

PREDLOG

***VLADA CRNE GORE
MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA
NACIONALNA KANCELARIJA ZA BORBU PROTIV TRGOVINE LJUDIMA***

***Izveštaj o realizaciji Strategije za borbu protiv trgovine ljudima i Akcionog plana za
period 01. jul – 31. decembar 2018. godine***

Podgorica, mart 2019. godine

UVODNE NAPOMENE

Trgovina ljudskim bićima predstavlja jedan od najzastupljenijih oblika organizovanog kriminala, koji je poslednjih decenija poprimio alarmantne razmjere. Trgovinu ljudima, kao najsiroviji oblik kršenja osnovnih ljudskih prava, karakterišu fizičko, psihičko, ekonomsko i seksualno iskorišćavanje. Pod trgovinom ljudima se, pored prinudne prostitucije, podrazumijeva i prinudni rad, navođenje na prosjačenje, prodaja ljudskih organa, lažno usvajanje, prinudni brak, primoravanje na učestvovanje u kriminalnim radnjama i sl.

Uspješna borba protiv trgovine ljudima/djecom podrazumijeva multisektorski pristup i intenzivnu saradnju, uz primjenu efikasnih mjera na planu prevencije, suzbijanja, kažnjavanja učinilaca i zaštite žrtava, uz obavezno partnerstvo sa institucijama, privrednicima, privatnim sektorom, kako na nacionalnom, tako i na regionalnom i međunarodnom planu.

Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 13. septembra 2012. godine usvojila Strategiju za borbu protiv trgovine ljudima/djecom za period 2012-2018. godine. Ovim strateškim dokumentom definisani su ciljevi, načela i pravci u borbi protiv trgovine ljudima i određene mjere za unaprijeđenje efikasnosti uspostavljenog sistema za borbu protiv trgovine ljudima/djecom u javnom, privatnom i civilnom sektoru. Njime se težište stavlja na šest osnovnih oblasti: 1.Prevenција i edukacija; 2.Identifikacija žrtava trgovanja ljudima; 3.Pomoć, zaštita i reintegracija žrtava; 4.Efikasno krivično gonjenje; 5.Međunarodna saradnja; 6.Koordinacija i partnerstvo.

Radi obezbjeđivanja što kvalitetnijeg sprovođenja Strategije za borbu protiv trgovine ljudima, Vlada je na sjednici od 25. septembra 2014. godine donijela Odluku o obrazovanju Radne grupe za praćenje implementacije Strategije za borbu protiv trgovine ljudima za period 2012-2018. godine i pojedinačnih akcionih planova („Sl. list Crne Gore“, broj 43/2014.), i kasnije Odluke o izmjeni odluke o obrazovanju Radne grupe za praćenje implementacije Strategije za borbu protiv trgovine ljudima za period 2012-2018. godine i pojedinačnih akcionih planova („Sl. list Crne Gore“, broj 17/15 i 67/15), kojima je revidirano dosadašnje članstvo. Radnom grupom predsjedava Rukovodilac Nacionalne kancelarije/Nacionalni koordinator za borbu protiv trgovine ljudima i u njen sastav ulaze predstavnici resornih ministarstava, predstavnici Vrhovnog državnog tužilaštva, Vrhovnog suda i Kancelarije Ombudsmana, Generalnog sekretarijata Vlade, Uprave za inspekcijske poslove, predstavnik civilnog društva, kao i međunarodnih organizacija IOM, OEBS, UNICEF, Delegacije Evropske unije i Ambasade SAD-a u Crnoj Gori, u svojstvu posmatrača. Sastanci Radne grupe se održavaju periodično, na poziv Rukovodioca Nacionalne kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima.

U cilju efikasne realizacije Strategije, Radna grupa za praćenje implementacije Strategije za borbu protiv trgovine ljudima je shodno svom mandatu izradila više akcionih planova. Akcioni plan za implementaciju Strategije za borbu protiv trgovine ljudima za 2017 – 2018. godinu sa konkretnim aktivnostima, rokovima, nosiocima i partnerima, pokazateljima uspjeha i izvorima finansiranja. usvojen je na sjednici Vlade koja je održana 02. februara 2017. godine.

S obzirom da se radi o posljednjem polugodišnjem izvještaju o realizaciji Strategije za borbu protiv trgovine ljudima 2012-2018. godine u izvještaju je pored prikaza aktivnosti koje su realizovane tokom izvještajnog perioda dat i osvrt na učinak cjelokupne Strategije. Date su i preporuke na mapirane izazove i oblasti koje se mogu unaprijediti koje su poslužile pri izradi novog strateškog dokumenta u borbi protiv trgovine ljudima koji je oročen na period 2019-2024. godine.

Contents

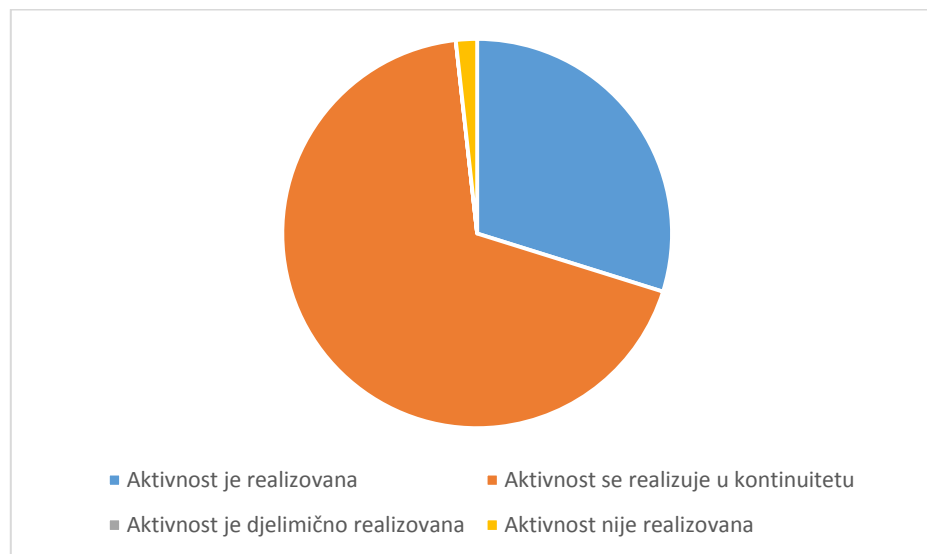
REZIME	5
PREPORUKE	12
Prevenција i edukacija	12
Identifikacija žrtava	15
Krivično gonjenje i istraga	16
Podrška, zaštita i reintegracija	17
Međunarodna saradnja	18
Koordinacija i partnerstvo	18
I PREVENCIJA	19
I-a EDUKACIJA	34
III POMOĆ, ZAŠTITA I REINTEGRACIJA ŽRTAVA	71
IV EFIKASNO KRIVIČNO GONJENJE I KAŽNJAVANJE	80
V MEĐUNARODNA SARADNJA	84
VI KOORDINACIJA I PARTENRSTVO	100
TABELARNI PRIKAZ STEPENA REALIZACIJE AKTIVNOSTI IZ AKCIONOG PLANA TOKOM DRUGE POLOVINE 2018. GODINE	127

REZIME

Izveštaj o realizaciji Strategije za borbu protiv trgovine ljudima i Akcionog plana, izrađen je na osnovu pojedinačnih izvještaja institucija, obveznika izvještavanja.

Akcionim planom za implementaciju Strategije za borbu protiv trgovine ljudima za 2017-2018. godinu planirana je realizacija 95 aktivnosti, dok se u periodu od 01. jula do 31. decembra 2018. godine pratila realizacija 57 aktivnosti. Realizovano je 17 aktivnosti, dok se u kontinuitetu, ili po potrebi realizovalo 39 aktivnosti. Jedna aktivnost je ostala nerealizovana. Riječ je o aktivnosti koja se odnosi na usvajanje Strategije za borbu protiv trgovine ljudima, koja je planirana za IV kvartal. Naime, usljed dužeg perioda čekanja mišljenja od strane Evropske komisije, usporena je planirana dinamika usvajanja predmetnog dokumenta, te je njegovo usvajanje odloženo za I kvartal 2019. godine.

Grafik broj 1: Stepen realizacije aktivnosti iz Akcionog plana tokom druge polovine 2018. godine

PREVENCIJA I EDUKACIJA - Implementacijom ciljeva zacrtanih u Strategiji za borbu protiv trgovine ljudima 2012-2018. godine u dijelu **prevencije** realizovane su brojne kampanje za podizanje svijesti o trgovini ljudima među opštom populacijom, ranjivim grupama, kao i među profesionalcima koji rade i imaju kontakt sa populacijom u riziku. Redovnim ažuriranjem web stranice Nacionalne kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima obezbjeđena je veća dostupnost i transparentnost informacija o predmetnoj problematici. Povećano je izvještavanje o problemu trgovine ljudima putem medija. Posebna pažnja je posvećena podizanju svijesti RE populacije o negativnim posljedicama sklapanja nedozvoljenih brakova kao oblika ispoljavanja krivičnog djela trgovine ljudima, kroz preventivne aktivnosti od strane predstavnika institucija u saradnji sa civilnim sektorom.

Praćenjem regionalnih i međunarodnih trendova ispoljavanja ove pojave, kao i analizom statističkih pokazatelja na nivou države uočeno je da su mladi ljudi, posebno djeca bez roditeljskog staranja, djeca sa smetnjama i teškoćama u razvoju, odnosno lica s invaliditetom, djeca sa poremećajem u ponašanju, djeca i odrasli zbog zloupotrebe alkohola, droga ili drugih opojnih sredstava, kao i djeca i odrasli ako postoji opasnost da će postati žrtve ili ako jesu žrtve zlostavljanja, zanemarivanja, nasilja u porodici i eksploatacije, radnici angažovani na povremenom i privremenom radu, ilegalni migranti, stranci koji traže međunarodnu zaštitu, posebno osjetljive kategorije kada je problematika trgovine ljudima u pitanju.

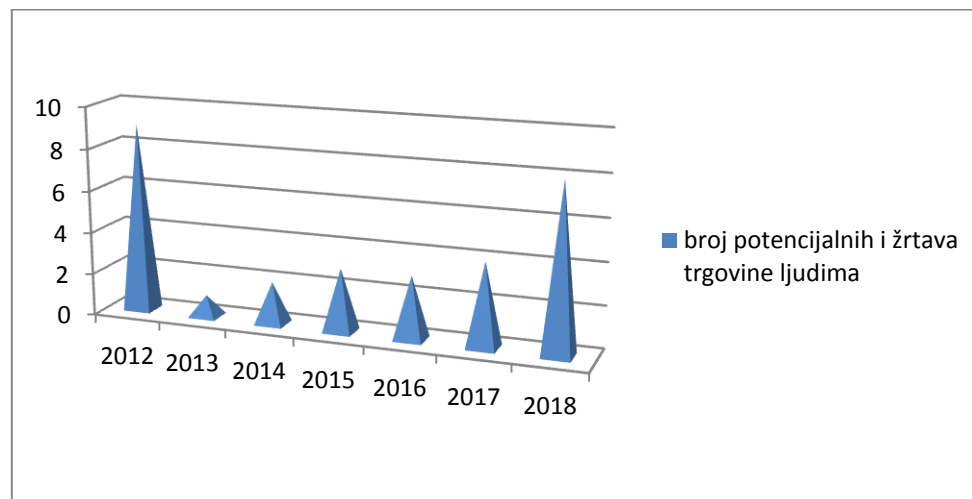
Na planu **edukacije** prethodna Strategija doprinijela je da su akreditovani programi obuka namijenjenih jačanju kapaciteta predstavnika institucija zaduženih za sprovođenje aktivnosti na planu prevencije, zaštite žrtava, ali i krivičnog gonjenja izvršilaca ovog krivičnog djela ušle u redovne godišnje programe obuka institucija specijalizovanih za tu namjenu (Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu vrši obuku kadra zaposlenog u pravosudnom sistemu, Uprava za kadrove sprovodi obuke državnih službenika i namještenika, predstavnika lokalnih samouprava i zdravstvenih radnika, JU Policijska akademija realizuje obuke za službenike policije i za studente Policijske akademije, Zavod za socijalnu i dječju zaštitu organizuje i sprovodi obuke za stručne radnike u

ustanovama socijalne i dječje zaštite i Zavod za školstvo odobrava realizaciju obuka nastavnog osoblja). Tako je sistemski riješeno pitanje obučenosti kadra na institucionalnom nivou. Sproveden je veliki broj obuka za predstavnike policije, sudstva, tužilaštva, vojske, prosvjetnih, socijalnih i zdravstvenih radnika, predstavnika inspekcijских službi. Takođe realizovane su i obuke za druge ciljane grupe turističke poslenike, privrednike, studente, učenike osnovnih i srednjih škola, predstavnike ranjive populacije. Diplomatsko i konzularno osoblje se godišnje upoznaje sa situacijom vezano za trgovinu ljudima u Crnoj Gori, a značajno je pomenuti da su službenici granične policije prošli obuku zasnovanu na programu Evropske agencije za upravljanje operativnom saradnjom na spoljnim granicama (FRONTEX) za trgovinu ljudima.

Unapređenje programa obuka koje će se odnositi na uvođenje što više praktičnog rada i praktičara sa terena koji će predstavljati konkretne slučajeve i njihovo rješavanje u praksi, ostaje izazov. Takođe, uočen je nedostatak tačne evidencije o broju i strukturi službenika koji su prošli obuke o trgovini ljudima, na koje teme i u kom vremenskom trajanju.

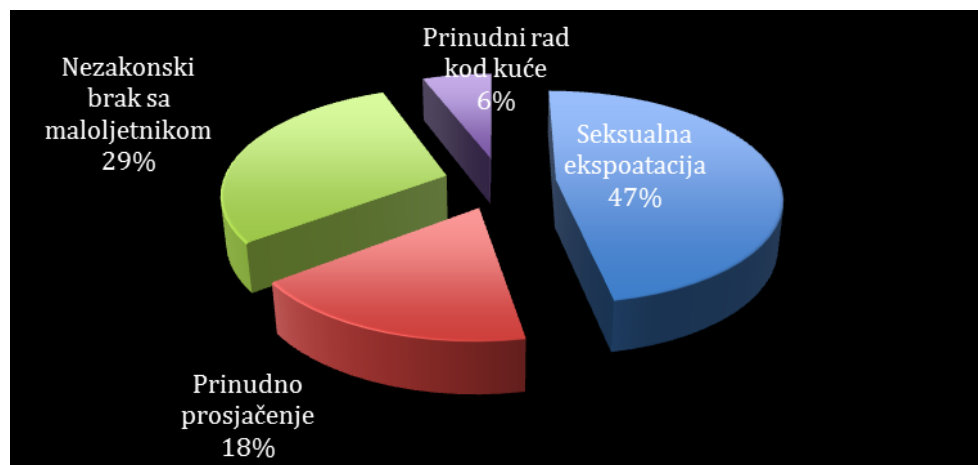
IDENTIFIKACIJA - Što se tiče **identifikacije žrtava**, izrađena je i distribuirana lista indikatora za rano prepoznavanje žrtava trgovine ljudima, proširen je broj aktera koji su prošli osnovni program obuke i od kojih se očekuje preliminarna identifikacija potencijalnih žrtava trgovine ljudima. U kontekstu osmišljavanja kvalitetnog odgovora na sve veći priliv ilegalnih migranata i stranaca koji traže međunarodnu zaštitu, definisane su standardne operativne procedure za postupanje sa djecom odvojenom od roditelja i bez pratnje, sa posebnim akcentom na proaktivnu identifikaciju potencijalnih i žrtava trgovine ljudima, u skladu sa međunarodnim standardima i uz podršku UNICEF-a. Ukupan broj identifikovanih potencijalnih žrtava trgovine ljudima u periodu od 01. 01. 2012. do 31.12. 2018. godine je 30, od čega 6 muškog i 24 ženskog pola. Prethodna Strategija je uvela nov način pružanja pomoći žrtvama čime se postiglo da sve osobe, bez obzira da li su potencijalne ili stvarne žrtve trgovine ljudima, imaju jednak pristup uslugama.

Grafik broj 2: Broj identifikovanih žrtava i potencijalnih žrtava i trgovine ljudima za period: 01.01.2012-31. 12.2018. godine;

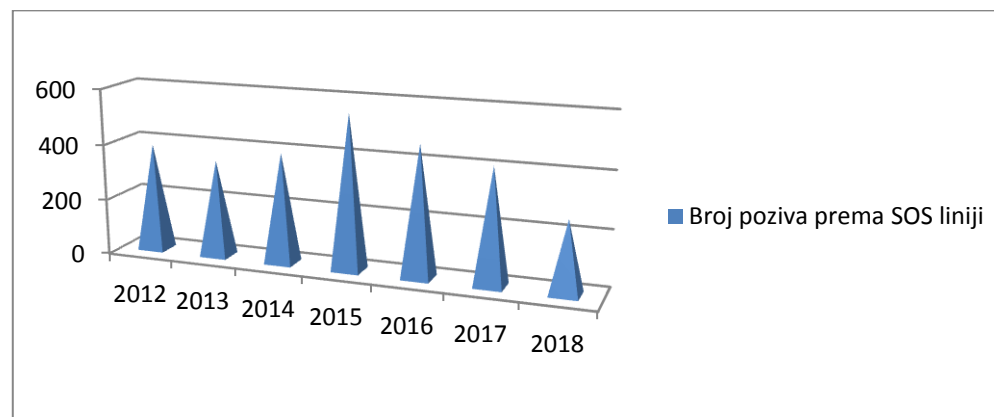
Najčešće identifikovani slučajevi trgovine ljudima bili su oblika seksualne eksploatacije (Grafik broj 3). Identifikacija žrtava trgovine ljudima radi prinudnog prosjačenja i prinudnih dječijih brakova je u porastu i do sada je identifikovano 11 slučajeva. Kada su u pitanju zemlje porijekla žrtava, možemo reći da se skoro u polovini identifikovanih slučajeva radilo o (potencijalnim) žrtavama državljanima Crne Gore, dok su ostale zemlje porijekla uglavnom zemlje regiona (Srbija, Kosovo, Albanija).

Grafik broj 3: Broj identifikovanih žrtava prema obliku eksploatacije za period 2012-2018. godine

SOS telefon za žrtve trgovine ljudima dostupan je 24 časa dnevno, 7 dana u nedelji, a njime upravlja NVO „Crnogorski ženski lobi“, koja se finansira iz budžetskih sredstava Nacionalne kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima. Zabilježen je porast broja poziva na nacionalnoj SOS liniji za trgovine ljudima. Najveći broj poziva zabilježen je 2015. godine, ukupno 553 (Grafikon broj 4). Pozivi su uglavnom bili informativnog karaktera. Ovo govori u prilog činjenici da je ova SOS linija već prepoznata u široj javnosti kao servis za dobijanje više informacija o problematici trgovine ljudima i eventualnu prijavu odođenih sumnji na postojanje djela. U periodu implementacije prethodne Strategije nije bilo identifikovanih slučajeva trgovine ljudima na osnovu istraživanja prijavljenih sumnji preko SOS linije.

Grafik broj 4: Broj poziva prema nacionalnoj SOS liniji u peiodu od 01.01.2012. do 31.12. 2018. godine;

Identifikacija žrtava trgovine ljudima i dalje ostaje izazov, obzirom na mali broj identifikovanih slučajeva. Stoga postoji potreba za daljim unapređenjem mehanizama identifikacije žrtava trgovine ljudima. U cilju stvaranja prostora za kvalitetniju identifikaciju potencijalnih žrtava trgovine ljudima potrebno je sprovesti pojačane operativne aktivnosti na istraživanju pojava: sklapanja nedozvoljenih brakova, prosjačenja djece na ulicama, krugovima prostitucije u turističkim područjima, uključujući luksuzna turistička naselja, kao i među ilegalnim migrantima i strancima koji traže međunarodnu zaštitu, kontrolu privremenih boravaka stranaca, komunikacija putem interneta i sumnjivih poslovnih ponuda. Od posebnog je značaja jača kontrola ugostiteljskih objekata, hotelskih i drugih turističkih naselja, kazina, restorana kao i objekata koji zapošljavaju sezonsku radnu snagu uz izricanje rigoroznijih sankcija za one koji krše prava zaposlenih. Takođe, potrebno je jačati multidisciplinarnost u realizaciji operativnih akcija na terenu

POMOĆ, ZAŠTITA I REINTEGRACIJA- Aktivnosti iz Strategije za borbu protiv trgovine ljudima za period 2012-2018. godine poboljšale su sistem zaštite i pomoći žrtvama. Strategija je doprinijela jačanju kapaciteta profesionalaca koji pružaju pomoć u zaštiti i reintegraciji žrtava, poboljšanju saradnje između relevantnih profesionalaca i organizacija civilnog društva, a istovremeno su poboljšane usluge koje stoje na raspolaganju žrtvama u Skloništu. Usvojeni su zakoni, podzakonska akta, memorandumi o saradnji na nacionalnom i regionalnom nivou kojima je poboljšana zaštita, pomoć i reintegracija žrtava i kod

većine institucija afirmisan je pristup orijentisan na žrtvu. Sklonište za žrtve i potencijalne žrtve trgovine ljudima kojim upravlja NVO „Crnogorski ženski lobi“ nastavilo je svoj rad uz finansijsku podršku države. Centri za socijalni rad zaduženi su za pružanje psihosocijalne pomoći, imenovanje staratelja, izradu individualnih planova usluga i zaštite žrtava u saradnji sa drugim potpisnicima Sporazuma o međusobnoj saradnji u oblasti borbe protiv trgovine ljudima, kao i ocjenjivanje socio-ekonomskog statusa žrtve kao osnove za dodjelu jednokratne novčane pomoći koja je predviđena Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti. Pomoć žrtvama trgovine ljudima i potencijalnim žrtvama u Skloništu uključivala je i osposobljavanje za obavljanje određenih poslova koje će olakšati buduće zapošljavanje i ekonomsku nezavisnost i osnaživanje žrtava.

Uočena je potreba za konstantnim nadograđivanjem usluga i servisa pomoći i podrške za žrtve, posebno se obazirući na specifične potrebe djece i osoba ženskog pola. Veliki izazov jeste nadogradnja dostupnih dugoročnih programa integracije žrtava.

U dijelu **EFIKASNOG KRIVIČNOG GONJENJA**, Krivični zakonik je izmijenjen u skladu sa međunarodnim standardima. Takođe dato je uputstvo državnim tužiocima u osnovnim državnim tužilaštvima da u predmetima u kojima postoje indicije da bi se u konkretnom slučaju moglo raditi o trgovini ljudima postupaju hitno, bez odlaganja, da ih pažljivo razmotre i iste dostave na ocjenu višim državnim tužilaštvima ili Specijalnom državnim tužilaštvu. U periodu od 2012-2018. godine Uprava policije je podnijela 5 krivičnih prijava za KD Trgovina ljudima čl. 444 KZCG, nadležno tužilaštvo je podiglo 3 optužnice za KD Trgovina ljudima čl. 444 KZCG, dok su nadležni sudovi donijeli 5 pravosnažnih presuda za KD Trgovina ljudima čl. 444 KZCG. U cilju poboljšanja bilansa ostvarenih rezultata u procesuiranju slučajeva trgovine ljudima, u okviru Uprave policije formiran je poseban Odsjek za suzbijanje trgovine ljudima, krijumčarenja i ilegalnih migracija. Na uočenu potrebu multisektorskog djelovanja na ovom planu krajem 2018. godine formiran je i Operativni tim za borbu protiv trgovine ljudima.

Tabela broj 1: Broj krivičnih prijava, optužnica i pravosnažnih presuda za krivično djelotrgovine ljudima u period od 2012. do 2018. godine

	BROJ KRIVIČNIH PRIJAVA	BROJ PODIGNUTIH OPTUŽNICA	BROJ PRAVOSNAŽNIH PRESUDA
2012.	1	0	1
2013.	0	1	2
2014.	2	1	2
2015.	0	0	0
2016.	0	0	0
2017.	0	1	0
2018	2	0	0
UKUPNO	5	3	5

Bilans ostvarenih rezultata u smislu broja procesuiranih slučajeva nije na zadovoljavajućem nivou, te je neophodno raditi na unapređivanju modela na jačanju multidisciplinarnosti u radu na konkretnim slučajevima.

MEĐUNARODNA SARADNJA: *Aktivnim radom nadležnih institucija u okviru ove strateške oblasti značajno je poboljšana regionalna i međunarodna saradnja Crne Gore potpisivanjem nekoliko Memoranduma o saradnji sa zemljama regiona uspostavljanjem tijesne operativne saradnje i zajedničkih aktivnosti između agencija za sprovođenje zakona zemalja regiona, kao i aktivnim participiranjem predstavnika institucija u svim regionalnim i međunarodnim inicijativama koje se sprovode na ovom planu. Uspostavljanjem i redovno sastajanje mreže Nacionalnih koordinatora za borbu protiv trgovine ljudima regiona značajno je poboljšana razmjena informacija i primjera dobre prakse u planiranju i sprovođenju državnih politika usmjerenih na borbu protiv ovog fenomena. Uvođenjem bližih odredbi – pravnih instrumenata u Zakonu o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima stvorili su uslove za formiranje Zajedničkih istražnih timova od predstavnika tužilaštva i policije više država, radi sprovođenja zajedničkih istraga, prikupljanja dokaza i njihovo korišćenje pred nadležnim sudovima drugih zemalja. Na ovaj način Crna Gora je pokazala volju i institucionalnu spremnost za učešće u korišćenju ovog instrumenta, ali se očekuje njegovo češće korišćenje u narednom periodu. Od značaja je i saradnja sa INTERPOL-om, EUROPOL-om, SELEK centrom, SEEPAG-om i drugim organizacijama.*

Kao poseban izazov identifikovana je potreba razvoja postojećih i uspostavljanje novih modela saradnje koji će osigurati nesmetanu razmjenu informacija među profesionalcima direktnim kanalima komunikacije.

KOORDINACIJA I PARTNERSTVO: *Koordinacija u sprovođenju aktivnosti na planu borbe protiv trgovine ljudima se konstantno poboljšavala i doprinijela boljem radu institucija i lokalnih samouprava, kao i sveobuhvatnijem odgovoru na problem trgovine ljudima. Partnerstvo sa međunarodnim organizacijama koje su u velikoj mjeri podržale aktivnosti iz ove Strategije, kao što su OEBS, UNICEF, IOM i UNODC je značajno unaprijeđeno i promovisano u praksi. Uspostavljena su naročito kvalitetna partnerstva sa sektorom civilnog društva i privatnim sektorom/poslovnom zajednicom.*

Implementacija većeg broja aktivnosti predviđenih nacionalnom politikom borbe protiv trgovine ljudima – sa lokalnog nivoa na način što se iste prilagođavaju specifičnim potrebama lokalne sredine i dalje ostaje izazov. Istovremeno uočena je potreba jačanja horizontalne i vertikalne koordinacije unutar i između institucija organa i organizacija koje sprovode aktivnosti na planu borbe protiv trgovine ljudima i njihova saradnja sa civilnim društvom i predstavnicima privatnog sektora.

PREPORUKE

Uprkos uspješnoj i posvećenoj implementaciji Strategije za borbu protiv trgovine ljudima 2012-2018.god., i dalje postoje određeni izazovi i oblasti koje se mogu unaprijediti. U nastavku su prikazani izazovi i iznijete preporuke koje su služile kao orijentir prilikom izrade Strategije za borbu protiv trgovine ljudima za period 2019-2024. godine, kao i pratećih akcionih planova.

Prevenција i edukacija

Prevenција:

Uočena je potreba preduzimanja dodatnih napora usmjerenih na jačanje preventivnih i edukativnih aktivnosti usmjerenih na kategorije koje su identifikovane kao grupe u riziku u cilju otklanjanja mogućnosti da postanu žrtve nekog od oblika izvršenja krivičnog djela trgovine ljudima. Takođe, potrebno je nastaviti sa sprovođenjem kampanja usmjerenih na jačanje nivoa svijesti javnosti u odnosu potencijalne korisnike usluga žrtava. Istovremeno, neophodno je nastaviti sa sprovođenjem kampanja namijenjenih široj javnosti i ciljanoj javnosti sa ciljem jačanja svijesti i otpornosti u odnosu na fenomen trgovine ljudima, bezbjedno korišćenje internet komunikacije i društvenih mreža. Takođe, potrebno je nastaviti sa sprovođenjem ciljanih kampanja posebno u romskim i egipćanskim zajednicama u smislu jačanja njihove otpornosti i suzbijanja pojava sklapanja ranih ugovorenih brakova i prosjačenja.

Potrebno je nastaviti u kontinuitetu realizovati kampanje koje će učiniti bolju vidljivost SOS telefona za žrtve trgovine ljudima.

Preporuke:

- Sprovesti istraživanje o nivou svijesti javnosti na početku implementacije Strategije i na kraju implementacije Strategije;
- Nastaviti kampanje za podizanje svijesti, posebno usmjerene na djecu i adolescente u odnosu na prisilno prosjačenje, dječije brakove i seksualno iskorišćavanje putem interneta;
- Organizovati radionice za migrante, iregularne migrante, strance koji traže međunarodnu zaštitu i izbjeglice, sa fokusom na trgovinu ljudima u svrhu radne i seksualne eksploatacije;

- Nastaviti saradnju sa Zavodom za školstvo i u okviru programa „Prevenција trgovine ljudima kroz obrazovni sistem“ razviti temu vezanu za bezbjedno korišćenje interneta u svrhu prevencije potencijalnih rizika u kontekstu trgovine ljudima;
- Poboljšati upis romske djece u registar rođenih kroz veće angažovanje mobilnih timova;
- Pratiti i analizirati trendove u zajednici Roma i Egipćana u vezi sa dječjim brakovima;
- Osnaživanje rizičnih grupa za uključivanje u obavezan obrazovni sistem, a posebno djece romske i egipćanske populacije;
- Osmisliti dodatne obuke za medije o odgovornom izvještavanju u vezi sa trgovinom djecom i pripremiti priručnik o medijskom izvještavanju o trgovini ljudima;
- Nastaviti edukovanje nastavnika o trgovini ljudima;
- Osmisliti otvoreni dan za škole u okviru kojeg bi policijski službenici, predstavnici nevladinih organizacija i Institucije zaštitnika ljudskih prava i sloboda realizovali predavanja o odabranoj temi o trgovini ljudima;
- Organizovati radionice za turističke poslenike o sprečavanju trgovine ljudima u turističkoj sezoni, kao i izradu i distribuciju promotivnih materijala sa SOS telefonom za žrtve trgovine ljudima;
- Raditi na kampanjama za smanjenje potražnje za svim oblicima trgovine ljudima;
- Osmisliti i realizovati kampanju namijenjenu korisnicima usluga;

Edukacija:

Usljed kadrovskih promjena u institucijama te promjena trendova trgovine ljudima potrebno je u kontinuitetu nastaviti sa organizovanjem sistemskih obuka za predstavnike svih institucija uključenih u borbu protiv trgovine ljudima i to kroz više modula koji bi bili usmjereni na prevenciju, prepoznavanje potencijalnih žrtava, inicijalno upućivanje, zaštitu, krivično gonjenje i reintegraciju. Takođe potrebno je u kontinuitetu unapređivati i kvantitativni i kvalitativni aspekt obuka. U smislu kvantiteta, važno je praviti periodične analize i u skladu sa njima donositi planove i programe obuka.

Budući da je obuka jedan od načina za unapređivanje bilansa ostvarenih rezultata na planu identifikacije, istraživanja i procesuiranja slučajeva trgovine ljudima od posebne važnosti jeste osmišljavanje i realizacija zajedničkih programa obuke od strane JU Policijske akademije i Centra za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu namijenjen glavnim akterima borbe protiv trgovine ljudima koji bi podrazumijevao kao obavezan segment analizu konkretnih slučajeva iz prakse od strane profesionalaca koji su radili na istom (službenici policije, tužilaštva, sudstva, NVO sektora, kao i predstavnici EUROPOL-a, INTERPOL-a, EUROJUST-a).

Od značaja je takođe unaprijediti i program specijalizovane obuke za policijske službenike i tužioce koji rade na slučajevima trgovine ljudima (napredni kursevi) koji bi se bazirali na analizi konkretnih slučajeva iz prakse, sa posebnim akcentom na specifičnosti traumatskog stanja u kome se nalaze žrtve trgovine ljudima, specifičnostima uzimanja iskaza od ovih osoba, posebno kada su u pitanju žene i djeca, vođenje finansijskih istraga, oduzimanje imovine stečene krivičnim djelom, primjenom specijalnih istražnih tehnika, indikatorima koji ukazuju na to da je neka osoba žrtva ovog krivičnog djela, specifičnostima prava žrtava na zaštitu, nadoknadu štete.

Istovremeno potrebno je realizovati ciljne obuke profesionalaca od kojih se očekuje preliminarna identifikacija žrtava trgovine ljudima u odnosu na indikatore za prepoznavanje žrtava, kao i procedure i modele upućivanja (Nacionalni referalni mehanizam) i nastaviti sa sprovođenjem obuka za socijalne i zdravstrvene radnike u cilju jačanja i efikasnosti nacionalnog referalnog mehanizma . Istovremeno, budući da Crna Gora sve više postaje atraktivna turistička destinacija, popularna destinacija za turizam, uključujući turizam na visokom nivou a samim tim i poželjna destinacija za zapošljavanje sezonske radne snage, te da je primijećeno i povećanje broja ilegalnih migranata i stranaca koji traže međunarodnu zaštitu potrebno je poseban akcenat staviti na obuke predstavnika granične policije, inspekcijских službi, lokalne policije u turističkim područjima kao i zaposlenih u Prihvatilištu za strance, Centru za prijem stranaca koji traže međunarodnu zaštitu, volontera Crvenog krsta.

Takođe, važno je nastaviti sa edukacijama predstavnika lokalnih samouprava, lokalnih parlamenata, diplomatsko-konzularnog osoblja kao i predstavnika oružanih snaga Vojske Crne Gore koji se upućuju u misije u inostranstvo. Ono što u prethodnom periodu nije realizovano a od posebne je važnosti jeste i edukacija policije opšte nadležnosti zbog specifičnosti uloge koje imaju u društvu i značajnom mogućnosti doprinosa borbi protiv trgovine ljudima.

Preporuke:

- Realizovati obuku za trenere na temu trgovine ljudima o načinima predavljanja obuke, odabiru slučajeva, videa/filma ;
- Nastaviti sa edukacijom i obukom policijskih službenika, tužilaca, sudija, stručnih radnika iz centara za socijalni rad, predstavnika civilnog sektora i predstavnika opština, posebno o uticaju trgovine ljudima na ljudska prava, identifikaciji i krivičnom gonjenju, sa posebnim akcentom na značaj multisektorskog pristupa i saradnje sa civilnim sektorom u borbi protiv ovog fenomena;
- Razviti plan i program za trgovinu ljudima tokom inicijalne obuke na Policijskoj akademiji i u Centru za obuku nosilaca pravosudne funkcije ;
- Uspostaviti specijalnu kontinuiranu obuku o trgovini ljudima, za policijske službenike koji rade na slučajevima trgovine ljudima (napredni kursevi) i to na konkretnim slučajevima .
- Realizovati obuke za prezentovanje indikatora za prepoznavanje žrtava trgovine ljudima i kreirati set pitanja za okvirni intervju za predstavnike policije u cilju kvalitetnog intervjuisanja potencijalnih žrtava trgovine ljudima ;
- Intezivirati obuke koje se odnose na praćenje, lociranje, blokiranje, konfiskovanje, dijeljenje i vraćanje imovine stečene na račun trgovine ljudima;
- Realizovati obuke u odnosu na specifičnosti uzimanja iskaza od žena i od djece žrtava trgovine ljudima;
- Razviti on-line bazu podataka u pogledu materijala za obuku namijenjenih Policijskoj akademiji i Centru za obuku nosilaca pravosudne funkcije;
- Realizovati konkretnu obuku u pogledu prezentacije elemenata zloupotrebe ranjivog položaja, naročito manjina;

- Realizovati obuku socijalnih i zdravstvenih radnika, kao i onih lica koji prvi pružaju pomoć žrtvama trgovine ljudima ;
- Osmisliti specifičnu obuku za sudije i tužioce na temu dječije prosjačenje, dječiji brak i trgovinu ljudima;
- Osmisliti specifičnu obuku o prevenciji dječijih brakova i trgovini ljudima za nevladine organizacije koje rade u oblasti trgovine ljudima;

Identifikacija žrtava

U cilju stvaranja prostora za kvalitetniju identifikaciju potencijalnih žrtava trgovine ljudima potrebno je sprovoditi pojačane operativne aktivnosti na istraživanju pojava: sklapanja nedozvoljenih brakova, prosjačenja djece na ulicama, krugovima prostitucije u turističkim područjima, uključujući luksuzna turistička naselja, kao i među ilegalnim migrantima i strancima koji traže međunarodnu zaštitu, kontrolu privremenih boravaka stranaca, komunikacija putem interneta i sumnjivih poslovnih ponuda. Od posebnog je značaja jača kontrola ugostiteljskih objekata, hotelskih i drugih turističkih naselja, kazina, restorana kao i objekata koji zapošljavaju sezonsku radnu snagu uz izricanje rigoroznijih sankcija za one koji krše prava zaposlenih.

Takođe, potrebno je jačati multidisciplinarnost u realizaciji operativnih akcija na terenu kako bi se djelovanjem iz više segmenata (inspeksijskog, policijskog i sl.) povećala mogućnost uočavanja indikatora za žrtve trgovine ljudima i samim tim poboljšala i sama identifikacija. Istovremeno i povezivanje predstavnika istražnih organa sa civilnim sektorom na nacionalnom i lokalnom nivou.

Uočena je i potreba za uspostavljanjem specijalizovanog multisektorskog tijela za formalnu identifikaciju žrtava trgovine ljudima, koji će omogućiti da se težište identifikacije žrtava prebaci sa krivičnog gonjenja na aspekt ljudskih prava. Rad ovog tima potrebno je osloniti na posebno izrađenu proceduru za identifikaciju žrtava koja u sebi obavezno sadrži listu indikatora .

Preporuke:

- Sprovoditi detaljne analize o razlozima problema vezanih za identifikaciju žrtava i potencijalnih žrtava trgovine ljudima;
- Nastaviti aktivnosti u vezi sa dječijim prosjačenjem i dječijim brakovima i posvetiti posebnu pažnju djeci na ulici, djeci iz RE zajednica i maloljetnicima bez pratnje;
- Jačati kapacitete stručnih radnika centara za socijalni rad, službenika granične policije i medicinskog osoblja za identifikaciju žrtava trgovine ljudima;
- Povećati kapacitete Odsjeka za borbu protiv krijumčarenja migranata i trgovine ljudima posebno vodeći računa na proporcionalnu zastupljenost žena;

- Jačati kapacitete organizacija civilnog društva koje rade u oblasti trgovine ljudima, posebno u romskim zajednicama, kao i zajednicama u kojima borave ili su smješteni ilegalni migranti i stranci koji traže međunarodnu zaštitu;
- Usvojiti formalne procedure za identifikaciju žrtava na osnovu standarda ljudskih prava;
- Proširiti spektar stručnjaka uključenih u inicijalnu identifikaciju žrtava trgovine ljudima.

Krivično gonjenje i istraga

Protekli period obilježio je mali broj procesuiranih slučajeva po osnovu člana 444 KZCG -Trgovina ljudima. Stoga je uočena potreba za uspostavljanjem tijela koje će multisektorski djelovati i omogućiti bolju povezanost istražnih i pravosudnih organa u identifikaciji i istraživanju slučajeva trgovine ljudima. Ovo tijelo je formirano krajem 2018. godine (Operativni tim za borbu protiv trgovine ljudima) . Međutim potrebno je dodatno raditi na donošenju pravilnika o radu predmetnog tijela koji bi bliže odredio način rada, uloge i odgovornosti samih članova. Istovremeno potrebno je usmjeriti napore na jačanju kapaciteta njegovih članova i njihovo bolje povezivanje sa sličnim tijelima koja su formirana u zemljama regiona.

Uočena je i potreba za specijalizacijom tužioca koji će postupati u slučajevima trgovine ljudima i uspostavljanjem jače saradnje sa Odsjekom za suzbijanje privrednog kriminala koji funkcioniše u okviru Uprave policije u smislu sprovođenja kriminalističke i uporedne finansijske istrage.

Istovremeno potrebno je unaprijediti istraživanje slučajeva dječijeg prosjačenja na način što će se, umjesto na roditelje djece, dodatna pažnja usmjeravati na identifikaciju organizovanih kriminalnih grupa uključenih u organizovanje i profitiranje od dječije eksploatacije.

U smislu smanjenja mogućnosti da, usljed nedostatka dokaza određeni događaj bude kvalifikovan kao krivično djelo trgovina ljudima iz člana 444 KZCG, isti bude kvalifikovan kao krivična djela posredovanje u vršenju prostitucije, član 210 KZCG; zlostavljanje i zanemarivanje maloljetnog lica, član 2015 KZCG, vanbračna zajednica sa maloljetnim licem, član 216 KZCG i sl, potrebno je uraditi komparativnu analizu ovih krivičnih djela koja bi uključila i pregled pravosnažnih sudski presuda i dala preporuke za eventualno djelovanje da li u smislu određenih izmjena zakonodavstva ili u kreiranju programa za bolje razumijevanje postojećih rješenja.

Preporuke:

- Uvesti mjere za senzibilisanje tužilaca i sudija u odnosu na stanje u kom se nalazi žrtva, preživljenu traumu, kao i u odnosu na prava žrtava, posebno kada su u pitanju djeca;

- Obezbijediti specijalizovanu obuku za specijalnu policijsku jedinicu za finansijski kriminal i tužioce radi povećanja finansijskih istraga i oduzimanja imovine stečene kriminalnom djelatnošću;
- Jačati model saradnje institucija nadležnih za efikasno krivično gonjenje i procesuiranje KD trgovine ljudima.
- Uvesti mjere/obuke kako bi se osiguralo da se djelo trgovina ljudima ne kvalifikuje kao srodna krivična djela;

Podrška, zaštita i reintegracija

Iako je u prethodnom periodu identifikovan napredak kada je u pitanju oblast zaštite žrtava trgovine ljudima primijećena je i potreba za kontinuiranim radom na unapređenju postojećih i kreiranju novih modela, posebno kada je u pitanju dugoročna integracija odnosno reintegracija žrtava u društvo. U tom smislu potrebno je intezivirati saradnju sa Zavodom za zapošljavanje u cilju poboljšavanja mogućnosti njihovog zaposlenja i sticanja ekonomske nezavisnosti. Takođe, potrebno je unaprijediti posebne mjere zaštite za djecu žrtve i potencijalne žrtve trgovine ljudima u smjeru obezbjeđivanja njihovih najboljih interesa i u skladu sa tim razvijati usluge alternativnog smještaja, kao i ojačati nivo uključenosti lokalne samouprave u aktivnostima zaštite žrtava trgovine ljudima.

Istovremeno, važno je osigurati da svi pružaoci usluga imaju licencu za pružanje usluga socijalne i dječije zaštite, obezbijediti da žrtve budu informisane o svim pravima koja im stoje na raspolaganju posebno o mogućnostima podnošenja zahtjeva za naknadu štete koja joj u skladu sa postojećim zakonima stoji na raspolaganju i osigurati njihovo nekažnjavanje za djela koja su učinile kao žrtve.

Uočena je potreba jačanja mehanizama zaštite žrtava i svjedoka tokom sudskog postupka, posebno kada je u pitanju korišćenje audio-vizuelne opreme namijenjene za saslušavanje. Nadalje potrebno je osigurati bolju obučenosť predstavnika službi za pomoć žrtvama koje funkcionišu u okviru sudova o specifičnosti stanja u kom se nalazi žrtva ovakvog krivičnog djela.

Preporuke:

- Obezbijediti dugoročni plan za žrtve i potencijalne žrtve koji uključuje zapošljavanje i smještaj;
- Obezbijediti podsticajne mjere za poslodavce kao što je oslobađanje od poreza za dugoročno zapošljavanje žrtava trgovine ljudima;
- Unaprijediti mehanizam praćenja reintegriranih žrtava, domaćih i stranih, posebno ukoliko se radi o djeci;
- Povećati kapacitete Skloništa, naročito kako bi se bolje prilagodilo djeci;
- Osigurati korišćenje audio-vizuelne opreme u svim sudovima radi sprečavanja ponovne viktimizacije žrtava i svjedoka, posebno kada su u pitanju djeca.
- Obezbijediti učešće specijalizovanih stručnjaka koji nisu pravnici u sudovima i tužilaštvima koji će raditi sa žrtvama (psiholog, socijalni pedagog i slično).

Međunarodna saradnja

Od posebnog je značaja nastaviti aktivnosti na uspostavljanju procedura za službeni kontakt sa relevantnim licima u cilju poboljšanja efikasnosti procesa identifikacije, krivičnog gonjenja počinitelaca i sistema za razmjenu podataka sa drugim zemljama, što je predviđeno prethodnom Strategijom, ali nije u potpunosti ispunjeno. Takođe, identifikovano je da postoji potreba za nastavkom uspostavljanja saradnje sa zemljama porijekla žrtava trgovine ljudima koje su identifikovane u Crnoj Gori, ali i dalje intenziviranje saradnje sa zemljama Evropske unije.

Od značaja je dalji rad na unapređenju saradnje između agencija za sprovođenje zakona u Crnoj Gori i evropskih agencija poput EUROPOL-a i EUROJUST-a radi unapređenja aktivnosti i saradnje policije i pravosudnih organa u skladu sa EU standardima. U ovoj oblasti značajan resurs jesu oficiri za vezu. Potrebno je raditi na uspostavljanju (JIT) kao veoma korisne alatke za procesuiranje slučajeva trgovine ljudima koji imaju prekogranični karakter.

Takođe, potrebno je jačanje postojećih i razvijanje novih mreža saradnje između profesionalaca koji djeluju na planu borbe protiv trgovine ljudima u cilju razmjene iskustava i primjera dobre prakse i aktivno učešće u svim regionalnim i međunarodnim inicijativama na ovom planu.

Preporuke:

- Nastaviti aktivnosti na jačanju saradnje sa drugim zemljama u cilju poboljšanja efikasnosti procesa identifikacije i krivičnog gonjenja počinitelaca;
- Uspostaviti sistem za razmjenu podataka o trgovini ljudima sa drugim zemljama, posebno podataka koji se odnose na identifikaciju žrtava, pružanje pomoći i organizacije dobrovoljnog povratka u zemlju porijekla ili u treću zemlju, kao i razmjenu podataka potrebnih za procesuiranje slučajeva;
- Uspostaviti bolju saradnju sa najčešćim zemljama porijekla žrtava trgovine ljudima u Crnoj Gori i intenzivirati saradnju sa zemljama EU i međunarodnim organizacijama koje rade na području trgovine ljudima.
- Osigurati operacionalizaciju zajedničkih istražnih timova kroz iniciranje istraga i zajedničkih aktivnosti obuke;

Koordinacija i partnerstvo

Od neprocjenjive važnosti, neophodno je nastaviti sa jačanjem sistema koordinacije i monitoringa njihovih aktivnosti, jačanjem vertikalne koordinacije u okviru pojedinih službi na lokalnom i nacionalnom nivou. Uočena je potreba konstantnog rada na održavanju

uspostavljenih i jačanju novih partnerstava sa organizacijama civilnog društva i međunarodnim organizacijama, u svim segmentima borbe protiv trgovine ljudima, ali i u dijelu kreiranja politika i aktivnosti, kao i njihovom sprovođenju.

Što se tiče monitoringa i izvještavanja, primijećeno je da nedostaje kvalitativno izvještavanje za razliku od kvantitativnog izvještavanja, što je potrebno unaprijediti u naredenom periodu.

Preporuke:

- **Unaprijediti koordinaciju između institucija u cilju poboljšanja identifikacije i zaštite žrtava i potencijalnih žrtava trgovine ljudima;**
- **Uvesti indikatore rezultata i uticaja za olakšano praćenje i evaluaciju;**
- **Uspostaviti kvalitativno izvještavanje koje se bazira na ispunjenosti definisanih indikatora uticaja i rezultata;**

I PREVENCIJA

Strateški cilj 1. Podizanje nivoa svijesti cjelokupne javnosti o fenomenu trgovine ljudima/djecom u cilju boljeg razumijevanja problema, jačanja povjerenja u državne organe, informisanje javnosti o načinima prijavljivanja djela, uz očuvanje identiteta građana

Operativni cilj 1.1. Povećanje informisanosti građana o problemu trgovine ljudima, posebno djece i mladih

Aktivnost	Nosioci aktivnosti	Vremenski okvir	Stepen realizacije	Indikator uticaja
1.1.1.Priprema, štampanje i distribucija edukativnih materijala sa informacijama o svim oblicima trgovine ljudima/djecom i	GSV-Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima, MUP-Uprava policije, Ministarstvo	Kontinuirano	Institucija zaštitnika ljudskih prava i sloboda je organizovala promociju njihovih preporuka koje se odnose na unapređivanje sistema i mehanizama zaštite djece od različitih oblika zloupotrebe i eksploatacije u lokalnim zajednicama uz dijeljenje ranije sačinjenih izvještaja Zaštitnika (Dječije prosjačenje,	Ojačana otpornost, mladih u odnosu na trgovinu ljudima; Smanjena tolerancija u odnosu na nasilje nad djecom i ženama; Smanjen diskriminatorski stav prema djeci

<p><i>mehanizmima zaštite, posebno prilagođena dječjem uzrastu</i></p>	<p><i>rada i socijalnog staranja, Ministarstvo prosvjete, Ombudsman</i></p>	<p><i>Seksualna zloropotreba djece u Crnoj Gori, Zloropotreba putem interneta). U izvještajnom periodu izvršena je priprema publikacije Preporuke UN Komiteta za prava djeteta sa pratećim dokumentima, a njena promocija biće izvršena u narednom izvještajnom periodu. Tokom 2018. godine nevladina organizacija "Crnogorski ženski lobi" je u okviru projekta „Zajedno za inkluziju Romkinja u Crnoj Gori” izdala Priručnik za institucije i nevladine organizacije koje se bave zaštitom žrtava nasilja, trgovine ljudima i ugovorenih maloljetničkih brakova u Crnoj Gori. Priručnik je odštampan u 300 primjeraka. U okviru projekta "Bolji put za žene žrtve trgovine ljudima NVO "Crnogorski ženski lobi" je izradila 6 spotova i kratkih dokumentarnih filmova koji govore o problemu ugovorenih dječijih brakova („Životna priča maloljetne žrtve ugovorenog dječijeg braka“ https://www.facebook.com/aida.petrovic.5496/videos/212005519532756/). U okviru obilježavanja globalne kampanje protiv nasilja nad ženama, djevojkama i djevojčicama NVO "Crnogorski ženski lobi" je distribuirala propagandni materijal koji ukazuje na pogubnost ugovorenih dječijih brakova i prosjačenja (150 letaka). Pored navedenog NVO „Crnogorski ženski lobi“ je publikovala brošuru "Priče žena i djevojčica žrtava trgovine ljudima", kao i flajere povodom obilježavanja svjetskog i evropskog dana borbe protiv trgovine ljudima.</i></p>	<p><i>koja prose i prihvatanju nasilja i dječijih ugovorenih brakova.</i></p>
--	---	---	---

			REALIZACIJA: Aktivnost se realizuje u kontinuitetu	
<i>1.1.2.Organizovanje radionica i tribina za djecu i mlade u obrazovnom sistemu, kao i za djecu koja žive u institucijama sistema, na temu "Trgovina djecom"</i>	<i>GSV-Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima, MUP-Uprava policije, Ministarstvo prosvjete, Ombudsman, Ministarstvo rada i socijalnog staranja</i>	<i>Kontinuirano</i>	<i>Tokom 2018. godine Institucija zaštitnika ljudskih prava i sloboda je organizovala tematske radionice i fokus grupe sa djecom osnovno-školskog i srednje-školskog uzrasta, kao i djece smještene u Institucijama sistema, na temu poštovanja i zaštite prava djeteta, seksualne i ekonomske zloupotrebe djece i rizicima trafikovanja djece na različite načine. Zaštitnik je sprovodeći istraživanje/analizu o mentalnom zdravlju djece u Crnoj Gori i sprovodeći pripremu za sačinjavanje Posebnog protokola o postupanju organa, ustanova i organizacija sa djecom uključenom u život i rad na ulici, sprovodio tematske radionice koje su u mnogome sadržale elemente ispitivanja stepena poznavanja i prepoznavanja svih rizičnih ponašanja koja mogu djecu dovesti u ropski i položaj sličan ropskom kao i svih ponašanja koja predstavljaju različite vrste zloupotrebe djece. Osim toga, održane su tri cjelodnevne trening radionice sa Mrežom Zlatnih savjetnika Ombudsmana (22 djece uzrasta od 13 do 16 godina iz 8 gradova Crne Gore) na teme zloupotreba i zlostavljanje djece –rizici, prepoznavanje, prevencija i prijavljivanja. Trening radionice su sprovedene sa ciljem vršnjačke edukacije, ranog prepoznavanja i prijavljivanja/reakcije. Održane su 22 radionice</i>	<i>Ohrabreni učenici da o ovoj temi otvoreno govore čime je povećano njihovo interesovanje za prepoznavanje i rješavanje problema; Ojačan nivo znanja i otpornosti učeničke populacije u odnosu na trgovinu ljudima.</i>

sa djecom osnovnoškolskog uzrasta i djecom smještenom u ustanovama, na temu dječijih prava sa osvrtom na seksualnu i ekonomsku eksploataciju i to u sledećim gradovima: Podgorica, Pljevlja, Herceg Novi, Bar, Kotor, Nikšić, Berane, Bijelo Polje. Ustanove: Dječiji Dom „Mladost“ Bijela, JU Centar Ljubović, Dom učenika Bar.

NVO „Crnogorski ženski lobi“ nastavila je sa realizacijom projekta „Zajedno za inkluziju Romkinja u Crnoj Gori“ finansirane od strane CARE International u okviru kojeg su realizovane brojne radionice. Pored navedenog, organizovala je dvodnevnu preventivnu obuku o uključivanju mladih RE populacije u edukativne programe o prevenciji nasilja nad ženama i sprečavanje ugovorenih dječijih brakova. Obuku je pohađalo 20 mladih Roma/Romkinja koji su nakon završene obuke dobili sertifikate za vršnjačke edukatore na navedene teme. U istom periodu, NVO „Crnogorski ženski lobi“ je u saradnji sa Omladinskim centrom u Podgorici, realizovala radionicu pod nazivom „Rodna ravnopravnost i ženska ljudska prava u kontekstu ranjivih grupa – žrtava nasilja, trafikinga, ranih dječijih brakova“ za 20 polazniaka, dok je u partnerstvu sa SOS Nikšić realizovao projekat „Poboljšanje pristupa životu bez nasilja za žene sa iskustvom nasilja u centralnoj i sjevernoj Crnoj Gori“. Projekat se realizovao u

			<p>opštinama: Nikšić, Žabljak, Plužine i Šavnik u kojima su predstavnice CŽL-a održale 4 radionice na temu trgovine ljudima, tokom kojih su distribuirani propagandni informatori. U okviru kampanje „16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama NVO „Crnogorski ženski lobi“ je održao 2 okrugla stola (u Bijelom Polju i Podgorici) i prezentovao publikaciju ”Bolji put za žene žrtve trgovine ljudima”.</p> <p>REALIZACIJA: Aktivnost se realizuje u kontinuitetu</p>	
<p>1.1.3. Promovisanje SOS telefona za žrtve trgovine ljudima/djecom</p>	<p>GSV- Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima, MUP- Uprava policije, Ministarstvo rada i socijalnog staranja</p>	<p>Kontinuirano</p>	<p>Kampanja “ZAUSTAVIMO TRGOVINU LJUDIMA” se kontinuirano sprovodila na cijeloj teritoriji Crne Gore, a ista je podrazumijevala emitovanje TV spota “Stop trgovini ljudima”, kojim se ujedno promovisala i Nacionalna SOS antitrafiking linija (11 66 66). Tokom ove kampanje u saradnji sa Upravom policije - Sektorom granične policije postavljeni su poster i sa SOS telefonom za žrtve trgovine ljudima na graničnim prelazima.</p> <p>Krajem 2018. godine u saradnji Ministarstva kulture i MUP/Nacionalne kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima izrađen je novi TV spot kojim se promoviše SOS telefon za žrtve trgovine ljudima sa brojem 16666 putem kojeg svi zainteresovani građani 24 h, besplatno, pozivom sa svih mreža u Crnoj Gori, mogu dobiti sve</p>	<p>Povećan broj poziva ostvaren na SOS liniji</p>

			<p>potrebne informacije u vezi sa problemom trgovine ljudima, kao i službama za pomoć. Kampanji na promociji SOS telefona za žrtve trgovine ljudima snažnu podršku je pružio mladi crnogorski sportista Nikola Ivanović, košarkaš godine i dobitnik nagrade 19. Decembar.</p> <p>Pored navedenog na svim propagandnim materijalima Nacionalne kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima, kao i na propagandnim materijalima, sajtu i Facebook stranici nevladine organizacije „Crnogorski ženski lobi“, promovise se SOS linija za žrtve trgovine ljudima. Tokom održavanja edukativnih sesija, medijskih gostovanja na TV, radiju i izjavama u štampanim medijima nevladina organizacija “Crnogorski ženski lobi” informiše širu društvenu zajednicu sa postojanjem SOS linije za antitrafiking i načinom i vremenom rada, kao i ciljevima postojanja.</p> <p>REALIZACIJA: Aktivnost se realizuje u kontinuitetu</p>	
<p>1.1.4. Distribucija materijala sa osnovnim informacijama o trgovini ljudima i SOS telefonu u zdravstvenim ustanovama na</p>	<p>Ministarstvo zdravlja</p>	<p>IV kvartal 2017. godine</p>	<p>U posljednjem kvartalu 2017. godine distribuirano je 250 postera 31 zdravstvenoj ustanovi, na kojima je vidno istaknut broj SOS telefona i poruke sa osnovnim informacijama o trgovini ljudima na našem i stranim jezicima.</p> <p>Sa promocijom SOS telefona za žrtve trgovine ljudima (116666) u zdravstvenim ustanovama</p>	<p>Bolja dostupnost informacija o prepoznavanju trgovine ljudima i službama za pomoć (potencijalnim) žrtvama trgovine ljudima, kao i široj javnosti;</p> <p>Povećan broj poziva sa informativnog karaktera.</p>

<i>teritoriji Crne Gore</i>			<i>nastavilo se i u 2018. godinu. U periodu od 22.02. do 22.03.2018. god. Distribuirano je 50 postera u 18 zdravstvenih ustanova (domovima zdravlja).</i>	
<i>1.1.5. Obilježavanje Svjetskog dana Roma</i>	<i>Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, Ministarstvo kulture</i>	<i>II kvartal 2017. godine</i>	<p><i>U 2017. godini u susret 8. aprilu – Međunarodnom danu Roma, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava organizovalo je dva izvođenja predstave "Da sam neko ko vlada planetom". Premijerno izvođenje u Centru za kulturu Berane izvedeno je za djecu iz prvih razreda gradskih i prigradskih škola. Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je iniciralo realizaciju ove predstave u cilju učenja o toleranciji, jednakosti, poštovanju ljudskih prava kao jednom od osnovnih stubova sistema vrijednosti Evropske unije.</i></p> <p><i>Povodom Svjetskog dana Roma, 8. aprila, Ministarstvo kulture, u saradnji sa Ministarstvom za ljudska i manjinska prava organizovalo je svečanost na kojoj je uručena plaketa za najbolji istraživački prilog objavljen u medijima u 2016. godini na temu "Socijalna integracija Roma u Crnoj Gori".</i></p> <p><i>Tokom regionalne kampanje "MJESEC DANA ROMSKOG ŽENSKOG AKTIVIZMA" nevladina organizacija "Crnogorski ženski lobi" je:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>- organizovala fudbalski turnir u saradnji sa FK Ribnica pod sloganom "Budi muško ,udari loptu, ne ženu", na kojem je učestvovalo 18 juniorskih i</i> 	<p><i>Ostvarena bolja komunikacija sa predstavnicima RE populacije i prepoznatljivost pojedinih institucija u odnosu na aktivnosti koje sprovode na planu.</i></p> <p><i>Medijski sadržaji doprinose očuvanju i razvoju kulturnog, jezičkog i vjerskog identiteta pripadnika svih nacionalnih i etničkih manjina. Mediji imaju moć da podstiču toleranciju i dijalog, ali isto imaju značajnu ulogu u promociji nediskriminatornog odnosa, njegovanja i uvažavanja različitosti</i></p>

			<p><i>senioriskih ekipa, kao i mali tim romskih i neromskih djevojčica koje su odigrale utakmicu solidarnosti i poslale poruku nediskriminacije i suživota.</i></p> <p><i>-odšampala postere za poboljšanje statusa žena i djevojaka RE populacije (oko 300 postera, naljepnica i kalendara distribuirano je u većim romskim naseljima na sjeveru, u centralnom i južnom dijelu Crne Gore pod sloganom "Imam pravo da imam prava").</i></p>	
		<p><i>II kvartal 2018. godine</i></p>	<p><i>05. 04. 2018. godine povodom Svjetskog dana Roma, 8. aprila, Ministarstvo kulture je u saradnji sa Ministarstvom za ljudska i manjinska prava organizovalo svečanost na kojoj je uručena plaketa za najbolji istraživački prilog objavljen u medijima u 2017. godini na temu "Socijalna integracija Roma u Crnoj Gori". Nagradu laureatu, uručena je Budimiru Damjanoviću, za rad "Istorija, život i položaj Roma", koji je objavljen u časopisu za medijsku kulturu i istraživanje "Medijska politika".</i></p> <p><i>U okviru kampanje „I prava Romkinja su ljudska prava“ povodom mjesec dana Romskog ženskog aktivizma, nevladina organizacija „Centar za romske inicijative“ u saradnji sa nevladinom organizacijom „Crnogorski ženski lobi“ je u Podgorici organizovala protestni marš u cilju ukazivanja široj javnosti i institucijama na pojavu i posljedice dječijih ugovorenih brakova.</i></p>	

			<p><i>Protesni marš romskih i neromskih aktivista/aktivistkinja je simbolično započeo u romskom naselju Konik, a nastavljen obilaskom institucija sistema.</i></p> <p><i>Organizovane su i posjete porodicama romske i egipćanske zajednice u naselju Konik od strane predstavnica: Centra za socijalni rad, Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, Doma zdravlja i aktivistkinja CZL-a.</i></p>	
<p><i>1.1.6. Obilježavanje 30. jula- Svjetskog dana borbe protiv trgovine ljudima</i></p>	<p><i>GSV- Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima</i></p>	<p><i>III kvartal 2017. godine</i></p>	<p><i>U cilju obilježavanja 30. jula - Svjetskog dana borbe protiv trgovine ljudima, Nacionalna kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima je prigodnim saopštenjima za javnost i gostovanjem u brojnim emisijama, promovisanjem SOS linije za žrtve trgovine ljudima apelovala na domaću javnost i ranjive grupe stanovništva kako i na koji način da se zaštitite od potencijalnih prijetnji u odnosu na ovaj fenomen.</i></p> <p><i>Nevladina organizacija „Crnogorski ženski lobi“ je 30. jula realizovala međunarodnu kampanju „IMAJTE SRCA ZA ŽRTVE TRGOVINE LJUDIMA, dijeljenjem flajera građanima/kama Podgorice sa preventivnim podacima o prepoznavanju, pomoći i prijavi pojava prosjačenja, ugovorenog dječijeg braka, porodičnog nasilja, zanemarivanja djece, posebno RE populacije. Kampanja je medijski ispraćena u elektronskim i štampanim</i></p>	<p><i>Povećan nivo svijesti javnosti u odnosu na trgovinu ljudima i službama za pomoć, ojačana otpornost mladih ljudi u odnosu na ovu problematiku, smanjen diskriminatorski odnos prema vulnerabilnim grupama.</i></p>

		III kvartal 2018. godine	<p>medijima, kao i na društvenim mrežama.</p> <p><i>U cilju obilježavanja 30. jula - Svjetskog dana borbe protiv trgovine ljudima, Nacionalna kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima je gostovanjem u emisijama i promovisanjem SOS linije za žrtve trgovine ljudima apelovala na domaću javnost i ranjive grupe stanovništva kako i na koji način da se zaštite od potencijalnih prijetnji u odnosu na ovaj fenomen.</i></p> <p><i>NVO „Crnogorski ženski lobi“ je u okviru kampanje „Plavo srce“ obilježila 30. jul – Svjetski dan borbe protiv trgovine ljudima dijeljenjem lifleta (250 kom.) u Podgorici i Kotoru kojima su ukazivali na pojavu prosjačenja i negativne posledice koje prosjačenje ostavlja na djecu žrtve ovog oblika eksploatacija.</i></p> <p>REALIZACIJA: Aktivnost je realizovana za 2018. godinu</p>	
1.1.7. Obilježavanje 18. oktobra - Evropskog dana borbe protiv trgovine ljudima	GSV - Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima, Ministarstvo prosvjete	IV kvartal 2017. godine	<p>Tokom oktobra mjeseca koji se dugi niz godina obilježava kao mjesec borbe protiv trgovine ljudima poseban akcenat stavljen je na jačanje otpornosti mladih ljudi u odnosu na fenomen trgovine ljudima kao i većoj uključenosti medija u jačanju nivoa svijesti cjelokupne javnosti u odnosu na ovaj fenomen.</p> <p>Nacionalna kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima je u saradnji sa Ministarstvom prosvjete</p>	<p>Jačanje povjerenja vunerabilnih grupa u institucije sistema;</p> <p>Smanjen je diskriminatorski i marginalizovani stav prema djeci koja prose i prihvatanju nasilja i dječijih ugovorenih brakova kao „normalnih“ pojava;</p>

		<p><i>i uz podršku IOM-a organizovala likovni konkurs na temu „Zaustavimo trgovinu ljudima” za učenike srednjih skola, svečanu dodjelu nagrada, kao i izložbu radova. Pored navedenog u saranji sa Ministarstvom kulture i uz podršku IOM-a realizovan je seminar za predstavnike medija na temu “Uloga medija u borbi protiv trgovine ljudima”. Takođe organizovana su i medijska gostovanja kako bi se javnost informisala o ovoj problematici.</i></p> <p><i>Ministarstvo prosvjete je svim osnovnim i srednjim školama u Crnoj Gori uputilo cirkularno pismo, nakon čega su ih škole obavijestile o realizovanim aktivnostima u odnosu na temu „Trgovina ljudima/djecom“.</i></p> <p><i>Nevladina organizacija „Crnogorski ženski lobi“ je 18. oktobar obilježila preventivnim aktivnostima u okviru kojih je distribuirala flajere u Podgorici i Beranama u romskim naseljima. Tokom mjeseca oktobra NVO „Crnogorski ženski lobi“ je kroz medijsku promociju u štampanim i elektronskim medijima, akcenat stavio na prosjačenje djece populacije RE, ugovorene dječje brakove i porodično nasilje.</i></p>	<p><i>Ojačana uloga medija u odnosu na problematiku trgovine ljudima.</i></p>
	<p><i>IV kvartal 2018. godine</i></p>	<p><i>Nacionalna kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima je u cilju obilježavanja 18. oktobra - Evropskog dana borbe protiv trgovine ljudima realizovala brojne aktivnosti koje su bile</i></p>	

usmjerene na jačanje otpornosti ranjivih kategorija u odnosu na fenomen trgovine ljudima, u prvom redu djece, pripadnika RE populacije i tražilaca azila. S tim u vezi na inicijativu Nacionalne kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima 18. oktobra u svim osnovnim i srednjim školama realizovan je čas na temu "Borba protiv trgovine ljudima/djecom". U saradnji sa Crvenim krstom Crne Gore organizovana je radionica na temu "Trgovina ljudima" namjenjena tražiocima azila smještenim u Centru za azilante. Pored navedenog, na info pultu u centru Podgorice volonteri Crvenog krsta su distribuirali informativne flajere koje je izradila Nacionalna kancelarija. Za pripadnike RE populacije u saradnji Nacionalne kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima i Ministarstva za ljudska i manjinska prava organizovana je edukacija na temu „Borba protiv dječjih ugovorenih brakova“;

Ministarstvo prosvjete je u svim osnovnim i srednjim školama u Crnoj Gori uputilo cirkularno pismo, nakon čega su ih škole obavijestile o realizovanim aktivnostima u odnosu na temu „Trgovina ljudima/djecom“.

Aktivistkinje NVO „Crnogorski ženski lobi“ su obilježile 18 oktobra - Evropski dan borbe protiv trgovine ljudima polusatnim performansima u Podgorici, Žabljaku i Šavniku dijeljenjem informativnih flajera o pojavi trafikinga,

			<p><i>obicima, kao i kontaktima na koje mogu prijaviti sumnje i saznanja o postojanju ovog krivičnog djela.</i></p> <p>REALIZACIJA: Aktivnost je realizovana za 2018. godinu</p>	
--	--	--	---	--

<p><i>1.1.8. Sprovođenje kampanja u romskim naseljima o problemu nasilja nad ženama i prisilnim brakovima RE djevojčica</i></p>	<p><i>Ministarstvo za ljudska i manjinska prava</i></p>	<p><i>III i IV kvartal 2017. godine</i></p>	<p><i>Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je tokom 2017.godine, u saradnji sa partnerskim institucijama i organizacijama, organizovalo predmetne kampanje u Ulcinju, Baru, Tivtu, Kotoru, Budvi, Cetinju, Beranama, Bijelom Polju, Pljevljima, Herceg Novom, Nikšiću i Podgorici. Prilikom posjete ovim gradovima, obuhvaćena su sva naselja u pomenutim opštinama u kojima žive pripadnici romske i egipćanske populacije.</i></p> <p><i>NVO „Crnogorski ženski lobi“ je tokom izvještajnog perioda u okviru projekta „Zajedno za inkluziju Romkinja u Crnoj Gori” organizovala:</i></p> <p><i>dvije radionice sa ženama populacije RE o problemu rane udaje, ugovorenih brakova, prosjačenja, porodičnog nasilja u romskim naseljima –Podgorica, Berane (38 učesnica);</i></p> <p><i>dvije radionice sa mladim muškarcima pripadnicima populacije RE o problemu rodno zasnovanog nasilja i reproduktivnih prava, rane udaje, ugovorenih dječijih brakova, posljedice ranih trudnoća nakon rane udaje –Podgorica (40 učesnika).</i></p> <p><i>U okviru “16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama” NVO „Crnogorski ženski lobi“ je u kampanju prezentovao pod sloganom “Žene, recite odlucno Ne nasilju i jasno DA, životu bez nasilja!”(podijeljeno 200 letaka-informatora u naselju Konik1)</i></p>	<p><i>Povećana informisanost predstavnika RE zajednice o zakonskim odredbama, sistemom zaštite potencijalnih žrtava i žrtava ovih krivičnih djela, upoznati sa svim negativnim poslasticama istih. Ojačano povjerenje predstavnika RE zajednice u predstavnike institucije sistema.</i></p>
---	---	---	---	---

		<p><i>III i IV kvartal 2018. godine</i></p>	<p><i>Tokom posljednja dva kvartala 2018. godine Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je u saradnji sa partnerima iz javnog i civilnog sektora (Nacionalnom kancelarijom za borbu protiv trgovine ljudima, Upravom policije, Centrima za socijalni rad, Crvenim krstom Crne Gore, romskim savjetom i romskim i egipćanskim nevladinim organizacijama) realizovalo aktivnosti u cilju suzbijanja nasilja u porodici, nasilja nad ženama, maloljetnih prisilnih brakova. S tim u vezi, realizovane su edukacije na navedene teme u sljedećim gradovima: Berane (25.09.2018.), Bijelo Polje (01.10.2018.), Pljevlja (15.10.2018.), Podgorica (18.10.2018.). Takođe, sprovedene su i kampanje po romskim naseljima u Beranama (25.09.2018.), Bijelom Polju (01.10.2018.), Pljevljima (15.10.2018.), Podgorici (18.10.2018.), Herceg Novom (19.10.2018.), Tivtu (23.10.2018.), Kotoru (23.10.2018.), Budvi (30.10.2018.) i Cetinju (30.10.2018.).</i></p> <p><i>NVO „Crnogorski ženski lobi“ je organizovala kampanju u romskom naselju Konik pod sloganom “Solidarnost i podrška u radu Romkinja/Egipćanki u Crnoj Gori“ u okviru projekta „Za aktivnu inkluziju i prava Romkinja na Zapadnom Balkanu II“. Takođe u saradnji sa Centrom za romske inicijative Crnogorski ženski lobi je učestvovao u kampanji protiv ugovorenih dječijih brakova pod sloganom „Zakon ne može biti veći od života , izmijenimo ga !“</i></p>	
--	--	---	--	--

			REALIZACIJA: Aktivnost je realizovana za 2018. godinu	
Operativni cilj 1.2. Sprovođenje aktivnosti koje imaju za cilj smanjenje potražnje za uslugama žrtava trgovine ljudima				
Aktivnost	Nosioci aktivnosti	Vremenski okvir	Stepen realizacije	Indikator uticaja
1.2.1. Realizacija medijske kampanje kojom će se apelovati na smanjenje potražnje za uslugama žrtava trgovine ljudima	GSV - Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima, Ministarstvo kulture	Do kraja 2018. godine	<p>Ministarstvo kulture je u saradnji sa MUP/Nacionalnom kancelarijom za borbu protiv trgovine ljudima izradilo audiovizuelni materijal kojeg emituju elektronski mediji, koji pored promovisanja SOS telefona za žrtve trgovine ljudima apeluje na smanjenje potražnje za uslugama žrtava trgovine ljudima.</p> <p>Medijsko oglašavanje kroz autorske tekstove i izjave aktivistkinja NVO "Crnogorski ženski lobi" u štampanim medijima kao i na društvenim mrežama, konkretno FB profilu CZL-a i rasprava sa članovima/cama grupe. U emisiji "Mozaik" Radija RTCG, posvećena globalnoj kampanji "16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama" i mediskoj informativno-edukativnoj kampanji [] koje je CZL realizovao na temu trgovine ljudima i potražnje za uslugama žrtava trgovine ljudima</p> <p>REALIZACIJA: Aktivnost je realizovana</p>	Smanjena potražnja za uslugama žrtava trgovine ljudima
I-a EDUKACIJA				

<i>Strateški cilj 1. Jačanje stručnih kapaciteta svih ciljnih grupa na polju borbe protiv svih oblika trgovine ljudima/djecom kroz proaktivnu identifikaciju, kvalitetnu zaštitu potencijalnih žrtava i efikasno krivično gonjenje izvršilaca</i>				
<i>Operativni cilj 1.1 Osnajivanje kapaciteta istražnih i pravosudnih organa u cilju poboljšavanja proaktivne identifikacije potencijalnih žrtava i efikasnog krivičnog gonjenja izvršilaca</i>				
<i>Aktivnost</i>	<i>Nosioci aktivnosti</i>	<i>Vremenski okvir</i>	<i>Stepen realizacije</i>	<i>Indikator uticaja</i>
<i>1.1.1. Utvrditi plan i program realizacije obuka namijenjenih sudijama, tužiocima i policiji sa ciljem efikasnijeg otkrivanja i procesuiranja slučajeva trgovine ljudima.</i>	<i>Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu</i>	<i>IV kvartal 2017. godine</i>	<i>Programom Centra za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu za kontinuiranu obuku sudija i državnih tužilaca za 2017. godinu, planiran je dvodnevni modul obuke.</i> <i>Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu je utvrdio program za 2018. godinu, kojim su predviđena dva dvodnevna seminara za sudije i državne tužioce na temu trgovine ljudima.</i>	<i>Obezbijedeno da se na sistemski način riješi pitanje edukacije pravosudnog kadra u odnosu na procesuiranje slučajeva trgovine ljudima.</i>
<i>1.1.2. Realizacija Programa zajedničke edukacije sudija tužilaca i policije</i>	<i>Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu</i>	<i>III i IV kvartal 2017. godine</i>	<i>Od 25. do 29. septembra 2017. godine, u Bijeloj, u organizaciji UNODC-a i Nacionalne kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima u Crnoj Gori, a uz finansijsku podršku Ambasade SAD, održana je obuka na temu: krivičnog djela trgovine ljudima i poštovanje prava žrtava u krivičnom postupku. Obuci su prisustvovali predstavnici sudova i državnih tužilaštava iz Crne Gore (sudije, tužioc i savjetnici), predstavnici Uprave policije, nevladinog sektora, Ministastva unutrašnjih poslova, kao i predstavnik Centra za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu. Na obuci je, između ostalih,</i>	<i>Veća senzibilnost predstavnika pravosudnih organa u odnosu na slučajeve trgovine ljudima, postupanje sa žrtvama.</i>

			<p><i>bilo govora o zakonodavnom i institucionalnom okviru Crne Gore za borbu protiv trgovine ljudima, mandatu JTIP i globalnom programiranju, pristupu SAD u borbi protiv trgovine ljudima i upoznavanje sa radom u istražnim radnjama Državne bezbjednosti SAD, indikatorima za prepoznavanje trgovine ljudima iz crnogorske perspektive, psihološkoj reakciji žrtava, finansijskim i prekograničnim istragama u slučajevima trafikinga, uzimanje iskaza od žrtava tokom istraga u slučajevima trafikinga, izbjegavanju sekundarne viktimizacije, istrage žrtava trgovine ljudima i njihovim pravima, posebno u pogledu pokretanja postupka na naknadu štete. Obuci je prisustvovalo 5 sudija, 6 državnih tužilaca, 4 predstavnika Uprave policije.</i></p> <p><i>Uz podršku Ambasade SAD-a u Crnoj Gori - INL Programa, sudija Višeg suda u Podgorici, državni tužilac ODT u Pljevljima, 4 predstavnika policije i 2 predstavnika NVO sektora, učestvovali na Kursu koji je bio posvećen najboljim praksama i razvoju kada je u pitanju krijumčarenje i trgovina ljudima, ljudskim pravima i službama za žrtve. Kurs je održan 24. - 26. oktobra 2017. godine u Dubrovniku;</i></p> <p><i>Pored navedenog, Nacionalna kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima je uz podršku OEBS-a organizovala specijalističku obuku za predstavnike Uprave policije, tužilaštva i sudstva iz južnog, centralnog i sjevernog regiona pod nazivom "Jačanje kapaciteta predstavnika</i></p>	
--	--	--	--	--

			<p><i>istražnih i pravosudnih organa u istraživanju i procesuiranju slučajeva trgovine ljudima“ . Navedena obuka je održana 28.11. u Beranama, 29.11. u Bijelom Polju, 30.11. u Budvi i 01.12. u Podgorici . Obuku je prošlo 18 predstavnika Uprave policije, 16 tužilaštva i 17 sudstva – ukupno 51.</i></p>	
		<p><i>III i IV kvartal 2018. godine</i></p>	<p><i>Tokom prve polovine 2018. godine sprovedena je jedna obuka kroz TAIEX ekspertsku misiju u organizaciji MUP-a-Nacionalne kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima (učesće uzelo 3 sudija, 1 sudski savjetnik i 4 državna tužioca). U drugoj polovini 2018. godine sprovedena su četiri dvodnevna seminara na teme: „Konferencija na temu borbe protiv trgovine ljudima“ (21 učesnik - 8 sudija, 2 sudijska savjetnika, 9 državnih tužilaca i 2 tužilačka savjetnika), „Savremene istražne metode i međunarodna pravna saradnja“ (6 sudija, 1 sudijski savjetnik, 12 državnih tužilaca) u saradnji i uz podršku Ambasade SAD u Podgorici, tj. Biroom State Department-a za borbu protiv međunarodne trgovine drogom i sprovođenja zakona – INL programa „Prekogranični organizovani kriminal, krijumčarenje migranata“ (26 učesnik- 10 sudija, 2 savjetnika u pravosuđu, 14 državnih tužilaca) u saradnji sa projektom EUROL II i „Svijest o kulturološkim razlikama u radu sa stranim državljanima u krivičnim slučajevima i istragama vezanim za migracije“ (1 sudija</i></p>	

			<p>Apelacionog suda Crne Gore i 2 državna tužioca) u saradnji sa Međunarodnom organizacijom za migracije (IOM).</p> <p>REALIZACIJA: Aktivnost je realizovana za 2018. godinu</p>	
<p>1.1.3. Obezbijediti edukaciju za policijske službenike Sektora opšte nadležnosti, kriminalističke policije i granične policije koja se odnosi na sve aspekte suzbijanja trgovine ljudima/djece u odnosu na sve pojavne oblike trgovine ljudima/djece.</p>	<p>Ministarstvo prosvjete - Policijska akademija, MUP-Uprava policije, GSV-Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima</p>	<p>II kvartal 2017. godine</p>	<p>Policijska akademija je u junu 2017. godine organizovala dvodnevni seminar o svim aspektima suzbijanja trgovine ljudima/djece u odnosu na sve pojavne oblike trgovine ljudima/djece za 25 polaznika Uprave policije. U drugoj polovini 2017. godine na Policijskoj akademiji je 26. i 27. decembra 2017.godine organizovan dvodnevni seminar za 20 polaznika Uprave policije (Sektora opšte nadležnosti, Kriminalističke policije i granične policije).</p> <p>Pored navedenog :</p> <ul style="list-style-type: none"> - u periodu od 25-29.09.2017. god u Herceg Novom/Bijela održana je obuka na temu „Identifikacija, istraga i dokazivanje krivičnog djela trgovine ljudima i poštovanje prava žrtava u krivičnom postupku“, kojoj su prisustvovala četiri službenika SKP - Dana 02.10.2017. godine u Podgorici je održan seminar na temu „Jačanje vještina rane identifikacije i upućivanja potencijalnih slučajeva trgovine ljudima u Crnoj Gori sa posebnim osvrtom na multiagencijsku saradnju”, kojem je prisustvovalo 2 predstavnika Uprave policije, - U periodu od 13. do 22. oktobra 2017. godine 	<p>Veća senzibilnost policijskih službenika u odnosu na slučajeve trgovine ljudima, uzimanje iskaza od potencijalnih žrtava i postupanje sa istim.</p> <p>Ojačana vertikalna i horizontalna saradnja unutar policijskih struktura koje bi mogle doći u kontakt sa žrtvama trgovine ljudima.</p>

			<p><i>uz podršku Ambasade SAD realizovana je studijska posjeta na visokom nivou nadležnim organima u SAD koji se bave problematikom trgovine ljudima. Učestvovala tri službenika SKP.</i></p> <p><i>- u saradnji Nacionalne kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima i Uprave policije, uz podršku Misije OEBS-a u Crnoj Gori, organizovane su tri jednodnevne obuke na temu "Borba protiv trgovine ljudima u svrhu radne eksploatacije", koje su bile namijenjene inspektorima iz Sektora granične policije (u Baru 10.11., u Podgorici 17.11. i Plavu 22.11. o.g.za ukupno 44 polaznika).</i></p> <p><i>Predstavnici Sektora granične policije su pohađali:</i></p> <p><i>Obuku „Standardne operativne procedure za postupanje sa djecom koja su odvojena od roditelja ili bez pratnje roditelja, sa posebnim akcentom na proaktivnu identifikaciju potencijalnih žrtava i žrtava trgovine ljudima“, koja je održana (Nikšić, Plav, Pljevlja i Podgorica) u periodu od 15 do 29. novembra 2017 g. Učestvovalo 30 službenika.</i></p> <p><i>Obuku na temu „Borba protiv trgovine ljudima u svrhu radne eksploatacije“ koja je održana u Podgorici i Plavu 17 i 22.11.2017 g. Učestvovalo 26 službenika.</i></p> <p><i>Seminar na temu „Trgovina ljudima“ održan u Baru 24.11.2017 god. Učestvovalo 6 službenika.</i></p> <p><i>Učešće na konferenciji „ Evropske direktive i najbolje prakse u oblasti ljudskih prava i</i></p>	
--	--	--	--	--

		<p data-bbox="748 300 936 368"><i>II kvartal 2018. godine</i></p>	<p data-bbox="958 220 1597 284"><i>podrška žrtvama trgovine ljudima“ održana u Dubrovniku. Učestvovala 2 službenika.</i></p> <hr/> <p data-bbox="958 331 1597 547"><i>Na Policijskoj akademiji u Danilovgradu 24-25. maja 2018. godine realizovana je obuka namjenjena službenicima Uprave policije- Sektora kriminalističke policije, Sektora policije opšte nadležnosti i Sektora granične policije. Obuku je prošlo 17 službenika Uprave policije.</i></p> <p data-bbox="958 592 1597 655"><i>Pored navedenog za službenici Uprave policije su tokom izvještajnog perioda prošli:</i></p> <ul data-bbox="958 663 1597 1390" style="list-style-type: none"> <i>- obuku na temu „Borba protiv trgovine ljudima i krijumčarenje imigranata“, koja je u organizaciji TIKa u periodu od 07-11. maja 2018. god. održana u Ankari/Turskoj (10 službenika);</i> <i>- obuku na temu "Identifikacija i istraga krijumčarenja migranata" u organizaciji IOM-a, 11.05.2018 god. u Herceg Novom (5 službenika);</i> <i>- obuku na temu borbe protiv trgovine ljudima koja je održana 31.05.2018. god. u prostorijama SGP Plav (15 službenika);</i> <i>- obuku na temu borbe protiv trgovine ljudima koja je održana održana 05.04.2018. god. u prostorijama GP »Debeli brijeg«. (10 službenika);</i> <i>- obuku na temu »Otkrivanje žrtava trgovine ljudima« koja je održana 12.04.2018. god., Zoganje (5 službenika);</i> <i>- obuku na temu borbe protiv trgovine ljudima</i> 	
--	--	---	--	--

			<p>koja je održana 20.03.2018. god. u prostorijama OGP Rožaje (14 službenika);</p> <p>- obuku na temu borbe protiv trgovine ljudima koja je održana 20.03.2018. god. u prostorijama OGP Rožaje (14 službenika).</p>	
<p>1.1.4. Angažovati praktičare i profesionalce koji će sprovesti edukacije polaznika Policijske akademije na temu trgovine ljudima u okviru redovnog fonda časova koji su predviđeni za realizaciju na ovu temu</p>	<p>Ministarstvo prosvjete- Policijska akademija, GSV- Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima, MUP – Uprava policije</p>	<p>IV kvartal 2017. godine</p>	<p>Službenici Policijske akademije su realizovali 20 časova za 96 studenata na temu trgovine ljudima u 2017. godini.</p>	<p>Ojačana praktična znanja polaznika Policijske akademije u odnosu na prepoznavanje i procesuiranje slučajeva trgovine ljudima.</p>
		<p>IV kvartal 2018. godine</p>	<p>Službenici Policijske akademije su realizovali 16 časova za 50 studenata na temu trgovine ljudima u 2018. godini.</p> <p>REALIZACIJA : Aktivnost je realizovana za 2018. godinu</p>	
<p>1.1.5. Organizovanje zajedničke obuke za predstavnike policije i tužilaštva na temu “Problemi u otkrivanju i procesuiranju slučajeva trgovine ljudima/djecom”</p>	<p>Ministarstvo prosvjete – Policijska akademija, GSV -Kancelarija za borbu</p>	<p>IV kvartal 2017. godine</p>	<p>Na Policijskoj akademiji u okviru seminara „Trgovina ljudima“ koji je realizovan je 26. i 27.12.2017.godine održana su tri časa na temu “Problemi u otkrivanju i procesuiranju slučajeva trgovine ljudima/djecom” koji je realizovao predstavnik Osnovnog državnog tužilaštva iz Podgorice za 20 polaznika Uprave policije.</p>	<p>Ojačani stručni kapaciteti službenika Uprave policije i tužilaštva o metodama rane identifikacije potencijalnih žrtava trgovine ljudima i njihovog upućivanja, kao i o specifičnostima uzimanja iskaza od potencijalnih žrtava trgovine ljudima, načinima pronalaženja i tumačenja materijalnih dokaza u cilju otkrivanja i</p>

		IV kvartal 2018. godine	<p><i>U cilju postizanja vidljivijih rezultata u dijelu identifikacije žrtava trgovine ljudima i efikasnog krivičnog gonjenja počinitelja ovog krivičnog djela, Nacionalna kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima je uz podršku Misije OEBS-a realizovala četiri dvodnevne obuke na temu "Jačanje kapaciteta predstavnika istražnih i pravosudnih organa u istraživanju i procesuiranju slučajeva trgovine ljudima". Predavač na obukama bio je ekspert sa Kriminalističko – policijske akademije u Beogradu. Obuke su održane u Beranama (23-24.10);, Bijelom Polju (25-26.10), Budvi (30-31.10.) i Podgorici (1-2.11.) iste je pohađalo 15 predstavnika Uprave policije, 7 predstavnika tužilaštva i 16 predstavnika sudstva.</i></p> <p>REALIZACIJA : Aktivnost je realizovana za 2018. godinu</p>	procesuiranja potencijalnih učinilaca ovih krivičnih djela.
1.1.6. Organizovanje obuka za pripadnike policije - po FRONTEX-ovom programu obuke granične policije za borbu protiv trgovine ljudima	MUP- Uprava policije, GSV- Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima	II kvartal 2017. godine	U periodu od 03-04. jula 2017. god. u Tirani, 5 službenika Uprave policije - Sektora granične policije pohađali su pedagoški regionalni kurs na temu "Suprostitavljanje trgovini ljudima" po FRONTEX-ovom programu.	
Operativni cilj 1.2. Senzibilizacija socijalnih i zdravstvenih radnika za aktivno učešće u preventivnim aktivnostima, identifikaciji, pomoći i zaštiti žrtava trgovine ljudima				
Aktivnost	Nosioci	Vremenski	Stepen realizacije	Indikator uticaja

	<i>aktivnosti</i>	<i>okvir</i>		
<i>1.2.1. Realizovati obuke multisektorskih operativnih timova za podršku djeci i porodici u cilju jačanja kapaciteta institucija za borbu protiv trgovine djecom, nedozvoljenih brakova i prisilnog prosačenja</i>	<i>Zavod za dječju i socijalnu zaštitu, GSV-Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima, Ministarstvo rada i socijalnog staranja</i>	<i>IV kvartal 2017. godine</i>	<p><i>NVO “ Crnogorski ženski lobi” je u okviru projekta „Zajedno za inkluziju Romkinja u Crnoj Gori” u Beranama i Nikšiću organizovala obuke na temu ugovorenog dječijeg braka, prosjačenja, seksualne i radne eksploatacije za 25 predstavnika/ca institucija (CB Berane, Nikšić, Centra za socijalni rad, Dom zdravlja, Opština Berane, Osnovni sud, Crveni Krst, SOS Berane, NVO Ruza, Radio Berane).</i></p> <p><i>U navedenom periodu stručni radnici Centara za socijalni rad su uzeli učešće u Radnim grupama, konferencijama, radionicama i obukama.</i></p> <p><i>U septembru 2017 godine održana je fokus grupa u okviru projekta "Promocija i zaštita ljudskih prava Romkinja, Egipćanki i ostalih ranjivih grupa", koji realizuju Help, Romski obrazovni fond, Crveni krst i CEDEM, i sprovedeno je istraživanje u okviru kojeg su se ključni akteri bavili zaštitom djece od zlostavljanja, zanemarivanja nasilja, delinkvencije, eksploatacije i trgovine ljudima. Fokus grupe na ovu temu održane su u šest crnogorskih opština.</i></p> <p><i>Takođe stručni radnici CSR, prisustvovali su i obuci koja je u organizaciji Nacionalne kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima u saradnji sa Upravom za kadrove održana početkom oktobra 2017.godine.</i></p>	<i>Ojačana horizontalna koordinacija predstavnika institucija u rješavanju slučajeva trgovine djecom, posebno kroz djelovanje multisektorskih timova na lokalnom nivou.</i>

1.2.2. Akreditacija programa »Jačanje kapaciteta institucija na planu borbe protiv trgovine djecom, prisilnih dječjih brakova i prisilnog prosjačenja« kod Zavoda za dječju i socijalnu zaštitu	GSV-Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima, Zavod za dječju i socijalnu zaštitu	I kvartal 2018. godine	Program »Jačanje kapaciteta institucija na planu borbe protiv trgovine djecom, prisilnih dječjih brakova i prisilnog prosjačenja« je akreditovan kod Zavoda za dječju i socijalnu zaštitu.	
1.2.3. Organizovati edukacije službenika centara za socijalni rad shodno akreditovanom programu.	Zavod za socijalnu i dječju zaštitu	III kvartal 2018. godine	Centar za romske inicijative je organizovao prvu akreditovanu obuku pod nazivom »Osnovna obuka stručnih radnika/ca, stručnih saradnika/ca i članova multidisciplinarnih timova za prevenciju i suzbijanje dječjih ugovorenih brakova«. Pomenutu obuku je prošlo 20 stručnih saradnika/ca iz Nikšića, Podgorice i Herceg Novog. REALIZACIJA: Aktivnost je realizovana	Ojačani stručni kapaciteti službenika centara za socijalni rad u odnosu na prevenciju i suzbijanje dječjih ugovorenih brakova
1.2.4. Sprovesti edukaciju o indikatorima za ranu identifikaciju potencijalnih žrtava trgovine ljudima i procedurama daljeg	Uprava za kadrove, GSV-Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima, Ministarstvo zdravlja	II kvartal 2017. godine	U saradnji Nacionalne kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima i Uprave za kadrove, u okviru programa "Uloga zdravstvenih radnika u borbi protiv trgovine ljudima" realizovane su tri obuke. Obuke su održane u Bijelom Polju – 24.04.2017. god. za sjeverni region, Podgorici – 19.04.2017. god. za centralni region i Baru – 08.05.2017. god. za južni region na kojima je	Povećan broj edukovanog kadra u okviru zdravstvenog sistema da prepoznaju i prijave slučajeve trgovine ljudima

upućivanja potencijalnih žrtava i žrtava trgovine ljudima			prisustvovalo 36 predstavnika zdravstvenog sistema.	
		I i II kvartal 2018. godine	U saradnji Nacionalne kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima i Uprave za kadrove, u okviru programa "Uloga zdravstvenih radnika u borbi protiv trgovine ljudima" (realizovano ukupno 6 obuka, po dvije u Podgorici 02. aprila i 09.10, u Tivtu 13. i 14. oktobra i u Mojkovcu 15. i 16. oktobra) koju je pohađao 71 zdravstveni radnik.	
<i>Operativni cilj 1. 3. Ojačati stručne kapacitete inspeksijskih službi, zaposlenih u novootvorenom Prihvatištu za strance, Zavodu za zapošljavanje u odnosu na borbu protiv trgovine ljudima</i>				
<i>Aktivnost</i>	<i>Nosioci aktivnosti</i>	<i>Vremenski okvir</i>	<i>Stepen realizacije</i>	<i>Indikator uticaja</i>
1.3.1. Sprovesti zajedničke obuke inspektora za strance, službenika Prihvatišta za strance i Kancelarije za azil	Ministarstvo prosvjete – Policijska akademija	II kvartal 2017. godine	U saradnji Nacionalne kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima i Uprave za kadrove, u okviru programa „Jačanje vještina rane identifikacije i upućivanja potencijalnih slučajeva trgovine ljudima u Crnoj Gori sa posebnim osvrtom na multiagencijsku saradnju” 05.05.2017. u Podgorici realizovana je jedna obuka koju je pohađalo ukupno 14 službenika, od čega: o 2 predstavnika Uprave policije; o 5 predstavnika MUP-a – Direkcije za azil 2; o 3 predstavnika Uprave za inspeksijske poslove;	Ojačana sposobnost za prepoznavanje slučajeva trgovine ljudima onih struktura koji postupaju sa vunerabilnim grupama.

			<p><i>o 1 predstavnik Ministarstva sporta –Direktorata za mlade;</i></p> <p><i>o 1 predstavnik Sekretarijata za kulturu, sport, mlade i socijalno staranje;</i></p> <p><i>o 2 službenika Zavoda za zapošljavanje.</i></p>	
		<i>II kvartal 2018. godine</i>	<p><i>Na policijskoj akademiji u Danilovgradu 24-25. maja 2018. godine održana je obuka na temu „Borba protiv trgovine ljudima“. Pored navedenog, obuku koju je Nacionalna kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima realizovala u saradnji sa Upravom za kadrove, u okviru programa „Jačanje vještina rane identifikacije i upućivanja potencijalnih slučajeva trgovine ljudima u Crnoj Gori sa posebnim osvrtom na multiagencijsku saradnju” koja je održana 29. juna, između ostalih, pohađala su i 4 predstavnika mobilnog tima za pružanje asistencije ranjivim kategorijama migranata</i></p>	
<i>1.3.2. Sprovesti edukaciju službenika Uprave carina i policijskih službenika o metodama identifikacije potencijalnih žrtava</i>	<i>Uprava za kadrove. GSV-Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima</i>	<i>II kvartal 2017. godine</i>	<p><i>Tokom II kvartala 2017. godine dva predstavnika Uprave policije su prošla obuku koju je Nacionalna kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima organizovala u saradnji sa Upravom za kadrove, u okviru kojih su, između ostalog, bile prezentovane i metode identifikacije potencijalnih žrtava trgovine</i></p>	<i>Ojačana sposobnost za prepoznavanje slučajeva trgovine ljudima onih struktura koji postupaju sa vunerabilnim grupama</i>

trgovine ljudima i procedurama upućivanja			<i>ljudima i procedure upućivanja.</i>	
		II kvartal 2018. godine	<i>Tokom II kvartala 2018. godine u okviru programa „Jačanje vještina rane identifikacije i upućivanja potencijalnih slučajeva trgovine ljudima u Crnoj Gori sa posebnim osvrtom na multiagencijsku saradnju” realizovana je jedna obuka, 29. juna, koju su, između ostalog pohađali i predstavnici Uprave policije i Uprave carina.</i>	
1.3.3. Sprovesti obuke po ranije utvrđenom programu pod nazivom „Uloga inspeksijskih službi i centara za socijalni rad u borbi protiv trgovine ljudima	Uprava za kadrove, GSV - Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima	IV kvartal 2017. godine	<i>U saradnji Nacionalne kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima i Uprave za kadrove organizovana su tri dvodnevna seminar na temu “Uloga Centara za socijalni rad i inspeksijskih službi u borbi protiv trgovine ljudima”, kojima je prisustvovalo ukupno 37 službenika - 20 socijalnih radnika, 14 inspektora rada i 3 inspektora socijalne i dječje zaštite (04-05. oktobra u Bijelom Polju za sjeverni region, 11-12. oktobra u Podgorici za centralni region i 20-21. oktobra 2017. godine u Baru za južni region).</i>	<i>Unaprijeđena znanja i vještine inspektora u prepoznavanju potencijalnih slučajeva trgovine ljudima u svrhu radne eksploatacije i prijavljivanja nadležnim organima, radi zbrinjavanja žrtava i gonjenja počinitelaca.</i>
		IV kvartal 2018. godine	<i>Na seminaru pod nazivom “Jačanje vještina rane identifikacije i upućivanja potencijalnih slučajeva trgovine ljudima u Crnoj Gori sa posebnim osvrtom na multiagencijsku saradnju” održanom 14.09.2018.godine u organizaciji</i>	

			<p><i>Nacionalne kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima i Uprave za kadrove prisustvovala su dva predstavnika Uprave za inspekcijske poslove (turistička inspektora). Takođe septembra mjeseca održana je obuka predstavnika institucija i NVO za primjenu transnacionalnih obrazaca upućivanja kojoj je prisustvovalo 20 učesnika ok kog broja je bilo 8 predstavnika centara za socijalni rad.</i></p> <p>REALIZACIJA: Aktivnost je realizovana za 2018. godinu</p>	
<p><i>Operativni cilj 1.4. Senzibilizacija prosvjetnih radnika o specifičnostima prenošenja znanja o trgovini ljudima u školskim i vanškolskim aktivnostima</i></p>				
<i>Aktivnost</i>	<i>Nosioci aktivnosti</i>	<i>Vremenski okvir</i>	<i>Stepen realizacije</i>	<i>Indikator uticaja</i>
<i>1.4.1. Organizovanje vannastavnih aktivnosti u osnovnim i srednjim školama koje imaju za cilj jačanje otpornosti učeničke populacije u odnosu na fenomen trgovine ljudima</i>	<i>Ministarstvo prosvjete, Zavod za školstvo, obrazovno-vaspitne ustanove, GSV-Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima</i>	<i>Kontinuirano</i>	<i>U dosadašnjoj praksi, obezbjeđivanje besplatnih udžbenika za djecu romske i egipćanske populacije koji pohađaju osnovnu školu, bila je obaveza Ministarstva prosvjete i Ministarstva za ljudska i manjinska prava. Zbog lakše realizacije ove obaveze, Ministarstvo prosvjete preuzima od Ministarstva za ljudska i manjinska prava, obavezu obezbjeđivanja besplatnih udžbenika učenicima od I –III razreda osnovne škole, i nastavlja sa praksom obezbjeđivanja besplatnih udžbenika za djecu romske i egipćanske populacije od IV do IX razreda, koji ne primaju MOP (materijalno obezbjeđenje porodice).</i>	<i>Ohrabreni učenici da o ovoj temi otvoreno govore čime je povećano njihovo interesovanje za prepoznavanje i rješavanje problema.</i>

Obezbjeden odgovarajući broj stipendija za srednjoškolce i studente

Stipendiranje studenata RE populacije na svim godinama studija, projektno je u višegodišnjem trajanju podržavao REF (Romski obrazovni fond), u saradnji sa Ministarstvom za ljudska i manjinska prava. Ovaj projekat je završen, a samim tim i stipendijska podrška za studente RE populacije je prestala.

S obzirom na to da je djelokrug rada i potreba da se ova aktivnost učini trajno održivom u sistemu, Ministarstvo prosvjete je pokrenulo proces preuzimanja programa stipendiranja studenata RE populacije od Ministarstva za ljudska i manjinska prava, kako bi se nastavilo sa praksom stipendijske podrške studenata RE populacije, u skladu sa zakonskom regulativnom.

Sprovođenje programa osnovnog obrazovanja odraslih

Centar za stručno obrazovanje nastavlja sa programom obrazovanja odraslih RE populacije u Crnoj Gori .

Broj polaznika koji su pohađali program osnovnog obrazovanja odraslih u period od septembra do decembra 2018 godine:

Osnovna škola “Radoje Čizmović” 32 polaznika/ca

JU Škola za srednje i više obrazovanje “Sergije Stanić” 98 polaznika

Prevoz-U cilju integracije RE učenika, u Podgorici se nastavlja sa besplatnim prevozom učenika osnovnih škola u kojima se ova djeca obrazuju. Ove školske godine, prevozi se preko 400 učenika u osnovnim školama gdje nastavu pohađaju pripadnici romske i egipćanske populacije.

Predstavništvo fonda za obrazovanje Roma (REF), u okviru projekta: „Promocija i zaštita ljudskih prava pripadnika RE u Crnoj Gori, finansiranog od strane kancelarije Evropske delegacije u Crnoj Gori, opredijelio je novčana sredstva za kupovinu 3 (tri) nova vozila za prevoz putnika autobusi 16+1. namjenjeni za svrhu školskog prevoza romskih i egipćanskih učenika/učenica tri osnovne škole i to u Podgorici: „Božidar Vuković Podgoričanin”, u Nikšiću „Mileva Lajović Lalatović” i u Beranama, „Radomir Mitrović”.

Kampanja-Ministarstvo prosvjete u saradnji sa Zavodom za školstvo, Ministarstvom za ljudska i manjinska prava i NVO koje se bave pitanjima romske i egipćanske zajednice je uspješno sprovelo kampanju za upis u vrtiće i osnovne škole, a dokaz je brojno prisustvo roditelja.

Tom prilikom se promovisalo i upis za srednje škole i podjeljeni su informativni flajeri na crnogorskom, albanskom i romskom jeziku.

Tokom 2018. godine u okviru pilot projekta „Sportom protiv nasilja i ugovorenih

			<p><i>maloljetničkih brakova“ u organizaciji NVO „Crnogorski ženski lobi“, nakon realizovanih šest edukativnih radionica sa djevojčicama i dječacima romske i neromske populacije koji treniraju u FK Ribnica održan je završni fudbalski turnir ženskih i muških timova iz ovog fudbalskog kluba.</i></p> <p>REALIZACIJA: Aktivnost se realizuje u kontinuitetu</p>	
<p><i>1.4.2. Obuka nastavnika na temu “Borba protiv trgovine djecom, ranih ugovorenih brakova i prisilnog prosjačenja” na osnovu programa akreditovanog od strane Zavoda za školstvo</i></p>	<p><i>Ministarstvo prosvjete / Zavod za školstvo</i></p>	<p><i>III i IV kvartal 2017. godine</i></p>	<p><i>Realizovana je jedna dvodnevna obuka za nastavnike, na temu - Prevencija ranih i ugovorenih brakova i ekonomske eksploatacije djece kroz obrazovni sistem. Program za ovu obuku akreditovan je kod Zavoda za školstvo i nalazi se u Katalogu obuka. Opšti cilj ovog programa jeste jačanje kapaciteta predstavnika obrazovnih institucija u borbi protiv prisilnih dječijih brakova i prisilnog prosjačenja, kako bi, između ostalog, na vrijeme identifikovali rizične kategorije među školskom populacijom. Obuci prisustvovalo 25 nastavnika.</i></p>	<p><i>Ojačani stručni kapaciteti prosvjetnih radnika za prenošenje znanja na temu “Borba protiv trgovine djecom, ranih ugovorenih brakova i prisilnog prosjačenja”;</i></p> <p><i>Obezbijeden sistemski način jačanja otpornosti učeničke populacije u odnosu na trgovinu ljudima.</i></p>
		<p><i>II i III kvartal 2018. godine</i></p>	<p><i>U saradnji Ministarstva prosvjete i MUP/Nacionalne kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima, realizovane su dvije dvodnevne obuke na temu „Prevencija ranih i ugovorenih brakova i ekonomske eksploatacije djece“. Ove</i></p>	

			<p><i>obuke su realizovane u Podgorici i Nikšiću, za oko 50 nastavnika stručnih saradnika iz 3 podgoričke i 3 nikšićke osnovne škole.</i></p> <p>REALIZACIJA: Aktivnost je realizovana za 2018. godinu</p>	
<p><u>Operativni cilj 1.5.</u> <i>Povećanje stepena senzibilisanosti i učešća medija u podizanju nivoa svijesti javnosti o fenomenu trgovine ljudima/djecom i zaštiti podataka istih</i></p>				
<i>Aktivnost</i>	<i>Nosioci aktivnosti</i>	<i>Vremenski okvir</i>	<i>Stepen realizacije</i>	<i>Indikator uticaja</i>
<p><i>1.5.1. Sufinansiranje programskih sadržaja u lokalnim štampanim medijima putem konkursa na temu izvještavanja o negativnom fenomenu trgovine ljudima</i></p>	<p><i>Ministarstvo kulture</i></p>	<p><i>I kvartal 2017. godine</i></p>	<p><i>Ministarstvo kulture je tokom definisanog vremenskog okvira sufinansiralo programske sadržaje u lokalnim štampanim medijima, medijima i medijskim naučnim časopisima putem konkursa na temu izvještavanja o negativnom fenomenu trgovine ljudima.</i></p> <p><i>Sproveden konkurs i realizovani programski sadržaji u lokalnim štampanim medijima i medijskim naučnim časopisima.</i></p>	<p><i>Jača uključenost medija u aktivnostima na planu borbe protiv trgovine ljudima</i></p>
		<p><i>I kvartal 2018. godine</i></p>	<p><i>17. novembra 2017. godine Ministarstvo kulture je raspisalo konkurs za sufinansiranje proizvodnje programskih sadržaja od značaja za ostvarivanje javnog interesa u lokalnim štampanim medijima na teme: socijalna inkluzija Roma u Crnoj Gori, borba protiv trgovine ljudima, njegovanje crnogorskog nacionalnog identiteta i baštine, socijalni status lica sa invaliditetom, mladi, dijaspora, multikulturalnost, evropsko kulturno nasleđe i</i></p>	

			<i>kulturna raznolikost u 2018. godini.</i>	
<i>1.5.2. Organizovati radni sastanak sa novinarima na temu „Uloga medija u borbi protiv trgovine ljudima „</i>	<i>Ministarstvo kulture</i>	<i>Oktobar 2017. Godine</i>	<i>Povodom obilježavanja 18. Oktobra-Evropskog dana borbe protiv trgovine ljudima, Nacionalna kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima je u saradnji sa Ministarstvom kulture i uz podršku IOM-a organizovala radni sastanak u formi seminara za predstavnike medija.</i>	<i>Veće uključivanje medija u aktivnostima na planu borbe protiv trgovine ljudima</i>
		<i>Oktobar 2018. godine</i>	<i>Ministarstvo kulture je organizovalo radni sastanak sa novinarima s ciljem podizanja svijesti novinara prilikom izvještavanja o slučajevima trgovine ljudima.</i> <i>REALIZACIJA: Aktivnost je realizovana za 2018. godinu</i>	
<i>Operativni cilj 1.6. Obezbijediti sprovođenje redovnih obuka na temu borbe protiv trgovine ljudima/djecom u okviru pripreme pripadnika oružanih snaga Crne Gore i pripadnika policije za učestvovanje u mirovnim misijama</i>				
<i>Aktivnost</i>	<i>Nosioci aktivnosti</i>	<i>Vremenski okvir</i>	<i>Stepen realizacije</i>	<i>Indikator uticaja</i>
<i>1.6.1. Obezbijediti sprovođenje redovnih edukacija na temu borbe protiv trgovine ljudima/djecom u</i>	<i>Ministarstvo odbrane</i>	<i>Kontinuirano , prije svakog odlaska pripadnika oružanih</i>	<i>Tokom prve polovine 2018. godine navedenu obuku je prošlo ukupno 52 pripadnika Vojske Crne Gore, u raznim vremenskim periodima u zavisnosti od toga koja misija/operacija je u pitanju.</i>	<i>Ojačan senzibilitet predstavnika oružanih snaga u odnosu na fenomen trgovine ljudima.</i>

okviru pripreme pripadnika oružanih snaga Crne Gore za učestvovanje u mirovnim misijama		snaga Crne Gore u mirovne misije	Avgusta mjeseca održana je obuka na temu „Borba protiv trgovine ljudima“ za pripadnike oružanih snaga Crne Gore za odlazak u mirovne misije, kojoj je prisustvovalo 29 pripadnike Vojske Crne Gore koji se upućuju u Afganistan. REALIZACIJA: Aktivnost se realizuje u kontinuitetu	
Operativni cilj 1.7. Obezbijediti informisanost diplomatsko konzularnog osoblja o specifičnostima djelovanja u slučajevima trgovine ljudima				
Aktivnost	Nosioci aktivnosti	Vremenski okvir	Stepen realizacije	Indikator uticaja
1.7.1. Organizovati obuku za kadrove Ministarstva vanjskih poslova i Ministarstva za evropske integracije o bitnim segmentima borbe protiv trgovine ljudima u Crnoj Gori i mogućnostima djelovanja DKP prilikom angažovanja na misije u inostranstvu	Uprava za kadrove, Ministarstvo vanjskih poslova, Ministarstvo za evropske integracije, GSV-Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima	II kvartal 2017. godine II kvartal 2018. godine	U okviru programa „Uloga i mogućnosti djelovanja Ministarstva vanjskih poslova i DKP u borbi protiv trgovine ljudima“ u saradnji Nacionalne kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima i Uprave za kadrove 10. marta 2017. godine održan je jedan seminar na kome je prisustvovalo 9 predstavnika Ministarstva vanjskih poslova (iz sektora multilaterale i konzularnog sektora). Realizacija navedene obuke za 2018. godinu je bila planirana za 30. april, ali zbog nedovoljnog broja prijavljenih predstavnika Ministarstva vanjskih poslova, ista je odgođena za drugu polovinu tekuće godine. Nacionalna kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima je u saradnji sa Upravom za kadrove je u okviru programa edukacije: „Uloga i	Senzibilisan kadar koji se upućuje u diplomatsko konzularne misije o problematici koja se tiče djelovanja u odnosu na domaće državljane koji se obrate za pomoć.

			<i>možnosti djelovanja Ministarstva vanjskih poslova i DKP u borbi protiv trgovine ljudima“, realizovala dvije obuke 17. septembra i 26. decembra 2018. godine, za 21 predstavnika DKP.</i>	
Operativni cilj 1.8. Ojačati kapacitete predstavnika lokalnih uprava na planu borbe protiv trgovine ljudima				
<i>Aktivnost</i>	<i>Nosioci aktivnosti</i>	<i>Vremenski okvir</i>	<i>Stepen realizacije</i>	<i>Indikator uticaja</i>
<i>1.8.1. Sprovođenje obuka za predstavnike lokalnih parlamenata i zaposlene u lokalnim samoupravama u cilju što većeg uključivanja i povećanja nivoa odgovornosti lokalnih vlasti za sprovođenje antitrafiking aktivnosti</i>	<i>Uprava za kadrove, Zajdnica Opština, GSV-Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima</i>	<i>II kvartal 2017. godine</i>	<i>Tokom 2017. godine u saradnji Nacionalne kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima i Uprave za kadrove u okviru programa „Jačanje nivoa svijesti o fenomenu trgovine ljudima na lokalnom nivou“, namijenjenog odbornicima iz lokalnih parlamenata i predstavnicima lokalne samouprave realizovane su tri planirane obuke - za sjeverni, centralni i južni region na kojima je prisustvovalo ukupno 32 odbornika i to: o 26. 04 Podgorica za centralnu regiju (9) 28. 04 bar za južnu regiju (15) 11.05. Bijelo Polje za sjevernu regiju (8)</i>	<i>Obezbijedjeno da se u lokalnim planovima akcije nađu aktivnosti koje se tiču borbe protiv trgovine ljudima.</i>
		<i>II kvartal 2018. godine</i>	<i>Predmetnu obuku iz objektivnih razloga nije bilo moguće realizovati tokom planiranog perioda zbog održavanja lokalnih izbora u većini opština širom Crne Gore. Realizacija navedene aktivnosti je odložena za drugu polovinu 2018. godine. Nacionalna kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima je u saradnji sa Upravom za kadrove je</i>	

			<i>u okviru programa edukacije „Jačanje nivoa svijesti o trgovini ljudima na lokalnom nivou” realizovala tri obuke (u Bijelom Polju 27.11. i u Tivtu 11.12. i Podgorici 25,12,2018. godine) za ukupno 50 predstavnika lokalnih parlamenata.</i>	
II IDENTIFIKACIJA ŽRTAVA TRGOVINE LJUDIMA				
<i><u>Strateški cilj 1.</u> Ojačati postojeće mehanizme uz dodatno usavršavanje stručnjaka, organa i organizacija koje zajednički rade na identifikaciji žrtava, poštovanje zajedničkih standarda i protokola postupanja</i>				
<i><u>Operativni cilj 1.1.</u> Stvoriti uslov za povećanje stepena otkrivanja odnosno samoidentifikacije potencijalnih žrtava kod ranjivih grupa kao što su osobe koje se bave prostitucijom, migranati bez lične dokumentacije, interno raseljena lica – naročito pripadnici RE populacije</i>				
<i>Aktivnost</i>	<i>Nosioci aktivnosti</i>	<i>Vremenski okvir</i>	<i>Stepen realizacije</i>	<i>Indikator uticaja</i>
<i>1.1.1. Izrada standardnih procedura u procesu identifikacije potencijalnih žrtava i trgovine ljudima</i>	<i>Ministarstvo unutrašnjih poslova – Uprava policije</i>	<i>III kvartal 2017. godine</i>	<i>Dosadašnji sistem formalne identifikacije žrtava bazirao se više na krivičnom gonjenju, a obzirom da djelo trgovine ljudima, ujedno predstavlja i najgrublje kršenje osnovnih ljudskih prava, u cilju unaprijeđenja sistema formalne identifikacije žrtava trgovine ljudima i nadogradnje sistema njihove zaštite, inicirana je i izrada Standardnih operativnih procedura za identifikaciju žrtava trgovine ljudima. Nakon više sastanaka predstavnika institucija i nevladinih organizacija, uz podršku Međunarodne organizacije za migracije (IOM), izrađen je nacrt ovog dokumenta koji bi trebao da obezbijedi funkcionalnu komunikaciju i</i>	<i>Standardne operativne procedure u procesu identifikacije će doprinijeti efikasnijem statističkom prikazivanju identifikovanih (potencijalnih) žrtava.</i>

			<i>saradnju između već uspostavljenog mehanizma koji će osigurati da svi relevantni subjekti imaju definisane neophodne korake za inicijalno upućivanje i formalno dodjeljivanje statusa žrtvi trgovine ljudima, koji će se bazirati na principu poštovanja ljudskih prava bez obzira na tok krivičnog postupka.</i>	
<i>1.1.2. Izrada indikatora za prepoznavanje potencijalnih žrtava trgovine ljudima/ djece među ilegalnim migrantima i azilantima</i>	<i>MUP – Uprava policije, GSV-Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima</i>	<i>IV kvartal 2017. godine</i>	<i>Indikatori za prepoznavanje potencijalnih žrtava trgovine ljudima/ djece među ilegalnim migrantima i azilantima su izrađeni i čine sastavni dio Standardnih operativnih procedura za postupanje sa djecom koja su odvojena od roditelja ili bez pratnje, sa posebnim akcentom na proaktivnu identifikaciju potencijalnih žrtava trgovine ljudima.</i>	<i>Olakšano prepoznavanje žrtava od strane lica koja su angažovana da postupaju sa ilegalnim migrantima i osobama tražiocima azila, sa posebnim osvrtom na djecu.</i>
<i>1.1.3. Izrada standardnih operativnih procedura za upućivanje potencijalnih žrtava trgovine ljudima identifikovanih među ilegalnim migrantima i azilantima</i>	<i>GSV - Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima</i>	<i>II kvartal 2018. godine</i>	<i>Nacionalna kancelarija je kroz realizaciju projekta koji je podržan od strane UNICEF-a izradila „Standardne operativne procedure za postupanje sa djecom koja su odvojena od roditelja ili bez pratnje sa posebnim akcentom na proaktivnoj identifikaciji potencijalnih i žrtava trgovine ljudima”.</i>	<i>Olakšano postupanje nadležnih institucijaza upućivanje potencijalnih žrtava trgovine ljudima identifikovanim među ilegalnim migrantima i azilantima</i>
<i>1.1.4. Promovisanje indikatora i standardnih operativnih procedura za upućivanje ključnim tačkama koji su na prvim linijama</i>	<i>GSV - Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima</i>	<i>III kvartal 2018. godine</i>	<i>Nacionalna kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima je uz podršku UNICEF-a organizovala promovisanje indikatora i standardnih operativnih procedura za upućivanje ključnim tačkama koji su na prvim linijama susreta sa migrantima ili su pružaoci usluga tražiocima azila za predstavnike svih relevantnih institucija</i>	

<i>susreta sa migrantima ili su pružaoci usluga tražiocima azila</i>			<i>široj Crne Gore.</i> REALIZACIJA: Aktivnost je realizovana	
<i>1.1.5. Štampanje flajera za obrazovne ustanove u cilju bolje identifikacije potencijalnih žrtava trgovine ljudima, naročito kada su to djeca</i>	<i>Ministarstvo prosvjete</i>	<i>II kvartal 2017. godine</i>	<i>Ministarstvo prosvjete je u saradnji sa Nacionalnom kancelarijom za borbu protiv trgovine ljudima izradilo flajer sa indikatorima za identifikaciju namijenjen zaposlenima u vaspitno-obrazovnim ustanovama .Isti je odšampan uz podršku IOM-a.</i>	<i>Zaposleni u vaspitno-obrazovnim ustanovama imaju dostupne pokazatelje koji ukazuju na moguću sumnju na trgovinu ljudima, koji bi im pomogao da blagovremeno reaguju na adekvatan način na pregledan, jasan i efikasan način.,</i>
<i>Operativni cilj 1.2. Nastaviti sa realizacijom aktivnosti na poboljšanju položaja osjetljivih kategorija stanovništva kako bi se smanjili faktori rizika i povećala njihova otpornost u odnosu na trgovinu ljudima</i>				
<i>Aktivnost</i>	<i>Nosioci aktivnosti</i>	<i>Vremenski okvir</i>	<i>Stepen realizacije</i>	<i>Indikator uticaja</i>
<i>1.2.1. Nastaviti sa praćenjem aktivnosti predviđenih Strategijom za trajno rješavanje pitanja raseljenih lica u Crnoj Gori i Akcionim planom za njenu implementaciju, sa posebnim osvrtom na izbjegličko naselje na Vrelima Ribničkim</i>	<i>Ministarstvo rada i socijalnog staranja</i>	<i>Dva puta godišnje</i>	<i>Rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica predstavlja dio predpristupnih pregovora između Crne Gore i Evropske unije, u okviru Poglavlja 23 - „Pravosuđe i temeljna prava”. Izvještaji o napretku Crne Gore u procesu pristupanja Evropskoj uniji takođe prepoznaju značajan napredak postignut o ovoj oblasti i preporučuju da se osigura pomoć licima koja su aplicirala za status stranca s nekompletnom dokumentacijom, kao i da interno raseljena lica imaju pun pristup pravima. Imajući u vidu da je veliki broj aktivnosti i ciljeva Strategije kompletiran u predviđenom roku, ali i da određeni broj aktivnosti nije u potpunosti sproveden do kraja 2015. godine, kada je</i>	<i>Poboljšan položaj raseljenih lica sa Kosova.</i>

			<p>prvobitno predviđen prestanak važenja Strategije, te da je značajan broj ovih lica još uvijek u potrebi za pomoći u ostvarivanju trajnog rješenja, prepoznata je potreba da se važenje Strategije produži za još tri godine, do kraja 2019. godine. Na ovaj način, Vlada Crne Gore potvrđuje posvećenost odgovornom tretmanu lica koja su utočište našla na njenoj teritoriji i izražava spremnost da radi na stvaranju uslova za konačno rješenje pitanja koja su predmet Strategije. Strategija za 2017-2019. godinu se naslanja na osnovni tekst Strategije za 2011-2015. godinu, i predstavlja njen dio.</p> <p>REALIZACIJA: Aktivnost se realizuje u kontinuitetu</p>	
<p>1.2.2. Redovno informisanje o broju lica (IRL I RL) kojima je odobreno stalno nastanjenje ili privremeni boravak</p>	<p>Ministarstvo unutrašnjih poslova</p>	<p>Dva puta godišnje</p>	<p>U periodu od 07.11.2009. godine (datum stupanja na snagu Zakona o dopunama Zakona o strancima), zaključno sa 01.01.2019. godine, raseljena lica i interno raseljena lica su podnijela ukupno 15.186 zahtjeva za odobravanje stalnog nastanjenja i privremenog boravka do tri godine. Od ovog broja riješeno je 14.942 zahtjeva, dok je po 244 zahtjeva postupak u toku.</p> <p>Od 14.942 riješenih predmeta, za 12.299 lica zahtjev je usvojen i odobren je stalni boravak ili</p>	<p>Ojačani mehanizmi proaktivnih postupaka i zaštita raseljenih i interno raseljenih lica</p>

privremeni boravak do tri godine, 280 zahtjeva je odbijeno, dok je 2.363 predmeta odbačeno/obustavljeno (u pitanju su dupli ili nepotpuni zahtjevi).

Razvrstano po kategorijama ova statistika izgleda na sljedeći način:

INTERNO RASELJENA LICA

U izvještajnom periodu interno raseljena lica su podnijela ukupno 8.556 zahtjeva za odobravanje stalnog nastanjenja. Od ovog broja riješeno je 8.466 zahtjeva, dok je po 90 zahtjeva postupak u toku. Od 8.466 riješenih predmeta, za 7.314 lica zahtjev je usvojen i odobren im je stalni boravak, 240 zahtjeva je odbijeno, dok je 912 predmeta odbačeno/obustavljeno (u pitanju su dupli ili nepotpuni zahtjevi).

RASELJENA LICA

U izvještajnom periodu raseljena lica su podnijela ukupno 4.736 zahtjeva za odobravanje stalnog nastanjenja. Od ovog broja, riješeno je 4.727 zahtjeva, dok je po 9 zahtjeva postupak u toku. Od 4.727 riješenih predmeta, za 4.347 lica zahtjev je usvojen i odobren im je stalni boravak, 21 zahtjeva je odbijeno, dok je 359 predmeta odbačeno/obustavljeno (u pitanju su dupli ili nepotpuni zahtjevi).

PRIVREMENI BORAVAK DO TRI GODINE -
INTERNO RASELJENA LICA

U izvještajnom periodu interno raseljena lica su

podnijela ukupno 1.541 zahtjeva za odobravanje privremenog boravka do tri godine. Od ovog broja, riješeno je 1.410 zahtjeva, dok je po 131 zahtjeva postupak u toku. Od 1.410 riješenih predmeta, za 444 lice zahtjev je usvojen i odobren im je privremeni boravak, 17 zahtjeva su odbijena, dok je 949 predmeta odbačeno/obustavljeno (u pitanju su dupli ili nepotpuni zahtjevi).

PRIVREMENI BORAVAK DO TRI GODINE - RASELJENA LICA

U izvještajnom periodu raseljena lica su podnijela ukupno 320 zahtjev za odobravanje privremenog boravka do tri godine. Od ovog broja, riješeno je 314 zahtjeva, dok je po 6 zahtjeva postupak u toku. Od 314 riješenih predmeta, za 171 lice zahtjev je usvojen i odobren im je stalni boravak, 2 zahtjeva je odbijeno, dok je 141 predmeta odbačeno/obustavljeno (u pitanju su dupli ili nepotpuni zahtjevi).

ČLAN 220 NOVOG ZAKONA O STRANCIMA

Shodno članu 220 novog zakona o strancima raseljena lica i interno raseljena lica su podnijela ukupno 33 zahtjeva za odobravanje stalnog nastanjenja. Od ovog broja riješeno je 25 dok je po 8 zahtjeva postupak u toku. Od 25 riješenih predmeta, za 23 lica zahtjev je usvojen i odobren im je stalni boravak, dok je 2 predmeta odbačeno (u pitanju su dupli ili nepotpuni zahtjevi).

			REALIZACIJA: Aktivnost se realizuje u kontinuitetu	
<i>Operativni cilj 1.3. Jačanje proaktivnih postupaka identifikacije žrtava trgovine ljudima/djecom kroz proaktivni rad na terenu i saradnju sa drugim organima, naročito socijalnim službama</i>				
<i>Aktivnost</i>	<i>Nosioci aktivnosti</i>	<i>Vremenski okvir</i>	<i>Stepen realizacije</i>	<i>Indikator uticaja</i>
<i>1.3.1. Sprovoditi akciju "Trafiking" u cilju suzbijanja svih oblika KD Trgovine ljudima i identifikacije žrtava i potencijalnih žrtava trgovine ljudima</i>	<i>MUP - Uprava policije</i>	<i>Kontinuirano</i>	<p><i>Akcija Trafiking se sprovodila i tokom 2018 god. na nivou 8 Centara bezbjednosti i 13 Odjeljenja bezbjednosti. U periodu od januar - decembar 2018 god. u okviru akcije "Prosjak" izvršeno je 89 kontrola, kontrolisano 284 lica i podnijeto 53 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka. Takođe je sprovođenjem aktivnosti na terenu izvršena kontrola više interesantnih objekata i lokacija.</i></p> <p><i>Kao sastavni dio akcije "Trafiking" službenici Sektora granične policije, inspektori za strance u saradnji sa Inspekcijom rada u izvještajnom periodu izvršili su ukupno 298 kontrola. Kontrole su obuhvatale gradilišta, hotele, privatna prenočišta, privredne subjekte, autobuske i željezničke stanice, taxi stajališta, turističke organizacije i agencije, ugostiteljske objekte i marine. Ove kontrole imaju za cilj utvrđivanje boravka, poslovanja, rada stranih državljanja te eventualnog postojanja elemenata koji ukazuju na radnu eksploataciju stranih državljana.</i></p>	<i>Obezbijeden proaktivan pristup u prikupljanju podataka od značaja za otkrivanje KD trgovine ljudima kao i bliskih krivičnih djela.</i>

			REALIZACIJA: Aktivnost se realizuje u kontinuitetu	
<i>1.3.2. Informisanje o broju izdatih dozvola za privremeni boravak i rad</i>	<i>Ministarstvo unutrašnjih poslova</i>	<i>Dva puta godišnje</i>	<i>U vršenju poslova koji se odnose na izvršavanje zakona i drugih propisa i odlučivanja o pravima i obavezama u oblasti stranaca, a koje sprovode PJ i FIL odobreno je ukupno 29.213 dozvola za privremeni boravak i rad.</i> REALIZACIJA: Aktivnost se realizuje u kontinuitetu	<i>Unaprijeđena zaštita stranih državljana koji borave na teritoriji Crne Gore.</i>
<i>1.3.3. Inspekcijski nadzor u oblasti rada, na suzbijanju nelegalnog rada i trgovine ljudima u svrhu radne eksploatacije</i>	<i>Uprava za inspekcijske poslove</i>	<i>Kontinuirano</i>	<i>Uprava za inspekcijske poslove - Inspekcija rada, u cilju suzbijanja sive ekonomije na tržištu rada (posebno zapošljavanja i rada „na crno“) i eventualne trgovine ljudima u svrhu radne eksploatacije, u kontinuitetu vrši kontrole subjekata u realnom sektoru koji radno angažuju veliki broj lica za obavljanje svoje djelatnosti, a posebno u: turizmu i ugostiteljstvu, građevinarstvu, trgovini, saobraćaju i poljoprivredi.</i> <i>Pored redovnih aktivnosti, Inspekcija rada sprovodi pojačani inspekcijski nadzor za vrijeme ljetnje i zimske turističke sezone, koji se na terenu odvija svakodnevno i cjelodnevno sa povećanim brojem inspektora (po principu angažovanja i rotacije inspektora iz drugih opština).</i> <i>U drugom polugodištu 2018.godine Inspekcija rada je izvršila ukupno 6.789 inspekcijskih nadzora, utvrdila 3.389 nepravilnosti, donijela 1.343 ukazivanja i 119 rješenja za otklanjanje</i>	<i>Veći i detaljniji obuhvat kontrolisanih subjekata i radno angažovanih lica, povećana mogućnost otkrivanja potencijalnih žrtava trgovine ljudima.</i>

nepravilnostu, izrekla 2.128 novčanih kazni prekršajnim nalogom na licu mjesta u ukupnom iznosu od 941.080,00€ i podnijela 11 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Efikasnijem suzbijanju rada “na crno” doprinosilo je i postupanje Inspekcije rada po inicijativama građana, sindikata, nevladinog sektora i zapošljenih, a kojih je u drugom polugodištu 2018.godine podnešeno 729 i to neposredno inspektorima rada u petnaestkancelarija širom Crne Gore, kao i preko Call centra Uprave za inspekcijske poslove. Inicijativama se ukazivalo na poslodavce koji imaju radnike u neformalnom radu, ili na druge nepravilnosti.

Značajnom povećanju broja lica koji su iz rada “na crno” prevedeni u legalan rad doprinijela je i Vladina kampanja uključivanja građana u borbu protiv sive ekonomije “Budi odgovoran”.

Inspekcija rada saraduje sa svim relevantnim organima i ima proaktivan pristup u cilju identifikacije potencijalnih žrtava trgovine ljudima u svrhu radne eksploatacije, a posebno sa MUP-om, odnosno Upravom policije-Sektor granične policije, Odsjek za strance, vize i suzbijanje nezakonitih migracija, sa kojima je izvršeno preko 200 zajedničkih kontrola. Treba istaći i da su ove zajedničke kontrole inspektora rada sa inspektorima za strance efektivirale otkazom boravka u Crnoj Gori velikom broju zatečenih stranaca na radu bez odgovarajuće dokumentacije (dozvole za privremeni boravak i

			<p>rad ili potvrde o prijavi rada stranca). Stoga Inspekcija rada nije mogla procesuirati i uvesti u zakonski okvir te strance, već je samo sankcionisala poslodavce kod kojih su zatečeni na radu.</p> <p>REALIZACIJA: Aktivnost se realizuje u kontinuitetu</p>	
Strateški cilj 2 Uspostavljanje multidisciplinarnog pristupa identifikaciji žrtava trgovine ljudima				
Operativni cilj 2.1. Unapređivanje mehanizma saradnje na lokalnom, regionalnom i međunarodnom nivou				
Aktivnost	Nosioci aktivnosti	Vremenski okvir	Stepen realizacije	Indikator uticaja
2.1.1. Učestvovanje u međunarodnim i regionalnim projektima usmjerenim na identifikaciju žrtava trgovine ljudima i suzbijanje svih oblika trgovine ljudima	Svi nosioci aktivnosti iz Akcionog plana	Kontinuirano	<p>Rukovodilac Nacionalne kancelarije za borbu protiv trgovine uzeo je učešće u radu značajnijih međunarodnih skupova sa ciljem predstavljanja državne politike borbe protiv trgovine ljudima, razmjene iskustava i primjera dobre prakse uborbi protiv ovog fenomena :</p> <ul style="list-style-type: none"> - kao član crnogorske delegacije, koju je predvodio Potpredsjednik Vlade, gospodin Zoran Pažin, uzeo aktivno učešće u predstavljanu Nacionalnog izvještaja o ljudskim pravima pred Komitetom UN za UPR, 22. januara 2018. godine u Ženevi; kao član crnogorske delegacije, koju je predvodio Ministar unutrašnjih poslova (15-16.03.) uzeo je učešće u radu sastanka nacionalnih anti-trafiking koordinatora sa prostora JI Evrope koji 	Unaprijeđeni regionalni i međunarodni kontakti, poboljšana razmjena operativnih informacija i razmjena primjera dobre prakse.

		<p><i>je održan u okviru ministarske konferencije Brdo procesa; -(19-23.03) učestvovao je u radu radionice o Evropskim direktivama i najboljim praksama zaštite ljudskih prava i prava žrtava, s naglaskom na naknadu žrtvama krivičnih djela i povezane direktive EU i evropske standarde zaštite i pružanja usluga žrtvama, koja održana u Dubrovniku; - konferencije Alijanse za borbu protiv trgovine ljudima koja je u organizaciji OEBS-a održana u Beču (23 – 24.04);- konferencije povodom obilježavanja 10 godina od stupanja na snagu Konvencije Savjeta Evropeza borbu protiv trgovine ljudima, koja je u organizaciji hrvatskog predsjedavanja Komitetom ministara Savjeta Evrope održana u Strazburu (22-23. 05); - međunarodnog skupa “Zapadni Balkan i Evropska unija: nacionalni sistemi u cilju sprečavanja trgovine ljudima u JI Evropi u kontekstu procesa postupanja”, koji je održan u organizaciji Nacionalne komisije za borbu protiv trgovine ljudima Bugarske i Međunarodnog centra za razvoj migracionih politika (ICMPD) u Sofiji (31.05.-01.06.); - drugog koordinacionog regionalnog sastanka nacionalnih koordinatora za borbu protiv trgovine ljudima iz regije Zapadnog Balkana, u organizaciji IOM-a koji je održan u Budvi (26.04.); - sastanka EU mreže nacionalnih izvjestilaca i ekvivalentnih mehanizama u borbi protiv trgovine ljudima, koji je održan u Briselu (13-14.06.); - regionalnom sastanku pod nazivom „Unapređenje sistema zaštite za</i></p>	
--	--	--	--

			<p><i>albansku djecu uključenu u prekograničnu sradanju“, koji je u organizaciji Ministarstva unutrašnjih poslova Albanije, Kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima, Ministarstva zdravlja i socijalnog staranja i Caritas Albanije organizovan 27. juna o.g. u Skadru. Sastanku prisustvovali i službenici granicne policije; kao član delegacije koju je predvodio Ministar unutrašnjih poslova Crne Gore, gospodin Mevludin Nuhodžić u zvaničnoj posjeti Makedoniji, učestvovao je u radu sastanaka, tokom kojih su Ministri unutrašnjih poslova dvije države između ostalog potpisali Sporazum o saradnji u borbi protiv trgovine ljudima, 20. jula 2018. godine; učešće na panelu koji je održan u organizaciji Global Sustainability Network organizovan s ciljem ostvarivanja napretka u postizanja cilja 8, podcilja 8.7. Ujedinjenih nacija koji se odnosi na rešavanje savremenog ropstva, trgovine ljudima i trgovine ljudskim organima u okviru UN agende 2030; - predvodio crnogorsku delegaciju na regionalnom skupu „Jačanje nacionalnih i regionalnih kapaciteta u pogledu sprečavanja trgovine ljudima u svrhu prisilno počinjenih krivičnih djela na prostoru Jugoistočne Evrope“, koja je organizovana u Sarajevu, 03-05. oktobra; međunarodne obuke o trgovini ljudima koja je u organizaciji Ministarstva nacionalne bezbjednosti SAD-a i međunarodne akademije za sprovođenje zakona održana u Budimpešti, 28.10.-03.11.2018. godine; sastanku EU mreže nacionalnih</i></p>	
--	--	--	--	--

izvjestilaca i ekvivalentnih mehanizama u borbi protiv trgovine ljudima, koji je održan u Biselu, 3-5. decembra 2018. godine .

Predstavnici Uprave policije su tokom 2018. godine uzeli učešće:

- učešće u radu 18. Konferencije OEBS-ove Alijanse, koja se održala u Beču, 23-24. aprila 2018.;

- drugog koordinacionog regionalnog sastanka nacionalnih koordinatora za borbu protiv trgovine ljudima iz regije Zapadnog Balkana, u organizaciji IOM-a u Budvi 26. aprila 2018. godine (jedan službenik).

-obuke na temu „Borba protiv trgovine ljudima i krijumčarenje imigranata“, koja je u organizaciji TIKa u periodu od 07-11. maja 2018. god. održana u Ankari/Turskoj (10 službenika);

-obuke koja je u organizaciji Ambasade SAD u periodu od 29.10 do 02.11.2018 god. realizovana na akademiji ILEA u Budimpešti za 4 službenika UP na temu "Trgovina ljudima",

-obuke „Evolucija borba protiv trgovine ljudima“ 12-14.11.2018. pohađalo 5 službenika, Skoplje Makedonija, IOM.

Tokom izvještajnog perioda tužioci su pohađali :

-“Unapredjenje pružanja usluga i svijesti o borbi protiv trgovine ljudima na Balkanu, Albanija, Makedonija, Crna Gora, Kosovo”

održan 27. i 28. septembra 2018.godine u Podgorici. Učestvovalo šest državnih tužilaca:

- međunarodnu obuku o trgovine ljudima, održana od 29. do 02. novembra 2018.godine u Bukureštu učestvovao jedan državni tužilac;

- Radionicu na temu „Unapredjenje kapaciteta i međunarodne saradnje u borbi protiv trgovine ljudima“, održana u Sofiji od 30.10. do 02.11.2018.godine, učestvovao jedan državni tužilac;

- „Jačanje kapaciteta nacionalnih institucija Crne Gore za borbu protiv krijumčarenja ljudi i trgovina ljudima“ koji se održano u Beogradu u periodu 28-29. novembar 2018.godine, učestvovalo dva državna tužioca i jedan savjetnik.

Predsjednik Višeg suda u Podgorici,počastovao je međunarodnu radionicu na temu : "Presudna uloga pravosuđa u borbi protiv trgovine ljudima" koja je održana u Izraelu , 14 - 18 oktobra , 2018.godine. Tokom trajanja od 5 dana, učesnici su podijelili i razmotrili pitanja iz različitih perspektiva zemalja porijekla, destinacije i tranzita i upoznali se sa izraelskim i međunarodnim najboljim praksama, programima i metodologijama.

Takođe, jedna sudija Osnovnog suda u Podgorici učestvovala je na obuci na Međunarodnoj akademiji - Ilea- u Mađarskoj.

			<p><i>Predstavnici Uprave policije/Sektora granične policije i Nacionalne kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima pružali su pomoć predstavnicima nadležnih službi Albanije u izradi Akcionog plana za smanjenje rizika po albansku djecu koja su uključena u prekograničnu eksploataciju. Navedeni plan se izrađivao u okviru projekta „Jačanje vladinih kapaciteta u cilju zaštite albanske djece koja su eksploatisana u susjednim zemljama“ u okviru kojeg su održana tri sastanka, dva u Skadru (27. juna i 24. jula) i jedan u Podgorici (25. oktobra 2018. godine).</i></p> <p>REALIZACIJA: Aktivnost se realizuje u kontinuitetu</p>	
<p>2.1.2. <i>Inicirati organizovanje zajedničkih kontrola inspeksijskih službi sa predstavnicima Uprave policije koji na lokalnom nivou realizuju akciju “Trafiking”</i></p>	<p><i>Ministarstvo unutrašnjih poslova/Uprava policije, Uprava za inspeksijske poslove</i></p>	<p><i>II kvartal 2017. i dalje do kraja 2018. godine</i></p>	<p><i>Službenici Uprave policije, Sektor granične policije, inspektori za strance u sklopu svojih nadležnosti, a u saradnji sa službenicima Uprave za inspeksijske poslove - Inspekcije rada, vrše na terenu zajedničke kontrole interesantnih objekata, privrednih subjekata, radi utvrđivanja nepravilnosti prilikom angažovanja radne snage, kao i utvrđivanja činjenica na okolnosti boravka stranih državljana. Ove provjere su takođe usmjerene i u cilju eventualnog identifikovanja potencijalnih žrtava i žrtava trgovine ljudima.</i></p> <p><i>Kao sastavni dio akcije “Trafiking” službenici Sektora granične policije, inspektori za strance u saradnji sa Inspekcijom rada u izvještajnom</i></p>	<p><i>Unaprijeđena horizontalna koordinacija između državnih organa;</i></p> <p><i>Povećan obuhvat kontrolisanih subjekata i radno angažovanih lica kao ranjivih kategorija u odnosu na radnu eksploataciju i trgovinu ljudima.</i></p>

			<p>periodu izvršili su ukupno 209 kontrola. Kontrole su obuhvatale gradilišta, hotele, privatna prenoćišta, privredne subjekte, autobuske i željezničke stanice, taxi stajališta, turističke organizacije i agencije, ugostiteljske objekte i marine. Ove kontrole imaju za cilj utvrđivanje boravka, poslovanja, rada stranih državljanja, te eventualnog postojanja elemenata koji ukazuju na radnu eksploataciju stranih državljana.</p> <p>REALIZACIJA: Aktivnost se realizuje u kontinuitetu</p>	
--	--	--	--	--

III POMOĆ, ZAŠTITA I REINTEGRACIJA ŽRTAVA

Strateški cilj 1

Ojačati kapacitete svih pružaoca usluga na polju pomoći, zaštite i reintegracije žrtava trgovine ljudima

Operativni cilj 1.1.

Osigurati kontinuitet rada Skloništa za djecu i odrasle žrtve trgovine ljudima

Aktivnost	Nosioci aktivnosti	Vremenski okvir	Stepen realizacije	Indikator uticaja
1.1.1. Obezbijediti sredstava za sprovođenje programa podrške žrtvama trgovine ljudima u Skloništu	GSV-Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima	Kontinuirano	Tokom 2018. godine iz budžetskih sredstva MUP/Nacionalne kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima nastavljeno je da se u potpunosti finansira funkcionisanje Skloništa za žrtve i potencijalne žrtve trgovine ljudima u smislu obezbjeđenja inicijalnog oporavka žrtava kao i drugih vidova pomoći, što podrazumijeva obezbjeđivanje:- smještaja, hrane, odjeće,	Obezbijeđena dostupnost kvalitetnog sistema zaštite žrtava, dostupnost svih servisa podrške.

			<p>obuće, režija, psihološke, pravne, zdravstvene i socijalne pomoći, kao i edukativnih radionica koje sprovode aktivistkinje NVO „Crnogorski ženski lobi“. U izvještajnom periodu za finansiranje Skloništa i SOS telefona za žrtve i potencijalne žrtve trgovine ljudima utrošeno je oko 28 000,00 eura.</p> <p>Tokom 2018.. godine u nacionalnom skloništu boravilo je 5 štice (četiri maloljetne). Od ukupnog broja tokom druge polovine 2018. godine u Skloništu su boravile dvije maloljetne žrtve. Njima je u Skloništu obezbijedena primarna pomoć, smještaj, hrana, odjeća i obuća, kao i besplatni pravni savjeti.</p> <p>REALIZACIJA: Aktivnost se realizuje u kontinuitetu</p>	
<i>Operativni cilj 1.2. Unaprijediti multidisciplinarnu saradnju relevantnih aktera uključenih u proces pomoći, zaštite i reintegracije žrtava trgovine ljudima</i>				
<i>Aktivnost</i>	<i>Nosioci aktivnosti</i>	<i>Vremenski okvir</i>	<i>Stepen realizacije</i>	<i>Indikator uticaja</i>
<i>1.2.1. Realizacija drugog kruga radionica za predstavnike institucija potpisnika Sporazuma na lokalnom nivou</i>	<i>GSV-Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima, Koordinacioni tim</i>	<i>II kvartal 2017. godine</i>	<i>Nacionalna kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima je uz podršku Misije OEBS-a realizovala tri specijalističke obuke pod nazivom “Jačanje kapaciteta predstavnika istražnih i pravosudnih organa u istraživanju i procesuiranju slučajeva trgovine ljudima“. Obuke su organizovane za predstavnike institucija potpisnika Sporazuma o saradnji iz</i>	<i>Poboljšana koordinacija rada institucija u istraživanju, procesuiranju i upućivanja žrtava trgovine ljudima na lokalnom nivou.</i>

			<p><i>policije, tužilaštva i sudstva - iz južnog, centralnog i sjevernog regiona i to: za sjeverni region u Beranama 28.11. i Bijelom Polju; za južni region u Budvi 30.11. i za centralni region u Podgorici 01.12. 2017.godine.</i></p> <p><i>Obuku je pohađalo 18 predstavnika Uprave policije, 16 tužilaštva i 17 sudstva – ukupno 51. Predavač na obukama je bio ekspert angažovan od strane međunarodne organizacije OEBS sa velikim praktičnim iskustvom u oblasti identifikacije i procesuiranja slučajeva trgovine ljudima.</i></p>	
<p><i>1.2.2. Izrada i štampanje Adresara institucija/organizacija uključenih u proces pomoći, zaštite i reintegracije žrtava trgovine ljudima na lokalnom nivou</i></p>	<p><i>GSV - Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima</i></p>	<p><i>III kvartal 2017. godine</i></p>	<p><i>Nacionalna kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima je uz podršku IOM-a odštampala Adresar institucija/organizacija uključenih u proces pomoći, zaštite i reintegracije žrtava trgovine ljudima.</i></p>	<p><i>Obezbijeđeni kontakt podaci svih osoba koji su ispred institucija zaduženih da postupaju na planu zaštite žrtava trgovine ljudima u svim opštinama na teritoriji države.</i></p>
<p><i>Strateški cilj 2. Unaprijediti kvalitet, raznovrsnost, adekvatnost i dostupnost usluga zaštite i podrške žrtvama trgovine ljudima</i></p> <p><i>Operativni cilj 2.1. Obezbijediti dugoročne programe zaštite i reintegracije</i></p>				
<p><i>Aktivnost</i></p>	<p><i>Nosioci aktivnosti</i></p>	<p><i>Vremenski okvir</i></p>	<p><i>Stepen realizacije</i></p>	<p><i>Indikator uticaja</i></p>

<p>2.1.1.Voditi evidenciju o broju i vrsti pružene psihosocijalne i medicinske pomoći za svaku potencijalnu žrtvu i žrtvu trgovine ljudima</p>	<p>Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo rada i socijalnog staranja</p>	<p>Kontinuirano</p>	<p>Zavod za Hitnu medicinsku pomoć, Klinički centar Crne Gore (Urgentni centar i Institut za bolesti djece) i Dom zdravlja Podgorica izvještavaju Ministarstvo zdravlja na kvartalnom nivou o broju i vrsti pružene medicinske pomoći za svaku potencijalnu i žrtvu trgovine ljudima. Potencijalnim žrtvama trgovine ljudima se pruža neophodna stručna i specijalistička medicinska pomoć, a sve u skladu sa Sporazumom o saradnji i Anex-om Ministarstva zdravlja.</p> <p>U prvoj polovini 2018. godine nadležni Centar za socijalni rad je za jednu potencijalnu žrtvu trgovine ljudima obezbijedio: postavljanje staraoca, preuzimaje žrtve sa Kosova, smještaj u sklonište, savjetodavni rad, psihosocijalna podrška, informisanje žrtve o svim pravima i postupcima vezanim za zaštitu, vođenje slučaja, izrada individualnog plana zaštite, saradnja sa policijom i tužilaštvom, prisustvovanje prilikom davanja izjave žrtve.</p> <p>U drugoj polovini 2018. godine za obje štćenice Skloništa za žrtve trgovine ljudima od strane nadležnih centara za socijalni rad obezbijeđena je neophodna socijalna podrška.</p> <p>REALIZACIJA: Aktivnost se realizuje u kontinuitetu</p>	<p>Analitički pristup realizaciji individualnih planova zaštite za svaku pojedinačnu žrtvu.</p>
--	---	---------------------	---	---

<p>2.1.2. <i>Inicirati održavanje sastanka sa Zavodom za zapošljavanje u cilju kreiranja platforme za unapređenje aktivnosti na prevenciji i reintegraciji žrtava trgovine ljudima</i></p>	<p><i>GSV - Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima, Ministarstvo rada i socijalnog staranja – Zavod za zapošljavanje</i></p>	<p><i>III kvartal 2017. godine</i></p>	<p><i>Predstavnici Nacionalne kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima su tokom III kvarta 2017. godine inicirali i oržali sastanak sa predstavnicima Zavoda za zapošljavanje Crne Gore na kojem je razgovarano o mogućnosti izrade Sporazuma o saradnji.</i></p>	<p><i>Definisana polja moguće saradnje na planu kvalitetnije (re)integracije žrtava trgovine ljudima</i></p>
<p>2.1.3. <i>Izraditi Sporazum o međusobnoj saradnji između vladine Kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima i Zavoda za zapošljavanje</i></p>	<p><i>GSV - Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima, Miniostarstvo rada i socijalnog staranja - Zavod za zapošljavanje</i></p>	<p><i>IV kvartal 2017. godine</i></p>	<p><i>MUP/Nacionalna Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima i Zavod za zapošljavanje otpočeli su rad na usaglašavanju teksta Protokla o saradnji kojim bi se definisali načini postupanja i obaveza potpisnika u postupku integracije/reintegracije potencijalnih i žrtava trgovine ljudima u društvo. Prethodno je, u cilju stvaranja preduslova za otpočinjanje aktivnosti na izradi ovog protokola od strane Ministarstva rada koje je koordiniralo izradu Zakona o posredovanju u zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti- prihvaćena inicijativa Nacionalne Kancelarije da se žrtve trgovine ljudima strani državljani/ke prepoznaju kao posebno osjetljive kategorije lica kojima treba omogućiti pristup tržištu rada.</i></p>	<p><i>Unaprijeđen sistem za reintegraciju žrtava trgovine ljudima stranih državljana/ki</i></p>

<p>2.1.4 Organizovanje potpisivanja Sporazuma o saradnji sa Zavodom za zapošljavanje</p>	<p>GSV - Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima, Ministarstvo rada i socijalnog staranja – Zavod za zapošljavanje</p>	<p>I kvartal 2018. godine</p>	<p>Da bi se moglo pristupiti potpisivanju Sporazuma o saradnji sa Zavodom za zapošljavanje neophodno je sačekati usvajanje Zakona o posredovanju u zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti, koji se trenutno nalazi u fazi finalne pripreme teksta koji će biti upućen prema Vladi.</p> <p>Organizovanje potpisivanja Sporazuma biće upriličeno odmah nakon usvajanja navedenog zakona.</p>	<p>Unaprijeđen sistem reintegracije žrtava trgovine ljudima</p>
<p>2.1.5. Organizovati obuke (kurs frizera, kurs za osnovno kompjutersko znanje, kurs šnajdera) žrtvama trgovine ljudima tokom boravka u skloništu.</p>	<p>Centar za edukaciju i stručno osposobljavanje- Crnogorski ženski lobi</p>	<p>Kontinuirano</p>	<p>Tokom 2018. godine NVO „Crnogorski ženski lobi“ je organizovala obuku za frizera, kao i doškolovanje tj. polaganje diferencijalnih ispita za IV stepen u Nikšiću za dvije korisnice projekta „Zajedno za inkluziju Romkinja u Crnoj Gori,„. U okviru iste aktivnosti obezbijeđen je sitan frizerski alat i oprema za obavljanje ovog zanata za polaznicu frizerskog kursa. Obuke je finansirao CARE Internatinal Balkans.</p> <p>REALIZACIJA: Aktivnost se realizuje u kontinuitetu</p>	<p>Poboljšani preduslovi za ekonomsku nezavisnost žrtve kao polazne osnove za kvalitetnu integraciju u društvo</p>
<p><u>Operativni cilj 2.2.</u> Obezbijediti dostupnost informacija o mogućnostima izdavanja privremene dozvole boravka za strana lica - žrtve trgovine ljudima</p>				
<p>Aktivnost</p>	<p>Nosioci aktivnosti</p>	<p>Vremenski okvir</p>	<p>Stepen realizacije</p>	<p>Indikator uticaja</p>
<p>2.2.1. Voditi evidenciju u pogledu</p>	<p>Ministarstvo unutrašnjih</p>	<p>Kontinuirano</p>	<p>U izvještajnom periodu nije bilo zahtjeva za odobravanje privremenog boravka za žrtve</p>	<p>Obezbijedena dostupnost svih servisa zaštite za žrtve trgovine ljudima</p>

podataka o broju odobrenih privremenih boravaka za žrtve trgovine ljudima	poslova		trgovine ljudima.	
Operativni cilj 2.3. Omogućiti nastavak školovanja žrtvama trgovine ljudima (naročito djece)				
<i>Aktivnost</i>	<i>Nosioci aktivnosti</i>	<i>Vremenski okvir</i>	<i>Stepen realizacije</i>	<i>Indikator uticaja</i>
2.3.1. Obezbjedivanje nastavka školovanja za žrtve trgovine ljudima	Ministarstvo prosvjete	Po potrebi	Ministarstvo prosvjete je potencijalnoj žrtvi trgovine ljudima koja je boravila u Nacionalnom skloništu obezbijedilo uključivanje u obrazovni sistem i nastavak školovanja. REALIZACIJA: Aktivnost se realizuje u kontinuitetu (po potrebi)	Obezbijedena dostupnost svih servisa zaštite za žrtve i potencijalne žrtve trgovine ljudima
Operativni cilj 2.4. Povećati nivo dostupnosti usluga zaštite i podrške žrtvama trgovine ljudima				
<i>Aktivnost</i>	<i>Nosioci aktivnosti</i>	<i>Vremenski okvir</i>	<i>Stepen realizacije</i>	<i>Indikator uticaja</i>
2.4.1. Izdavanje inoviranog Informatora Vrhovnog suda za žrtve trgovine ljudima	Vrhovni sud Crne Gore	I kvartal 2017. godine	U martu 2017. godine izdato je inovirano i dopunjeno izdanje Informatora za svjedoke/oštećene žrtve krivičnih djela trgovine ljudima i nasilja u porodici, koje je rezultat saradnje Vrhovnog suda Crne Gore i NVO Centar za ženska prava. U pitanju je sveobuhvatan tekst koji sadrži detaljan prikaz svih prava koja pripadaju svjedocima i žrtvama tokom trajanja postupka, mjerama zaštite i	Dostupnost servisa pravne zaštite Ohrabrene žrtve da svjedoče na sudu, Obezbijedena besplatne pravne pomoći

uslugama koje pružaju posebno ovlaštena lica u Službama za podršku. Ovo izdanje predstavlja važan korak naprijed u postizanju kvalitetnijeg i potpunijeg sistema zaštite, a posebno prava žrtava da budu blagovremeno i potpuno informisane. Informator se može pronaći na zvaničnoj internet stranici www.sudovi.me

U cilju daljeg razvoja Službi za podršku, date su preporuke svim sudovima, koje trebaju poslužiti kao smjernice za njihovo dalje osnaživanje i unaprijeđenje.

Vrhovni sud Crne Gore u saradnji sa NVO Centar za ženska prava i u partnerstvu sa NVO ASTRA – Akcija protiv trgovine ljudima, realizovao je dvodnevni seminar „Jačanje kapaciteta službi za podršku žrtvama u pravosuđu“, u cilju obuke i podrške službama za podršku oštećenima i svjedocima pri sudovima u Crnoj Gori kako bi obezbjeđivale kvalitetnu podršku žrtvama porodičnog nasilja, trgovine ljudima i krivičnih djela protiv polnih sloboda.

Na ovom seminaru, osobe zadužene za podršku oštećenima i svjedocima iz crnogorskih sudova imali su priliku da prošire znanje i praktično vježbaju vještine koje su neophodne za rad sa žrtvama i svjedocima porodičnog nasilja, trgovine ljudima i krivičnih djela protiv polnih sloboda, da razmijene iskustva sa kolegama kao i da se upoznaju sa organizacijama koje žrtvama

			<p><i>ovih oblika kriminaliteta pružaju dugoročnu podršku. Na seminaru su takođe imali priliku da se upoznaju sa vještinama koje su potrebne kako bi spriječili sagorijevanje (burn out) u obavljanju ove kompleksne dužnosti.</i></p> <p><i>Svjesni činjenice da je potrebno je raditi na poboljšanju ljudskih i tehničkih kapaciteta Službi za podršku, u cilju efikasne i djelotvorne podrške žrtvama, sudovima su date smjernice koje mogu poslužiti za budući razvoj crnogorskih Službi za podršku oštećenima i svjedocima, koje postoje pri svim sudovima nadležnim za postupanje u krivičnim djelima trgovine ljudima.</i></p>	
<p><i>2.4.2. Izrada smjernica o nekažnjavanju žrtava trgovine ljudima</i></p>	<p><i>GSV-Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima</i></p>	<p><i>IV kvartal 2017. godine</i></p>	<p><i>Ratifikacijom Konvencije Savjeta Evrope za borbu protiv trgovine ljudima, Crna Gora je preuzela obavezu potpune implementacije njenih ciljeva. Shodno tome, Nacionalna kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima je po preporuci eksperata Savjeta Evrope GRETA, uz podršku Misije OEBS-a organizovala više radionica tokom kojih su izrađene Smjernice o nekažnjavanju žrtava trgovine ljudima za njihovu umiješanost u nezakonite radnje, na koje su bili primorani, a koje su namijenjene predstavnicima policije, tužilaštva i sudstva. U izradi predmetnih smjernica učešće su uzeli predstavnici policije, tužilaštva, sudstva, Ministarstva pravde i civilnog društva.</i></p>	<p><i>Ojačan sistem zaštite za žrtve trgovine ljudima</i></p>
<p><i><u>Operativni cilj 2.5.</u> Obezbijediti adekvatnu podršku djeci žrtvama i potencijalnim žrtavama trgovine ljudima poštujući njihov najbolji interes u skladu sa domaćim i međunarodnim standardima</i></p>				

<i>Aktivnost</i>	<i>Nosioci aktivnosti</i>	<i>Vremenski okvir</i>	<i>Stepen realizacije</i>	<i>Indikator uticaja</i>
<i>2.5.1. Obezbijediti privremeno starateljstvo po hitnom postupku u situacijama koje to zahtijevaju, za djecu državljanke Crne Gore, ali i za djecu strane državljanke</i>	<i>Ministarstvo rada i socijalnog staranja -Centar za socijalni rad</i>	<i>Po potrebi</i>	<i>U prvoj polovini 2018. godine jednoj potencijalnoj žrtvi trgovine ljudima je dodijeljen staraoc. Tokom druge polovine 2018. godine dvijema maloljetnim štićenicama Skloništa za žrtve trgovine ljudima dodijeljen je staraoc. REALIZACIJA: Aktivnost se realizuje u kontinuitetu (po potrebi)</i>	<i>Obezbijedena dostupnost sistemu zaštite maloljetnim (potencijalnim) žrtvama trgovine ljudima</i>

IV EFIKASNO KRIVIČNO GONJENJE I KAŽNJAVANJE

Strateški cilj 1. *Efikasno krivično gonjenje*

Operativni ciljevi 1.1. *Unapređenje postojećeg sistema prikupljanja, praćenja, analize i izvještavanja o predmetima trgovine ljudima*

<i>Aktivnost</i>	<i>Nosioci aktivnosti</i>	<i>Vremenski okvir</i>	<i>Stepen realizacije</i>	<i>Indikator uticaja</i>
<i>1.1.1. Analiza statističkih podataka (broj predmeta u radu, broj optužnica, obustavljenih krivičnih postupaka, donijetih presuda, vrsta i visina krivičnih sankcija za KD Trgovine ljudima i drugih srodnih</i>	<i>GSV- Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima, MUP- Uprava policije, Vrhovno državno tužilaštvo, Vrhovni sud</i>	<i>Kvartalno</i>	<i>Uprava policije, Vrhovno državno tužilaštvo i Vrhovni sud kvartalno dostavljaju izvještaje Nacionalnoj kancelariji za borbu protiv trgovine ljudima sa detaljnim podacima o podnijetim krivičnim prijavama, podignutim optužnicama i izrečenim presudama, na osnovu kojih se vrši analiza statističkih podataka u odnosu na KD Trgovina ljudima. Statistike su dostupne na sajtu www.antitraficking.gov.me. <i>Tokom prve polovine 2018. godine nije bilo</i></i>	<i>Ustanovljen analitički pristup u odnosu na trendove i modus operandi izvršenja djela trgovine ljudima u našoj zemlji a i šire.</i>

<p><i>krivičnih djela, broj sprovedenih finansijskih istraga, vrijednost oduzete imovinske koristi, privremeno ili trajno oduzete imovine)</i></p>		<p><i>podnešenih prijava, kao ni podignutih optužnica za KD Trgovina ljudima.</i></p> <p><i>Pred Višim sudom u Podgorici u prvoj polovini 2018. godine vodio se postupak za ovo krivično djelo, i to po optužnici Višeg državnog tužilaštva i to po optužnici Višeg državnog tužilaštva, a predmet nosi poslovnu oznaku K 87/2017.</i></p> <p><i>Tokom druge polovine 2018. godine Uprava policije je podnijela dvije krivične prijave u odnosu na čl. 444 KZ-a, Trgovina ljudima.</i></p> <p><i>U Višem državnom tužilaštvu u Podgorici donijeta je naredba o sprovođenju istrage 26.10.2018.godine protiv jednog lica zbog kriv.djela trgovina ljudima iz čl.444 st.6 u vezi st.3 i st.1 Krivičnog zakonika Crne Gore koje je izvršeno na štetu četiri maloljetna lica.</i></p> <p><i>Pred Višim sudom u Podgorici vodi se jedan postupak za ovo krivično djelo, i to po optužnici Višeg državnog tužilaštva, a predmet nosi poslovnu oznaku K 87/2017. U Viši sud u Podgorici, predmet je primljen 7.07.2017. godine.Optužnicom Kt br 32/17 od 06.07.2017. godine stavljeno je na teret KD izvršenje kriv. djela - trgovina ljudima iz čl 444 st 3 u vezi st 2 i st 1 KZ, 2 krivična djela - silovanje iz čl 204 st 4 u vezi st1 KZ i 1 krivično djelo silovanje u pokušaju iz čl 204 st 4 u vezi st 1 u vezi čl 20 KZ, dok je RM stavljeno na teret izvršenje kriv.</i></p>	
--	--	---	--

			<p><i>djela - trgovina ljudima iz čl 444 st 3 u vezi st 2 i st 1 KZ, dva krivična djela - silovanje iz čl 204 st 4 u vezi st 1 KZ i 1 u vezi sa čl 25 i krivično djelo silovanje u pokušaju pomaganjem iz čl 204 st 4 u vezi st 1 u vezi čl 20 i čl 25 KZ.</i></p> <p><i>U dosadašnjem toku postupka, sud je sproveo sve dokaze predložene optužnicom i do sada je održano ukupno 15 glavnih pretresa.</i></p> <p><i>Na glavnom pretresu održanom 25.12.2018. godine - pročitano je nalaz i mišljenje psihijatrijskog vještaka da je optužena sposobna da prati suđenje i izvedeni su materijalni dokazi. Sledeći glavni pretres zakazani su za dane 08., 15. i 28. 02. 2019. godine.</i></p> <p>REALIZACIJA: Aktivnost se realizuje u kontinuitetu</p>	
<p><i>1.1.2. Objediniti sve presude za krivično djelo trgovina ljudima i publikovati iste za potrebe analize sudske prakse kada je ovo djelo u pitanju – za sudije i tužioce, ali i za širu javnost</i></p>	<p><i>Vrhovni sud</i></p>	<p><i>I kvartal 2017. godine</i></p>	<p><i>Sve pravnosnažne presude za krivično djelo trgovina ljudima su prikupljene i dostavljene Nacionalnoj kancelariji za borbu protiv trgovine ljudima.</i></p>	<p><i>Ojačan senzibilitet predstavnika pravosuđa (mlađeg kadra kroz analizu sudske prakse)</i></p>

<p><i>1.1.3. Pratiti zakonodavstvo EU iz oblasti trgovine ljudima i sprovoditi harmonizaciju nacionalnog zakonodavstva</i></p>	<p><i>Ministarstvo pravde, GSV-Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima</i></p>	<p><i>Kontinuirano</i></p>	<p><i>U sklopu obaveza koje proističu iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, koji je u odnosu na Crnu Goru stupio na snagu 1. maja 2010. godine, proizilazi i stalno usaglašavanje zakonodavstva sa odredbama EU. Glava VII Sporazuma posvećena je saradnji u oblasti pravde, slobode i bezbjednosti, gdje se trgovina ljudima posebno prati u okviru poglavlja 24. Predstavnici resornih ministarstava kontinuirano prate zakonodavstvo EU iz oblasti trgovine ljudima i u skladu sa njim pokreću inicijative za harmonizacijom nacionalnog zakonodavstva.</i></p> <p><i>Tokom prvog polugodišta 2018. godine Ministarstvo pravde je radilo na Predlogu Zakona o potvrđivanju Konvencije Savjeta Evrope protiv trgovine organima, koji je u potpunosti usklađen sa EU standardima u oblasti trgovine ljudima.</i></p> <p><i>Kao rezultat odgovora na preporuke ekpertske grupe Savjeta Evrope GRETA, a koje doprinose daljem usaglašavanju crnogorskog zakonodavstva sa najboljim međunarodnim standardima u oblasti borbe protiv trgovine ljudima, u saradnji MUP/Nacionalne kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima i Misije OEBS-a, decembra mjeseca odštampane su i promovisane Smjernice o primjeni odredbe o nekažnjavanju žrtava trgovine ljudima. Smjernice stoga treba da posluže policijskim službenicima, državnim tužiocima i sudijama kao</i></p>	<p><i>Usaglašen sistem borbe protiv trgovine ljudima sa međunarodnim pravnim standardima</i></p> <p><i>Zakon o potvrđivanju Konvencije Savjeta Evrope protiv trgovine organima je usvojen na sjednici Skupštine Crne Gore, koja je održana 29. juna 2018. godine.</i></p>
--	---	----------------------------	---	---

			<p><i>dobar alat za primjenu načela nekažnjavanja žrtava trgovine ljudima, kako žrtve ne bi tretirali kao izvršioци krivičnih djela i time produbili njihovu viktimizaciju, već obezbijedili da se dostojanstvo žrtava poštuje, da im se pruži sva neophodna pomoć i zaštita, a da se izvršioци ovog djela izvedu pred lice pravde i teško osude.</i></p> <p>REALIZACIJA: Aktivnost se realizuje u kontinuitetu</p>	
<p><i>1.1.4. Izvršiti izmjenu čl. 210 KZ za organizovano vršenje prostitucije od strane više lica radi sticanja profita, kao I u odnosu na visinu zapriječene kazne.</i></p>	<p><i>Ministarstvo pravde</i></p>	<p><i>I kvartal 2017. godine</i></p>	<p><i>Usvojeni Zakon o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika sadrži promijenjen i dopunjen član 210, shodno sugestijama Radne grupe za implementaciju Strategije za borbu protiv trgovine ljudima (2017/18).</i></p>	<p><i>Obezbijedene strožije kazne za izvršioce kao doprinos generalnoj prevenciji</i></p>

V MEĐUNARODNA SARADNJA

Strateški cilj 1.

Praćenje primjene međunarodnih standarda, unapređenje regionalne i međunarodne saradnje i neposrednih kontakata između policijskih i pravosudnih organa država u regionu i šire u cilju efikasnijeg suzbijanja trgovine ljudima

Operativni cilj 1.1.

Pratiti implementaciju obaveza koje proističu iz članstva Crne Gore u međunarodnim tijelima i međunarodnim dokumentima

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosioci</i>	<i>Vremenski</i>	<i>Stepen realizacije</i>	<i>Indikator uticaja</i>
-------------------	----------------	------------------	---------------------------	--------------------------

	<i>aktivnosti</i>	<i>okvir</i>		
<i>1.1.1. Pratiti implementaciju Konvencije Ujedinjenih nacija o transnacionalnom organizovanom kriminalu i Protokola o trgovini ljudima</i>	<i>Ministarstvo pravde, GSV-Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava</i>	<i>Kontinuirano</i>	<p><i>Nadležni organi u kontinuitetu prate implementaciju Konvencije Ujedinjenih nacija o transnacionalnom organizovanom kriminalu i Protokola o trgovini ljudima i usaglašenost nacionalnog krivičnog zakonodavstva sa istom.</i></p> <p><i>Tokom prvog polugodišta 2018. Radna grupa pri Ministarstvu pravde koja je radila na Predlogu Zakona o potvrđivanju Konvencije Savjeta Evrope protiv trgovine organima, razmatrala je odredbe pomenute Konvencije i pratećih protokola radi usaglašavanja sa istim.</i></p> <p>REALIZACIJA: Aktivnost se realizuje u kontinuitetu</p>	<i>Poboljšanje implementacije principa Konvencije Ujedinjenih nacija o transnacionalnom organizovanom kriminalu i protokola o trgovini ljudima u praksi</i>
<i>1.1.2. Pratiti implementaciju Konvencije Savjeta Evrope za borbu protiv trgovine ljudima i izvjestiti GRETA ekspertski tim u skladu sa preuzetim obavezama</i>	<i>GSV-Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima</i>	<i>Kontinuirano</i>	<p><i>MUP/Nacionalna kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima u kontinuitetu prati implementaciju Konvencije Savjeta Evrope za borbu protiv trgovine ljudima.</i></p> <p><i>Nastavljena je saradnja sa Sekretarijatom konvencije Savjeta Evrope za borbu protiv trgovine ljudima i ekspertkim tijelom GRETA koja prati implementaciju Konvencije, na čiji su zahtjev u oktobru 2018. godine dostavljene dodatne informacije o mjerama koje su preduzimate shodno preporukama u okviru II kruga evaluacije implementacije Konvencije. S tim u vezi i predstavnica Nacionalne kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima uzela je učešće</i></p>	<p><i>Usaglašavanje nacionalnog zakonodavstva sa evropskom tekovinom.</i></p> <p><i>Obezbjedenje njene kvalitetne primjene</i></p>

			<p><i>u radu 23. sastanka Komiteta država članica Konvencije, koji je održan 09. novembra u Strazburu i na kojem su se razumtrale dodatne informacije koje su države dostavile Sekretarijatu Konvencije o mjerama koje države preduzimaju shodno preporukama Komiteta. U skladu sa utvrđenom metodologijom evaluacije, III krug evaluacije implementacije Konvencije Savjeta Evrope u odnosu na Crnu Goru će otpočeti maja mjeseca 2019. godine.</i></p> <p><i>Na osnovu obaveza koje je Crna Gora preuzela ratifikacijom Konvencije SE za borbu protiv trgovine ljudima i preporukama ekspertske grupe Savjeta Evrope- GRETA, Nacionalna kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima je inicirala proces izrade smjernica za primjenu principa nekažnjavanja žrtava trgovine ljudima, a koje će biti namijenjene službenicima policije, tužiocima i sudijama. S tim u vezi, Nacionalna kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima u saradnji sa Misijom OEBS-a organizovala radionice koje su bile posvećene izradi nacrtu pomenutih smjernica. Navedene smjernice su odštampane i njihovo redstavljanje je organizovano 12.12.2018. godine.</i></p> <p>REALIZACIJA: Aktivnost se realizuje u kontinuitetu</p>	
1.1.3. <i>Pratiti implementaciju Konvencije</i>	<i>Ministarstvo rada i socijalnog</i>	<i>Kontinuirano</i>	<i>Ministarstvo rada i socijalnog staranja koordinira praćenjem implementacije Konvencije Ujedinjenih nacija o pravima</i>	<i>Usaglašavanje nacionalnog zakonodavstva sa ključnim međunarodnim dokumentom koji štiti</i>

<p><i>Ujedinjenih nacija o pravima djeteta, Opcionog protokola Konvencije o pravima djeteta koji se odnosi na prodaju djece, dječiju prostituciju i dječiju pornografiju</i></p>	<p><i>staranja, Savjet za prava djeteta</i></p>	<p><i>djeteta, Opcionog protokola Konvencije o pravima djeteta koji se odnosi na prodaju djece, dječiju prostituciju i dječiju pornografiju. Komitetu UN je krajem 2016. godine dostavljen 4-godišnji izvještaj o implementaciji. (II i III periodični izvještaj Crne Gore o primjeni Konvencije o pravima djeteta za period 2010-2015.).</i></p> <p><i>Delegacija Vlade Crne Gore, u kojoj je bilo 12 predstavnika iz različitih resora, prisustvovala je 18. maja 2018. godine u Ženevi 78. Sesiji Komiteta UN za prava djeteta, na kojoj je razmatran kombinovani drugi i treći periodični izvještaj Crne Gore o primjeni Konvencije o pravima djeteta. Komitet je usvojio zaključna zapažanja na sastanku, održanom 1. juna 2018. godine. Komitet je pozdravio podnošenje izvještaja Crne Gore i veoma cijeni konstruktivni dijalog koji je vođen sa multisektorskom delegacijom Crne Gore. Komitet je takođe pozdravio napredak koji je naša država postigla u raznim oblastima. Komitet je sa uvažavanjem konstatovao napredak u zakonodavnim, institucionalnim i političkim mjerama koje su usvojene radi sprovođenja Konvencije, uključujući i reviziju Porodičnog zakona i reformu sistema socijalne i dječje zaštite.</i></p> <p><i>Nakon dobijenih zaključnih zapažanja o kombinovanom II i III periodičnom izvještaju Crne Gore od strane Komiteta UN za prava djeteta i analize prethodno sprovedenog NPAD, pristupilo se izradi Strategije za ostvarivanje</i></p>	<p><i>prava djeteta;</i></p> <p><i>Unaprijeđen sistem zaštite djeteta od seksualne eksploatacije.</i></p>
--	---	--	---

			<p>prava djeteta 2019-2023. godine.</p> <p>REALIZACIJA: Aktivnost se realizuje u kontinuitetu</p>	
<p>1.1.4. Pratiti implementaciju Konvencije Savjeta Evrope o zaštiti djece od seksualne eksploatacije i seksualnog zlostavljanja</p>	<p>Ministarstvo rada i socijalnog staranja</p>	<p>Kontinuirano</p>	<p>Izveštaji o implementaciji Konvencije Savjeta Evrope o zaštiti djece od seksualne eksploatacije i seksualnog zlostavljanja (Lanzarot Konvencije) se redovno dostavljaju Lanzarot Komitetu (Komitetu za praćenje implementacije Lanzarot konvencije).</p> <p>REALIZACIJA: Aktivnost se realizuje u kontinuitetu</p>	<p>Usaglašavanje nacionalnog zakonodavstva evropskom tekovinom i unaprijeđen sistem zaštite djeteta od seksualne eksploatacije.</p>
<p>Operativni cilj 2.1. Jačanje regionalne i međunarodne saradnje</p>				
<p>Aktivnost</p>	<p>Nosioci aktivnosti</p>	<p>Vremenski okvir</p>	<p>Stepen realizacije</p>	<p>Indikator uticaja</p>
<p>2.1.1. Aktivno učešće predstavnika nadležnih državnih organa i organizacija civilnog društva na regionalnim i međunarodnim seminarima, konferencijama i sl.</p>	<p>GSV-Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima, Ministarstvo vanjskih poslova, Ministarstvo za evropske integracije,, Ministarstvo pravde, Ministarstvo</p>	<p>Kontinuirano</p>	<p>Rukovodilac Nacionalne kancelarije/Nacionalni koordinator za borbu protiv trgovine i predstavnici Nacionalne kancelarije učestvovali su u radu značajnijih međunarodnih skupova sa ciljem predstavljanja državne politike borbe protiv trgovine ljudima, razmjene iskustava i primjera dobre prakse u borbi protiv ovog fenomena: - kao član crnogorske delegacije, koju je predvodio Potpredsjednik Vlade, gospodin Zoran Pažin, uzeo aktivno učešće u predstavljanu Nacionalnog izvještaja o ljudskim pravima pred Komitetom UN za UPR, 22. januara 2018. godine u Ženevi; kao član crnogorske delegacije, koju je predvodio</p>	<p>Obezbijeden sistem razmjene primjera dobre prakse, uspostavljeni regionalni i medjunarodni kontakti i sprovođenje zajedničkih projekata, kampanja;</p>

	<p><i>unutrašnjih poslova, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, Vrhovno državno tužilaštvo, Vrhovni sud</i></p>	<p><i>Ministar unutrašnjih poslova (15-16.03.) uzeo je učešće u radu sastanka nacionalnih anti-trafiking koordinatora sa prostora JI Evrope koji je održan u okviru ministarske konferencije Brdo procesa; -(19-23.03) učestvovao je u radu radionice o Evropskim direktivama i najboljim praksama zaštite ljudskih prava i prava žrtava, s naglaskom na naknadu žrtvama krivičnih djela i povezane direktive EU i evropske standarde zaštite i pružanja usluga žrtvama, koja održana u Dubrovniku; - konferencije Alijanse za borbu protiv trgovine ljudima koja je u organizaciji OEBS-a održana u Beču (23 – 24.04);- konferencije povodom obilježavanja 10 godina od stupanja na snagu Konvencije Savjeta Evropeza borbu protiv trgovine ljudima, koja je u organizaciji hrvatskog predsjedavanja Komitetom ministara Savjeta Evrope održana u Strazburu (22-23. 05); - međunarodnog skupa “Zapadni Balkan i Evropska unija: nacionalni sistemi u cilju sprečavanja trgovine ljudima u JI Evropi u kontekstu procesa postupanja”, koji je održan u organizaciji Nacionalne komisije za borbu protiv trgovine ljudima Bugarske i Međunarodnog centra za razvoj migracionih politika (ICMPD) u Sofiji (31.05.-01.06.); - drugog koordinacionog regionalnog sastanka nacionalnih koordinatora za borbu protiv trgovine ljudima iz regije Zapadnog Balkana, u organizaciji IOM-a koji je održan u Budvi (26.04.); - sastanka EU mreže nacionalnih izvjestilaca i ekvivalentnih mehanizama u borbi</i></p>	
--	---	---	--

		<p><i>protiv trgovine ljudima, koji je održan u Briselu (13-14.06.); - regionalnom sastanku pod nazivom „Unapređenje sistema zaštite za albansku djecu uključenu u prekograničnu sradanju“, koji je u organizaciji Ministarstva unutrašnjih poslova Albanije, Kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima, Ministarstva zdravlja i socijalnog staranja i Caritas Albanije organizovan 27. juna o.g. u Skadru. Sastanku prisustvovali i službenici granicne policije; kao član delegacije koju je predvodio Ministar unutrašnjih poslova Crne Gore, gospodin Mevludin Nuhodžić u zvaničnoj posjeti Makedoniji, učestvovao je u radu sastanaka, tokom kojih su Ministri unutrašnjih poslova dvije države između ostalog potpisali Sporazum o saradnji u borbi protiv trgovine ljudima, 20. jula 2018. godine; učešće na panelu koji je održan u organizaciji Global Sustainability Network organizovan s ciljem ostvarivanja napretka u postizanja cilja 8, podcilja 8.7. Ujedinjenih nacija koji se odnosi na rešavanje savremenog ropstva, trgovine ljudima i trgovine ljudskim organima u okviru UN agende 2030; - predvodio crnogorsku delegaciju na regionalnom skupu „Jačanje nacionalnih i regionalnih kapaciteta u pogledu sprečavanja trgovine ljudima u svrhu prisilno počinjenih krivičnih djela na prostoru Jugoistočne Evrope“, koja je organizovana u Sarajevu, 03-05. oktobra; međunarodne obuke o trgovini ljudima koja je u organizaciji Ministarstva nacionalne bezbjednosti SAD-a i</i></p>	
--	--	---	--

međunarodne akademije za sprovođenje zakona održana u Budimpešti, 28.10.-03.11.2018. godine; sastanku EU mreže nacionalnih izvjestilaca i ekvivalentnih mehanizama u borbi protiv trgovine ljudima, koji je održan u Biselu, 3-5. decembra 2018. godine .

Predstavnici Uprave policije su tokom 2018. godine uzeli učešće:

- učešće u radu 18. Konferencije OEBS-ove Alijanse, koja se održala u Beču, 23-24. aprila o.g.;

- drugog koordinacionog regionalnog sastanka nacionalnih koordinatora za borbu protiv trgovine ljudima iz regije Zapadnog Balkana, u organizaciji IOM-a u Budvi, 26. aprila 2018. godine (jedan službenik);

-obuke na temu „Borba protiv trgovine ljudima i krijumčarenje imigranata“, koja je u organizaciji TIKa u periodu od 07-11. maja 2018. god. održana u Ankari/Turskoj (10 službenika);

-obuke koja je u organizaciji Ambasade SAD u periodu od 29.10 do 02.11.2018 god. realizovana na akademiji ILEA u Budimpešti za 4 službenika UP na temu "Trgovina ljudima",

-obuke „Evolucija borba protiv trgovine ljudima“ 12-14.11.2018. pohadjalo 5 službenika, Skoplje Makedonija, IOM.

Državni tužioci su pohađali :

“Unapredjenje pružanja usluga i svijesti o borbi

		<p><i>protiv trgovine ljudima na Balkanu, Albanija, Makedonija, Crna Gora, Kosovo” održan 27 i 28 septembra 2018.godine u Podgorici. Učestvovalo šest državnih tužilaca;</i></p> <p><i>- Medjunarodnu obuku o trgovine ljudima, 29. do 02.novembra 2018.godine u Bukureštu učestvovao jedan državni tužilac;</i></p> <p><i>Radionicu na temu „Unapredjenje kapaciteta i medjunarodne saradnje u borbi protiv trgovine ljudima“, održana u Sofiji od 30.10. do 02.11.2018.godine, učestvovao jedan državni tužilac;</i></p> <p><i>„Jačanje kapaciteta nacionalnih institucija Crne Gore za borbu protiv krijumčarenja ljudi i trgovina ljudima u Beogradu u periodu 28-29. novembar 2018.godine, učestvovalo dva državna tužioca i jedan savjetnik,</i></p> <p><i>Konferenciju na temu protiv trgovine ljudima održana 19-20 novembra 2018.godine u Budvi, učestvovalo deset državnih tužilaca,</i></p> <p><i>Predsjednik Višeg suda u Podgorici,pohađao je međunarodnu radionicu na temu : "<u>Presudna uloga pravosuđa u borbi protiv trgovine ljudima</u>" koja je održana u Izraelu , 14 - 18 oktobra , 2018.godine. Tokom trajanja od 5 dana, učesnici su podijelili i razmotrili pitanja iz različitih perspektiva zemalja porijekla, destinacije i tranzita i upoznali se sa izraelskim i međunarodnim najboljim praksama, programima i metodologijama.</i></p> <p><i>Takođe, jedna sudija Osnovnog suda u</i></p>	
--	--	--	--

		<p><i>Podgorici učestvovala je na obuci na Međunarodnoj akademiji - Ilea- u Mađarskoj.</i></p> <p><i>Predstavnici Uprave policije/Sektora granične policije i Nacionalne kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima pružali su pomoć predstavnicima nadležnih službi Albanije u izradi Akcionog plana za smanjenje rizika po albansku djecu koja su uključena u prekograničnu eksploataciju. Navedeni plan se izrađivao u okviru projekta „Jačanje vladinih kapaciteta u cilju zaštite albanske djece koja su eksploatisana u susjednim zemljama“ u okviru kojeg su održana tri sastanka, dva u Skadru (27. juna i 24. jula) i jedan u Podgorici (25. oktobra 2018. godine).</i></p> <p><i>Pored navedenog, predstavnice nevladinih organizacija uzele su učešće u:</i></p> <ul style="list-style-type: none"><i>- radu regionalne radionice "Towards OSCE-wide guidelines for the identification of victims of trafficking among migrants and refugees at the reception phase : Western Balkan perspective" koja je u organizaciji OSCE-a, realizovana u Skoplju, koja je bila namijenjena predstavnicima državnih institucija i nevladinih organizacija iz regiona;</i><i>- radionici za NVO u svrhu pružanja koordiniranih usluga žrtvama trgovine ljudima (VOT) sa posebnim osvrtom na prekogranična upućivanja, koju je organizovala Međunarodna organizacija za migracije u okviru projekta</i>	
--	--	--	--

		<p><i>„Jačanje borbe protiv trgovine ljudima tokom migracione krize na Zapadnom Balkanu“;</i></p> <p><i>-studijskoj posjeti predstavnika/ca institucija i NVO-a iz Crne Gore Srbiji.„Unapredjenje obrazovanja i suzbijanje problema dječijih ugovorenih brakova“;</i></p> <p><i>-druge regionalne radionice “Jačanje kapaciteta za saradnju između nevladinog sektora i pružalaca usluga potencijalnim žrtvama trgovine ljudima na tzv. balkanskoj ruti” -u Sarajevu u organizaciji IOM-a, u sklopu projekta projekta "Jačanje kapaciteta za suzbijanje trgovine ljudima u kriznim situacijama na Zapadnom Balkanu”,</i></p> <p><i>-regionalnoj radionici (Makedonija-Skoplje) u cilju obuke o jedinstvenim standardnim operativnim procedurama (SOP) za transnacionalnu saradnju i upravljanje predmetima radi zaštite zrtava trgovine ljudima sa posebnim fokusom na djecu između Albanije,Kosova i Crne Gore,</i></p> <p><i>- II regionalnoj radionici „ Jačanje kapaciteta za saradnju između nevladinog sektora i pružalaca usluga potencijalnim žrtvama trgovine ljudima na tzv. balkanskoj ruti,(Sarajevo) Radionica je održana u organizaciji IOM-a, u sklopu projekta "Jačanje kapaciteta za suzbijanje trgovine ljudima u kriznim situacijama na Zapadnom Balkanu” uz finansijsku podršku Kancelarije za praćenje i borbu protiv trgovne ljudima Vlade Sjedinjenih Američkih Država.Cilj radionice je bio razmjene dobrih praksi i jačanja kapaciteta</i></p>	
--	--	--	--

			<p>organizacija koje su uključene u pružanje podrške ranjivim grupama migranata, a koje su ujedno i potencijalne žrtve trgovine ljudima</p> <p>- regionalnom sastanaku sa predstavnicima OEBS-a na temu primjene Smjernica o zaštiti branitelja/ki ljudskih prava</p> <p>Na inicijativu Organizacije za evropsku bezbjednost i saradnju (OEBS) održan je sastanak na temu poštovanja i zaštite ljudskih prava nas aktivista/aktivistkinja (branitelji/ braniteljke ljudskih prava)</p> <p>Crna Gora je prva zemlja koju su predstavnici ODIHR-a posjetiti u okviru prvog ciklusa ocjenjivanja primjena “Smjernica o zaštiti branitelja/ki ljudskih prava “</p> <p>-regionalnom seminaru „Balkanska ženska romska mreža” za snažniju podršku I pomoć za izgradnji bolje budućnosti za sve, posebno marginalizovanih grupa kao što su žene I djevojke populacije RE</p> <p>Učešće predstavnice CŽL finansirao CARE International Balkans</p> <p>REALIZACIJA: Aktivnost se realizuje u kontinuitetu</p>	
2.1.2. Prati aktivnosti koje se odnose na realizaciju potpisanih	GSV - Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima	Kontinuirano	Nacionalna kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima u kontinuitetu prati aktivnosti koje se odnose na realizaciju potpisanih bilateralnih Protokola o saradnji u oblasti borbe protiv trgovine ljudima.	Unaprijeđeni mehanizmi saradnje i razmjene operativnih informacija, identifikaciji slučajeva trgovine ljudima, sistem zaštite i dobrovoljnog povratka.

<p><i>bilateralnih Protokola o saradnji u oblasti borbe protiv trgovine ljudima</i></p>			<p>REALIZACIJA: Aktivnost se realizuje u kontinuitetu</p>	
<p><i>2.1.3 Organizovanje regionalnih prekograničnih sastanaka u cilju implementacije potpisanih protokola o saradnji Kosovo - Albanija</i></p>	<p><i>GSV- Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima</i></p>	<p><i>Kontinuirano</i></p>	<p><i>Predstavnici Ministarstva unutrašnjih poslova – Nacionalne kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima i Uprave policije-Sektora granične policije uzeli su učešće u radu tri sastanka na temu „Unapređenje sistema zaštite za albansku djecu uključenu u prekograničnu eksploataciju“.</i></p> <p><i>U cilju obezbjeđivanja što kvalitetnije implementacije potpisanih protokola o saradnji u borbi protiv trgovine ljudima sa Albanijom, Kosovom i Makedonijom, Nacionalna kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima je zajedno sa partnerskom NVO“SOS Nikšić“ aktivno učestvovala u realizaciji projekta "Unapređenje pružanja usluga i svijesti o borbi protiv trgovine ljudima na Balkanu - Albanija, Makedonija, Crna Gora, Kosovo". Projekat je zvanično otpočeo formiranjem Upravnog odbora za praćenje implementacije zadatih ciljeva koji čine nacionalni koordinatori za borbu protiv trgovine ljudima 4 zemlje, u aprilu 2018. godine u Tirani i imenovanjem kontakt osoba ispred svake države za operativne poslove realizacije samog projekta. Obuka za primjenu transnacionalnih obrazaca upućivanja održanaje u Podgorici septembra mjeseca za 20 predstavnika institucija i NVO.</i></p>	<p><i>Poboljšana implementacija potpisanih Protokola</i></p>

			REALIZACIJA: Aktivnost se realizuje u kontinuitetu	
2.1.4 Nastaviti sa potpisivanjem bilateralnih Protokola o međusobnoj saradnji na polju borbe protiv trgovine ljudima sa zemljama regiona	GSV-Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima	III kvartal 2017. godine	U cilju izrade bilateralnog Sporazuma o međusobnoj saradnji sa R.Makedonijom, organizovana su dva sastanka delegacija Crne Gore i Makedonije. Prvi sastanak je održan u periodu 28. oktobar- 01. novembar u Skoplju, dok je drugi realizovan i 22. -25 decembar 2017. godine u Podgorici. Predstavnici nadležnih institucija Crne Gore su tokom dva sastanka finalizovali tekst Sporazuma o međusobnoj saradnji na polju borbe protiv trgovine ljudima.	Ojačana regionalna saradnja i operativna komunikacija kontakt osoba nadležnih institucija na planu identifikacije, zaštite i bilateralnog upućivanja žrtava i potencijalnih žrtava trgovine ljudima.
		IV kvartal 2017. godine	U IV kvartalu 2017. godine otpočelo se sa procedurama u cilju potpisivanja bilateralnog Sporazuma o saradnji sa R. Makedonijom.	
		I i II kvartal 2018. godine	Vlada je na sjednici održanoj 31. maja 2018. godine prihvatila Sporazum o saradnji između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Makedonije o saradnji u oblasti borbe protiv trgovine ljudima. Potpisivanje bilateralnog Sporazuma o saradnji u oblasti borbi protiv trgovine ljudima sa Republikom Makedonijom planirano je 20. jula 2018. godine.	

2.1.5. <i>Realizacija regionalne konferencije u cilju jačanja saradnje na polju identifikacije, zaštite žrtava i efikasnog krivičnog gonjenja izvršilaca KD Trgovina ljudima</i>	<i>GSV-Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima</i>	<i>III kvartal 2017. godine</i>	<i>U okviru projekta „Jačanje borbe protiv trgovine ljudima u kriznim situacijama na Zapadnom Balkanu”, Međunarodna organizacija za migracije je septembru mjesecu 2017. Godine organizovala Regionalni sastanak, na kojem su učešće uzeli Nacionalni koordinatori, kao i predstavnici policije i tužilaštva iz: Srbije, Bosne i Hercegovine, Makedonije, Albanije, Kosova i Crne Gore.</i>	<i>Ojačana regionalna saradnja</i>
<i>Operativni cilj 2.2. Stvaranje uslova za uspostavljanje zajedničkih istražnih timova sa ciljem sprovođenja zajedničkih istraga/krivičnih procesa policije, tužilaštva i sudstva između zemalja porijekla, tranzita i destinacije</i>				
<i>Aktivnost</i>	<i>Nosioci aktivnosti</i>	<i>Vremenski okvir</i>	<i>Stepen realizacije</i>	<i>Indikator uticaja</i>
<i>2.2.1. Sprovoditi zajedničke istrage sa zemljama porijekla, tranzita i destinacije formiranjem zajedničkih istražnih timova, kada su za to ispunjeni zakonski uslovi</i>	<i>Ministarstvo unutrašnjih poslova-Uprava policije, Vrhovno državno tužilaštvo</i>	<i>Po potrebi</i>	<i>Tokom izyještajnog perioda predstavnici Uprave policije i Tužilaštva Crne Gore nijesu učestvovali u sprovođenju zajedničkih istraga sa zemljama porijekla, tranzita i destinacije.</i>	<i>Unaprijeđen sistem razmjene operativnih informacija za istraživanje slučajeva trgovine ljudima.</i>

<p>2.2.2. Učestvovanje u sprovođenju međunarodnih i regionalnih operativnih akcija na identifikaciji žrtava i suzbijanju kriminaliteta trgovine ljudima (Interpol, Europol, SELEC, regionalna i međunarodna policijska saradnja bazirana na bilateralnim sporazumima</p>	<p>Ministarstvo unutrašnjih poslova-Uprava policije</p>	<p>Po potrebi</p>	<p>Tokom izvještajnog perioda predstavnici Uprave policije i Tužilaštva Crne Gore nijesu učestvovali u sprovođenju međunarodnih i regionalnih operativnih akcija na identifikaciji žrtava i suzbijanju kriminaliteta trgovine ljudima.</p>	<p>Poboljšana identifikacija, prikupljanje dokaznog materijala i procesuiranje slučajeva trgovine ljudima sa izraženom međunarodnom komponentom.</p>
--	---	-------------------	--	--

VI KOORDINACIJA I PARTENRSTVO

U dijelu KOORDINACIJA I PARTENRSTVO, planirane su aktivnosti koje se odnose na saradnju institucija na državnom i lokalnom nivou, kao i intezivnu saradnju državnih institucija sa organizacijama civilnog društva, uključujući nevladine organizacije koje su aktivne na području borbe protiv trgovine ljudima u inicijativama za kreiranje / unapređenje politika i metodologija borbe protiv trgovine ljudima/djecom na nacionalnom i međunarodnom nivou.

Strateški cilj 1. Ojačati saradnju institucija na državnom i lokalnom nivou, kao i saradnju između institucija i nevladinih organizacija na sprovođenju Strategije

Operativni cilj 1.1. Unapređenje efikasnosti sistema koordinacije sprovođenja ciljeva preduzetih Strategijom, jačanje transparentnosti, sistema monitoringa i evaluacije

Aktivnost	Nosioci aktivnosti	Vremenski okvir	Stepen realizacije	Indikator uticaja
1.1.1. Usvojiti godišnji Plan i Program rada Radne grupe za 2017. i 2018. godinu	GSV-Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima	Januar 2017. godine	Na sastanku Radne grupe za praćenje implementacije Strategije za borbu protiv trgovine ljudima održanom 14. februara 2017. godine usvojen je Plan i Program rada za 2017. godinu.	Obezbijedena dostupnost svih članova Radne grupe na redovnim sastancima tijela. Produktivan rad radne grupe na izvršavanju zadataka dodijeljenih odlukom o osnivanju
		Januar 2018. godine	Na sastanku Radne grupe za praćenje implementacije Strategije za borbu protiv trgovine ljudima održanom 08. marta 2018. godine usvojen je Plan i Program rada za 2018. godinu.	

<p>1.1.2. Održavati redovne sastanke Radne grupe za praćenje implementacije Strategije</p>	<p>GSV-Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima</p>	<p>U skladu sa usvojenim Planom rada</p>	<p>Tokom 2018. godine održana su četiri sastanka Radne grupe za praćenje implementacije Strategije za borbu protiv trgovine ljudima (08. marta, 11-13. juna i 25-27. juna i 20 septembra 2018. godine).</p> <p>REALIZACIJA: Aktivnost se realizuje u kontinuitetu</p>	<p>Obezbijeđen sistem praćenja realizacije Strategije za borbu protiv trgovine ljudima.</p>
<p>1.1.3. Redovno informisanje GSV-Kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima o svim preduzetim aktivnostima na području suzbijanja trgovine ljudima</p>	<p>Predstavnici institucija uključenih u rad Radne grupe za praćenje implementacije Strategije za borbu protiv trgovine ljudima</p>	<p>Dva puta godišnje</p>	<p>Članovi Radne grupe za praćenje implementacije Strategije za borbu protiv trgovine ljudima Nacionalnoj kancelariji za borbu protiv trgovine ljudima dostavljaju polugodišnje izvještaje o svim preduzetim aktivnostima na polju suzbijanja trgovine ljudima.</p> <p>REALIZACIJA: Aktivnost se realizuje u kontinuitetu</p>	<p>Obezbijeđeno sakupljanje informacija na jednom mjestu i njihova dostupnost za izvještavanje prema domaćim i međunarodnim adresama.</p>
<p>1.1.4. Izrada i upućivanje Vladi polugodišnjih izvještaja o rezultatima sprovedenih mjera i aktivnosti predviđenih Strategijom i</p>	<p>Radna grupa za praćenje implementacije Strategije za borbu protiv trgovine ljudima</p>	<p>Dva puta godišnje</p>	<p>Na sjednici Vlade održanoj 29. marta 2018. godine usvojen je drugi polugodišnji Izvještaj o realizaciji Strategije za borbu protiv trgovine ljudima i Akcionog plana za 2017. godinu. Akcionim planom za implementaciju Strategije za borbu protiv trgovine ljudima za 2017-2018. godinu planirana je realizacija ukupno 95 aktivnosti. U periodu od 01. jula do 31. decembra 2017. godine pratila se realizacija 66</p>	<p>Obezbijeđen analitički pristup u praćenju realizacije ciljeva iz Strategije</p>

<p>Akcionim planom</p>			<p>aktivnosti. Realizovana je 21 aktivnost, djelimično realizovanih je 6, dok se u kontinuitetu, ili po potrebi realizovalo 39 aktivnosti.</p> <p>Vlada je na sjednici održanoj 4. oktobra 2018. godine usvojila Izvještaja o realizaciji Strategije za borbu protiv trgovine ljudima i Akcionog plana za period 01.01.-31.06. 2018. godine. Akcionim planom za implementaciju Strategije za borbu protiv trgovine ljudima za 2017-2018. godinu planirana je realizacija 95 aktivnosti, a u periodu od 01. januara do 30. juna 2018. godine pratila se realizacija 56 aktivnosti. Realizovano je 13 aktivnosti, djelimično realizovanih je 1, dok se u kontinuitetu, ili po potrebi realizovalo 38 aktivnosti. Nerealizovanih aktivnosti je 4.</p> <p>REALIZACIJA: Aktivnost se realizuje u kontinuitetu</p>	
<p>1.1.5. Izrada izvještaja za međunarodne subjekte</p>	<p>GSV- Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima u saradnji sa članovima Radne grupe za praćenje implementacije Strategije za borbu protiv</p>	<p>Kontinuirano</p>	<p>Tokom 2018. godine Nacionalna kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima je učestvovala/koordinirala u pripremi većeg broja izvještaja za međunarodne subjekte, kao što su, između ostalog:</p> <p>Izvještaj o realizaciji mjera iz Akcionog plana za poglavlje 24;</p> <p>Priloga Izvještaja EK o napretku Crne Gore;</p> <p>Izvještaj o primjeni ratifikovanih konvencija Međunarodne organizacije rada;</p> <p>odgovore na Upitnik OHCHR u vezi sa</p>	<p>Obezbijedena transparentnost aktivnosti koje se na planu realizacije nacionalne politike za borbu protiv trgovine ljudima</p>

	<i>trgovine ljudima</i>		<p><i>primjenom rezolucije o dječjim, ranim i prisilnim brakovima u humanitarnom kontekstu;</i> <i>odgovore na preporuke Lanzerot komiteta;</i> <i>odgovore za tematski izvještaj specijalnog izvjestioca o oblasti trgovine ljudima, posebno žena i djece;</i> <i>odgovore na dodatna pitanja ekspertske grupe Savjeta Evrope (GRETA);</i> <i>i dr.</i></p> <p>REALIZACIJA: Aktivnost se realizuje u kontinuitetu</p>	
<i>1.1.6. Usvojiti metodologiju i Plan izrade nove Strategije za borbu protiv trgovine ljudima sa pratećim Akcionim planom</i>	<i>Radna grupa za praćenje implementacije Strategije za borbu protiv trgovine ljudima</i>	<i>I kvartal 2018. godine</i>	<p><i>Na sastanku Radne grupe održanom 08. marta 2018. godine usvojena je metodologija i plan izrade nove Strategije za borbu protiv trgovine ljudima za period 2019-2024. godine sa pratećim jednogodišnjim akcionim planom.</i> <i>Shodno tome, Nacionalna kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima je u saradnji i uz podršku misije OEBS-a angažovala međunarodnog eksperta koji je izradio analizu uticaja sprovođenja Strategije za period 2012-2017. godine na osnovu koje je izrađen predlog nacrtu nove Strategije za period 2019-2024. godine, sa pratećim akcionim planom za 2019. godinu a, koji je razrađivan na sastancima Radne grupe koji su održani 11-13. juna i 25-27. juna 2018. godine</i></p>	<i>Obezbijeden kontinuitet i efikasnost rada Radne grupe</i>

<p>1.1.7. Utvrditi Nacrt Strategije za borbu protiv trgovine ljudima</p>	<p>Radna grupa za praćenje implementacije Strategije za borbu protiv trgovine ljudima</p>	<p>II i III kvartal 2018. godine</p>	<p><i>U cilju izrade nove Strategije za borbu protiv trgovine ljudima, koja će biti oročena na period 2019 - 2024. godine, kao i pratećeg akcionog plana za 2019. godinu, uz finansijsku podršku Misije OEBS-a u Crnoj Gori, održana su dva sastanka Radne grupe za praćenje implementacije Strategije za borbu protiv trgovine ljudima, 11-13. juna i 25-27. juna o.g., tokom kojih je izrađen nacrt predmetnog dokumenta. Nacrt strateškog dokumenta je nakon toga poslat starješinama organa nosilaca aktivnosti na mišljenje.</i></p> <p>REALIZACIJA: Aktivnost je realizovana</p>	
<p>1.1.8. Uputiti dokument Strategije za borbu protiv trgovine ljudima sa pratećim Akcionim planom Vladi na razmatranje i usvajanje</p>	<p>GSV-Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima</p>	<p>IV kvartal 2018. godine</p>	<p>REALIZACIJA: Aktivnost nije realizovana</p> <p>OBRAZLOŽENJE: <i>Prema utvrđenoj dinamici izrade dokumenta februara mjeseca Nacionalna kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima je projektno dogovorila sa MO OSCE da se angažuje međunarodni konsultant koji je izradio Analizu uticaja prethodne Strategije koja je bila oročena na period 2012-2018. godine i da da preporuke za buduće djelovanje. Predmetna analiza, relevantna međunarodna dokumenta, kao i preporuke iz izvještaja od strane ključnih međunarodnih institucija, služili su kao osnov za izradu prvog Nacrta strategije od strane međunarodnog konsultanta.</i></p>	

		<p><i>Radna grupa za praćenje implementacije Strategije za borbu protiv trgovine ljudima, kroz više sastanaka radila je na dokumentu Strategije za period 2019 -2024. godine sa pratećim Akcionim planom za 2019. godinu.</i></p> <p><i>Nakon zadobijenih pozitivnih mišljenja od strane insitucija nosilaca ciljeva i aktivnosti iz predmetnog dokumenta, kao i mšljenja Generalnog sekretarijata Vlade i Ministarstva finansija, sprovedena je javna rasprava i dokument je upućen na mišljenje relevantnim međunarodim institucijama Evropskoj komisiji, OEBS-u i State Department-u.</i></p> <p><i>Nacionalna kancelarija je primila mišljenje od strane Evropske komisije na predmetni dokument (21. decembra 2018. godine), te u cilju uvažavanja preporuka datih u tom mišljenju, koje podrazumijevaju saglasnost od strane drugih institucija, budući da se uglavnom odnose na ciljeve čiji su nosioci druge institucije, usvajanje predmetnog materijala planiranog u toku IV kvartala se nije moglo realizovati u planiranom roku.</i></p> <p><i>Usvajanje novog strateškog dokumenta smo iz navedenih razloga odložili za I kvartal 2019. godine.</i></p>		
<p><i>Operativni cilj 1.2 Poboľjšati horizontalnu i vertikalnu koordinaciju i komunikaciju u okviru službi zaduženih za realizaciju aktivnosti preuzetih potpisivanjem Sporazuma o međusobnoj saradnji</i></p>				
<i>Aktivnost</i>	<i>Nosioci</i>	<i>Vremenski</i>	<i>Stepen realizacije</i>	<i>Indikator uticaja</i>

	<i>aktivnosti</i>	<i>okvir</i>		
1.2.1. Efikasno primjenjivati Sporazum o međusobnoj saradnji na planu prevencije, zaštite i reintegracije potencijalnih žrtava trgovine ljudima	Potpisnici Sporazuma o međusobnoj saradnji u oblasti borbe protiv trgovine ljudima	Kontinuirano	<p>Tokom prve polovine 2018. godine NVO "Crnogorski ženski lobi" je u saradnji sa Upravom policije - CB Nikšić i Ministarstvom rada i socijalnog staranja- Centrom za socijalni rad izradila „Priručnik za institucije i NVO koje se bave zaštitom žrtava nasilja, trgovine ljudima i ugovorenih maloljetničkih brakova u Crnoj Gori“ i organizovala okrugle stolove u okviru projekta „Zajedno za inkluziju Romkinja u Crnoj Gori“.</p> <p>-realizaciji radionice na temu „Uloga i postupanje MUP-a u slučajevima nasilja u porodici i ugovorenih maloljetničkih brakova“</p> <p>- implementaciji projekta „Sportom protiv nasilja i ugovorenih dječjih brakova“</p> <p>NVO "Crnogorski ženski lobi" je u saradnji sa Ministarstvom zdravlja organizovala radionicu pod nazivom "Zdravlje i reproduktivna prava" u Nikšiću. Istovremeno u saradnji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova- Upravom policije organizovana je i radionica na temu "Uloga i postupanje MUP-a u slučajevima nasilja u porodici i ugovorenih maloljetničkih brakova" u Beranama.</p> <p>06. marta Ministar unutrašnjih poslova, gospodin Mevludin Nuhodžić sa sardnicima/cama je posjetio Nacionalno sklonište za žrtve trgovine ljudima, kao i Sigurnu žensku kuću. Navedena posjeta je organizovana u okviru plana obilaska nevladinih organizacija</p>	Obezbijedena dostupnost svih servisa zaštite prema žrtvi

koje pružaju smještaj i zaštitu žrtvama nasilja.

Predstavnice NVO koje se bave pružanjem servisnih usluga ženama i djeci žrtvama trafikinga i porodičnog nasilja su inicirale sastanak sa predstavnicima Ministarstva rada i socijalnog staranja, s ciljem konsultacije oko procesa nacionalnog licenciranja predstavnica servisa koje su pružaoci socijalnih usluga.

Tokom druge polovine 2018. godine u skladu sa odredbama Sporazuma o saradnji:

-Maloljetnoj potencijalnoj žrtvi trgovine ljudima oblika prisilnog prosjačenja, koja je boravila u skloništu od 17. 10-11. 12. 2018.godine izrađen je idividualni plan rada od strane nadležnog Centra za socijalni rad i u saradnji sa osobljem Skloništa. Uslijed ukazane potrebe obezbijeđeno je liječenje zbog narušenog zdravstvenog stanja; svakodnevno su realizovne radno okupacione i edukativno-informativne radionice sa dežurnim aktivistkinjama o problemu porodičnog nasilja, značaju obrazovanja , prevencije rane udaje i ugovorenog braka. Štićenica je uključena u sistem obrazovanja i obezbjeđen joj nastavak istog; Uspostavljena je saradnja sa Centrom za socijani rad i uspostavljen kontakt sa porodicom. Dodijeljena jednokratna novčana pomoć. Po napuštanju Skloništa nastavljeno sa aktivnostima na njenoj reintegraciji, uz pojačan nadzor porodice od

			<p>strane Centra za socijalni rad.</p> <p>- za maloljetnu šticeenicu skloništa koja je u njemu boravila u periodu od 20-27.12.2018. godine. državljanku Srbije, za koju je postojala sumnja da je žrtva ranog dječjeg braka postavljen je staraoc za poseban slučaj, obezbijedena dostupnost zdravstvenim ustanovama, i uspostavljena saradnja sa zemljom porijekla u cilju organizovanja povratka. U sklonistu realizovane edukativno-informativne radionice sa dežurnim aktivistkinjama o problemu porodičnog nasilja, značaju obrazovanja , prevencije rane udaje i ugovorenog braka i radno okupaciona terapija.Štićenica je vraćena u zemlju porijekla.</p> <p>REALIZACIJA: Aktivnost se realizuje u kontinuitetu</p>	
1.2.2. Održavati redovne sastanke Koordinacionog tijela za monitoring i ocjenu stepena realizacije ciljeva i odredbi Sporazuma o saradnji	GSV- Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima	Kvartalno	<p>Tokom 2018. godine održano je više sastanaka Koordinacionog tima u užem sastavu povodom slučajeva šticeenica koje su boravile u Skloništu. Sastanak koordinacionog tijela u punom sastavu održan je 21. decembra 2018. godine.</p> <p>REALIZACIJA: Aktivnost se realizuje u kontinuitetu</p>	Obezbijedena koordinacija i individualni pristup u sprovođenju programa zaštite za svaku pojedinačnu žrtvu.
1.2.3. Sačinjavati izvještaje o sprovođenju Sporazuma o saradnji sa preporukama u cilju	GSV- Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima u saradnji sa kontakt	Dva puta godišnje	<p>Nacionalna kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima u saradnji sa kontakt osobama potpisnika Sporazuma u kontinuitetu sačinjava polugodišnje izvještaje o sprovođenju Sporazuma o saradnji .</p>	Analitičkim pristupom unaprijeđen sistem zaštite za žrtve

<i>unaprjeđenja implementacije Sporazuma</i>	<i>osobama</i>		REALIZACIJA: Aktivnost se realizuje u kontinuitetu	
<i>1.2.4. Predstavljanje izvještaja o realizaciji Sporazuma o međusobnoj saradnji Radnoj grupi</i>	<i>GSV - Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima</i>	<i>IV kvartal 2017. godine</i>	<i>Na sastanku Radne grupe za praćenje implementacije Strategije za borbu protiv trgovine ljudima, održanom 29. decembra 2017. godine predstavljen je Izvještaj o realizaciji Sporazuma o međusobnoj saradnji Radnoj grupi.</i>	<i>Obezbijedena informisanost članova Radne grupe o svim konkretnim slučajevima trgovine ljudima i o kompletnom programu zaštite koji im je bio omogućen.</i>
		<i>IV kvartal 2018. godine</i>	<i>Na sastancima Radne grupe za praćenje implementacije Strategije za borbu protiv trgovine ljudima, predstavljaju se aktivnosti koje se preduzimaju u cilju efikasne realizacije Sporazuma o međusobnoj saradnji.</i> REALIZACIJA: Aktivnost je realizovana za 2018. godinu	
<i>Operativni cilj 1.3. Ojačan sistem vertikalne koordinacije unutar institucija uključenih u realizaciju antitrafiking aktivnosti</i>				
<i>Aktivnost</i>	<i>Nosioci aktivnosti</i>	<i>Vremenski okvir</i>	<i>Stepen realizacije</i>	<i>Indikator uticaja</i>

<p>1.3.1. Održavanje sastanaka sa načelnicima Ispostava policije (Rukovodiocima Centara bezbjednosti i Odjeljenja bezbjednosti) i šefovima granične policije (Rukovodioci Ispostava granične policije) uz prisustvo predstavnika GSV-Kancelarije u cilju postavljanja konkretnih zadataka prisutnima u dijelu sprovođenja antitrafiking aktivnosti</p>	<p>MUP-Uprava policije</p>	<p>I kvartal 2017. godine</p>	<p>Uoči predstojeće turističke sezone održani sastanci na policijskom nivou sa rukovodiocima kriminalističke policije. Sastanci su održani u cilju unapredjenja operativnog rada i postupanja svih struktura policije na nivou CB i OB.</p>	<p>Ojačan sistem horizontalne koordinacije između državnih organa u identifikaciji, upućivanju i pomoći potencijalnim i žrtvama trgovine ljudima</p>
		<p>I kvartal 2018. godine</p>	<p>I tokom 2018. godine uoči turističke sezone održani su sastanci na policijskom nivou sa rukovodiocima kriminalističke policije. Sastanci su održani u cilju unapredjenja operativnog rada i postupanja svih struktura policije na nivou CB i OB.</p>	
<p>1.3.2. Održati sastanak sa direktorima Centara za socijalni rad uz prisustvo GSV-Kancelarije u cilju razmjene ideja i prijedloga u cilju unapređenja aktivnosti na planu</p>	<p>Ministarstvo rada i socijalnog staranja</p>	<p>I kvartal 2017. godine</p>	<p>Dana, 30. 03. 2017. godine, u Ministarstvu rada i socijalnog staranja, održan je sastanak predstavnika Ministarstva rada i socijalnog staranja, direktora centara za socijalni rad sa predstavnicima Nacionalne kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima u cilju razmjene ideja i prijedloga u cilju unapređenja aktivnosti na planu borbe protiv trgovine ljudima.</p>	<p>Ojačan sistem horizontalne koordinacije između državnih organa u identifikaciji, upućivanju i pomoći potencijalnim i žrtvama trgovine ljudima</p>

<i>borbe protiv trgovine ljudima</i>				
		<i>I kvartal 2018. godine</i>	<i>Tokom prvog polugodišta 2018. godine na jednom od redovnih sastanka sa direktorima CSR, jedna od tema je bila i saradnja sa NVO i dužnosti i obaveze stručnih radnika u slučajevima trgovine ljudskom bićima.</i>	
<i>1.3.3. Održati sastanak sa direktorima Službe hitne pomoći, Urgentnog centra i Domova zdravlja uz prisustvo predstavnika GSV-Kancelarije za borbu protiv trgovine</i>	<i>Ministarstvo zdravlja</i>	<i>I kvartal 2017. godine</i>	<i>12. maja 2017. godine u organizaciji Ministarstva zdravlja održan je sastanak sa direktorima Službe hitne pomoći, Urgentnog centra i Domova zdravlja i predstavnika Nacionalne kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima u cilju razmjene ideja i prijedloga u cilju unapređenja aktivnosti na planu borbe protiv trgovine ljudima.</i>	<i>Povećana senzibilisanost zdravstvenih radnika u odnosu na fenomen trgovine ljudima i upoznavanje sa sistemom prijave-upućivanja potencijalnih žrtava</i>
			<i>Zbog zauzetosti člana Radne grupe iz</i>	

<p><i>ljudima u cilju razmjene ideja i prijedloga u cilju unapređenja aktivnosti na planu borbe protiv trgovine ljudima</i></p>		<p><i>I kvartal 2018. godine</i></p>	<p><i>Ministarstva zdravlja, a sa druge strane i direktora JZU realizacija navedene aktivnosti je odložena za drugu polovinu 2018. godine.</i></p>	
<p><i>Operativni cilj 1.4. Povećati nivo uključenosti lokalnih uprava u sprovođenju državne politike na planu borbe protiv trgovine ljudima</i></p>				
<p><i>Aktivnost</i></p>	<p><i>Nosioci aktivnosti</i></p>	<p><i>Vremenski okvir</i></p>	<p><i>Stepen realizacije</i></p>	<p><i>Indikator uticaja</i></p>
<p><i>1.4.1. Održavati redovne sastanke sa predsjednicima opština</i></p>	<p><i>GSV-Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima</i></p>	<p><i>II i III kvartal 2017. godine</i></p>	<p><i>Rukovodilac Nacionalne kancelarije- Nacionalni koordinator za borbu protiv trgovine ljudima je imao niz susreta sa predsjednicima opština u cilju zadobijanja podrške lokalnih partnera za realizaciju aktivnosti predviđenih Akcionim planom za borbu protiv trgovine ljudima.</i></p> <p><i>Tokom izvještajnog perioda Rukovodilac Nacionalne kancelarije- Nacionalni koordinator za borbu protiv trgovine ljudima je imao niz susreta sa predsjednicima opština u cilju zadobijanja podrške lokalnih partnera za realizaciju aktivnosti predviđenih Akcionim planom za borbu protiv trgovine ljudima.</i></p> <p><i>REALIZACIJA: Aktivnost je realizovana za 2018. godinu</i></p>	<p><i>Zadobijena podrška za implementaciju ciljeva Stzategije na lokalnom novou</i></p>

<p>1.4.2. Održavanje sastanaka sa članovima Koordinacionih timova za praćenje turističke sezone</p>	<p>GSV-Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima</p>	<p>II i III kvartal 2017. godine</p>	<p>Tokom 2017. godine Rukovodilac i predstavnici Nacionalne kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima su imali sastanake sa predstavnicima određenih službi koje su uključene u rad Koordinacionog tima za praćenje turističke sezone. Cilj ovih sastanaka je bio jačanje kapaciteta predstavnika inspeksijskih službi koji djeluju na terenu u toku turističke sezone u odnosu na proaktivnu identifikaciju slučajeva trgovine ljudima.</p>	<p>Povećan nivo pozornosti nadležnih inspeksijskih službi u odnosu na slučajeve trgovine ljudima</p>
		<p>II i III kvartal 2018. godine</p>	<p>Tokom izvještajnog perioda Rukovodilac i predstavnici Nacionalne kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima su imali sastanake sa predstavnicima određenih službi koje su uključene u rad Koordinacionog tima za praćenje turističke sezone. Cilj ovih sastanaka je bio jačanje kapaciteta predstavnika inspeksijskih službi koji djeluju na terenu u toku turističke sezone u odnosu na proaktivnu identifikaciju slučajeva trgovine ljudima.</p> <p>REALIZACIJA: Aktivnost je realizovana za 2018. godinu</p>	

PARTNERSTVO

Strateški cilj 1.

Obezbijedivanje intezivne saradnje državnih institucija s organizacijama civilnog društva, uključujući nevladine organizacije koje su aktivne na području borbe protiv trgovine ljudima u inicijativama za kreiranje / unaprjeđenje politika i metodologija borbe protiv trgovine ljudima na nacionalnom i međunarodnom nivou

<i>Operativni cilj 1.1. Obezbjediavanje aktivnog učešća predstavnika nevladinog sektora u procesima donošenja državnih strateških dokumenata koje imaju za cilj unaprjeđenje mehanizama borbe protiv trgovine ljudima</i>				
<i>Aktivnost</i>	<i>Nosioci aktivnosti</i>	<i>Vremenski okvir</i>	<i>Stepen realizacije</i>	<i>Indikator uticaja</i>
<i>1.1.1. Angažovanje predstavnika nevladinih organizacija u izradi strateških dokumenata, iniciranju i sprovođenju projekata koji imaju za cilj unaprjeđenje mehanizama borbe protiv trgovine ljudima</i>	<i>GSV-Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima</i>	<i>Kontinuirano</i>	<p><i>Tokom 2018. godine predstavnica NVO „Crnogorski ženski lobi“, koja je članica Radne grupe za praćenje implementacije Strategije za borbu proti trgovine ljudima je bila aktivno uključena u radu na izradi nove Strategije za borbu protiv trgovine ljudima za period 2019-2024. godine i pratećeg akcionog plana za 2019. godinu, kao i SOP-ova za identifikaciju žrtava trgovine ljudima.</i></p> <p><i>Pored navedenog, aktivistkinje CŽL-a su uspješno završile obuku prve pomoći u organizaciji Crvenog krsta Podgorica, u procesu sprovođenja aktivnosti za nacionalno licenciranje socijalnih servisa i unapredjenje mehanizama pomoći, podrške i zaštite</i></p> <p><i>REALIZACIJA: Aktivnost se realizuje u kontinuitetu</i></p>	<i>Obezbjedeeno da iskustva sa terena i iz rada NVO sektora budu uvažena kroz mjere ciljeve i aktivnosti u strateškim dokumentima.</i>
<i>1.1.2. Informisanje i aktivno uključivanje predstavnika civilnog sektora u regionalnim i</i>	<i>Potpisnici Sporazuma o saradnji</i>	<i>Kontinuirano</i>	<i>Kancelarija Programa Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) u Crnoj Gori, u partnerstvu sa Agencijom UN za rodnu ravnopravnost i osnaživanje žena (UNWomen), Delegacijom Evropske unije u Crnoj Gori i Ministarstvom</i>	<i>Bolja povezanost NVO na regionalnom i međunarodnom nivou kroz unaprijeđeno djelovanje na tom nivou.</i>

<p>međunarodnim inicijativama, projektima, sastancima, seminarima i radionicama koje imaju za cilj poboljšanje mehanizama prekogranične saradnje u borbi protiv trgovine ljudima, sa posebnim osvrtom na zbrinjavanje žrtava trgovine ljudima</p>		<p>rada i socijalnog staranja, pokrenula je Regionalni program „Zaustavljanje nasilja nad ženama: Primjena zakona, mijenjanje stavova“. Cilj programa je jačanje postojećih i uspostavljanje novih servisa podrške za žrtve, kao i promjena ukorijenjenih rodnih stereotipa koji podstiču nasilje. Program će se sprovoditi u šest zemalja Zapadnog Balkana i u Turskoj.(primjena Istambulske konvencije).</p> <p>NVO “Crnogorski ženski lobi” postala je dio bosansko-hercegovačke mreže protiv trgovine ljudima – RING, koja je formirana 2000. godine kada je 16 NVO-a.</p> <p>Regionalni projekti koje CŽL implementira sa srodnim partnerskim organizacijama, nacionalnim i međunarodnim institucijama i organizacijama</p> <p>Zajedno za inkluziju Romkinja u Crnoj Gori (6 mjeseci Care International Balkans)</p> <p>Obrazovanje bez nasilja (6 mjeseci Care International Balkans)</p> <p>Bolji put za žene žrtve trgovine ljudima (8 mjeseci UNDP)</p> <p>Poboljšanje pristupa životu bez nasilja za žene sa iskustvom nasilja u centralnoj i sjevernoj Crnoj Gori (2 god UN Women – United Nations Trust Fund</p>	
---	--	---	--

			<p><i>to End Violence_)</i></p> <p><i>Sportom protiv nasilja i ugovorenih maloljetničkih brakova (4 mjeseca Care International Balkans)</i></p> <p><i>Tokom izvještajnog perioda predstavnice NVO „Crnogorski ženski lobi“ su učestvovala u radu:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>-Regionalne radionice u cilju obuke o jedinstvenim standardnim operativnim procedurama (SOP) za transnacionalnu saradnju i upravljanje predmetima radi zaštite žrtava trgovine ljudima sa posebnim fokusom na djecu između Albanije, Kosova i Crne Gore u Skoplju</i> <i>-II regionalnoj radionici „Jačanje kapaciteta za saradnju između nevladinog sektora i pružalaca usluga potencijalnim žrtvama trgovine ljudima na tzv. balkanskoj ruti,(Sarajevo)</i> <p>REALIZACIJA: Aktivnost se realizuje u kontinuitetu</p>	
<p><u>Strateški cilj 2.</u> <i>Obezbeđivanje bliske saradnje i aktivnog učešća predstavnika civilnog sektora/nevladinih organizacija u iniciranju i sprovođenju kampanja za podizanje nivoa svijesti javnosti o fenomenu trgovine ljudima, kao i sprovođenju istraživanja o istom</i></p>				
<p><u>Operativni cilj 2.1</u> <i>Aktivno uključivanje predstavnika civilnog sektora/nevladinih organizacija u iniciranju i sprovođenju kampanja i istraživanja koje imaju za cilj podizanje nivoa svijesti javnosti o fenomenu trgovine ljudima</i></p>				
Aktivnost	Nosioci	Vremenski	Stepen realizacije	Indikator uticaja

	<i>aktivnosti</i>	<i>okvir</i>		
2.1.1.Sprovedenje kampanja na planu jačanja nivoa svijesti na polju borbe protiv trgovine ljudima na inicijativu ili u saradnji sa civilnim/nevladinim sektorom	Potpisnici Sporazuma o saradnji	Kontinuirano	<p>Ministarstvo prosvjete je fomiralo Radnu grupu za izradu Protokola o prevenciji i postupanju u slučaju rizika od ranog napuštanja školovanja sačinjena od predstavnika sljedećih institucija: Ministarstvo prosvjete, Uprava za inspeksijske poslove, Zavod za školstvo, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Centar za socijalni rad, Crveni krst Crne Gore, Romski obrazovni fond(REF), NVO Udruženje roditelja,</p> <p>Predstavnici škola: JU OŠ” Božidar Vuković - Podgoričanin”, Podgorica, JU OŠ” Vuk Karadžić”, Podgorica, JU OŠ “Radomir Mitrović”, Berane, JU OŠ” Mileva Lajović Lalatović” –Nikšić.</p> <p>Protokol ima za cilj prevenciju ranog napuštanje škole učenicima RE zajednice i izražava spremnost da, na osnovama dogovaranja i partnerske saradnje, učestvuje u realizaciji Protokola o suzbijanju odustajanja RE djece od redovnog školovanja, kroz sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> -logistička pomoć i podrška institucijama i organizacijama koje rade na terenu na prevenciji odustajanja RE djece od redovnog školovanja, po unaprijed definisanim procedurama za saradnju; -angažovanost RE medijatora na praćenju redovnosti pohađanja škole na gradskom području, od strane RE djece. 	<p>Obezbijedena bolja informisanost, bolja institucionalna povezanost i koordinirano djelovanje</p> <p>Smanjen drop aut djece iz osjetljivih područja iz škola.</p>

		<p><i>Ove aktivnosi imaju za cilj da djeca redovno pohađaju nastavu i ne budu izložena raznim vidovima zloupotrebe kao što su: prosjačenje, ugovoreni brakovi, trgovina ljudima itd.</i></p> <p><i>U okviru IPA 10 projekta “Servis inkluzivnog obrazovanja” organizovali Pripremne vrtiće u devet crnogorskih gradova: Podgorica, Nikšić, Herceg Novi, Tivat, Bar, Berane, Bijelo Polje, Kotor i Cetinje. Zavod za školstvo je održao obuku za 22 vaspača/ce , finansijski podržao RE medijatore.</i></p> <p><i>U okviru programa desegregacije, romska djece korsiti prevoz obezbijeđen od strane Ministarstva prosvjete (do jedne od šest osnovnih škola uključenih u program), uz podršku profesionalnih RE medijatora/medijatorki – asistenata/asistentkinja. Stoga se i broj djece koja su uključena u ovaj projekat povećao. Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je obezbijedilo besplatne udžbenike za svu romsku i egipćansku djecu za I ciklus osnovnog obrazovanja.</i></p> <p><i>U okviru programa „Case menargament“ formirani su Timovi za praćenje djece u riziku od napuštanja školovanja u Podgorici, Nikšiću i Beranama.</i></p> <p><i>Što se tiče srednjeg i visokog obrazovanja, Projekat koji zajednički realizuju Romski obrazovni fond (REF), Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i Zavod za školstvo Crne Gore ima za cilj uvođenje održivog programa</i></p>	
--	--	---	--

poboljšanja uspjeha i sprečavanja odustajanja od daljeg školovanja za romske i egipćanske učenike srednjih škola i za studente na višim i visokim školama kako bi im se omogućilo da uspješno okončaju svoje srednjoškolsko i akademsko obrazovanje.

Projektat "Stipendijski fond i mentorstvo kao podrška srednjem i akademskom obrazovanju romske i egipćanske omladine u Crnoj Gori" se sprovodi Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, Zavod za školstvo I REF. Cilj projekta je da unaprijedi akademski učinak i stepen prelaska RE učenika/ca na srednjoškolsko i akademsko obrazovanje i da održi stopu uspješnog završetka školovanja romskih i egipćanskih učenika/ca koji pohađaju srednje škole i fakultete putem obezbjeđivanja stipendija, mentorskih usluga u okviru škole i uspostavljanjem efikasnog sistema informisanja i monitoringa. Primjetno je povećanje broja novoupisanih učenika/ca iz romske i egipćanske populacije u srednjim školama u odnosu na prethodnu školsku godinu kao i da je broj novoupisanih učenika svake školske godine u porastu. Tome doprinosi kvalitetniji rad u osnovnim školama koje završava sve veći broj romskih i egipćanskih učenika/ca, kao i činjenica da se učenici, kroz program stipendiranja, dodatno osnažuju na polju motivacije i podrške za nastavak školovanja. Kampanja koju Zavod za školstvo i REF projektini tim sprovodi od 2015. godine uticala je na povećanje broja

učenika/ca koji se opredjeljuju za nastavak obrazovanja. Rad na terenu kroz prezentaciju mogućnosti za podrškom u nastavku obrazovanja, pravovremeno informisanje, podrška prilikom procedure upisa kao i uticaj na donosioce odluka da primjenjuju mjere afirmativne akcije imaju rezultat koji se ogleda u uključivanju sve većeg broja djece u obrazovni proces. Radna grupa za izradu Protokola o prevenciji i postupanju u slučaju rizika od ranog napuštanja školovanja završila je rad na ovom dokumentu.

Dat je doprinos i u izradi projekta: Smjernice za postupanje i procesuiranje slučajeva prisilnih brakova u romskim i egipćanskim zajednicama za potrebe policije, centara za socijalni rad, škola, sudova i domova zdravlja u organizaciji: Evropske unije, UNICEF-a, Vlade Crne Gore (odnosno Ministarstva rada i socijalnog staranja i Ministarstva unutrašnjih poslova) i Centra za romske inicijative.

Svim učenicima RE populacije u Crnoj Gori obezbijeđeni su besplatni udžbenici. Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je obezbijedilo besplatne udžbenike za I ciklus osnovnog obrazovanja, a za ostale učenike, Ministarstvo prosvjete. Takođe, obezbijeđen je prevoz za sve učenike RE populacije u Podgorici.

Tokom 2018. godine nevladina organizacija "Crnogorski ženski lobi" je u okviru projekta "Bolji put za žene žrtve trgovine ljudima NVO

“Crnogorski ženski lobi ” izradila 6 spotova i kratkih dokumentarnih filmova koji govore o problemu ugovorenih dječijih brakova („ŽIVOTNA PRIČA MALOLJETNE ŽRTVE UGOVORENOG DJEČIJEG BRAKA“ <https://www.facebook.com/aida.petrovic.5496/videos/212005519532756/>).

Pored navedenog, u okviru obilježavanja globalne kampanje protiv nasilja nad ženama, djevojkama i djevojčicama NVO “Crnogorski ženski lobi” je distribuirala propagandni materijal koji ukazuje na pogubnost ugovorenih dječijih brakova i prosjačenja (150 letaka, dok je u saradnji sa predstavnicima Centra za socijalni rad, Zaštitnika ljudskih prava i sloboda i Doma zdravlja realizovala kampanju pod nazivom „Na kafi kod...” u okviru koje su posjetili dvije porodice romske i egipćanske zajednice u naselju Konik.

NVO „Crnogorski ženski lobi“ učestvovala je u regionalnoj kampanji u okviru projekta “Poboljšanje pristupa životu bez nasilja za žene sa iskustvom nasilja u centralnoj i sjevernoj Crnoj Gori”, koji je finansiran od strane Fonda Ujedinjenih Nacija za zaustavljanje nasilja nad ženama. U saradnji sa Centrom za romske inicijative Crnogorski ženski lobi je učestvovao u kampanji protiv ugovorenih dječijih brakova po sloganom „Zakon ne može biti veći od života , izmijenimo ga !“

REALIZACIJA: *Aktivnost se sprovodi u*

			<i>kontinuitetu</i>	
2.1.2. <i>Sačiniti izvještaje o projektima koji se realizuju od strane NVO sektora na planu borbe protiv svih oblika trgovine ljudima</i>	<i>Član Radne grupe ispred NVO</i>	<i>Dva puta godišnje</i>	<p><i>Članica Radne grupe za praćenje implementacije Strategije za borbu protiv trgovine ljudima ispred organizacija civilnog sektora je sačinila izvještaje o projektima koji se realizuju od strane NVO sektora na planu borbe protiv svih oblika trgovine ljudima: Projekti se odnose na:</i></p> <p><i>Sklonište za žrtve trgovine ljudima</i> <i>SOS liniju za žrtve trgovine ljudima</i> <i>Zajedno za inkluziju Romkinja u Crnoj Gori</i> <i>Bolji put za žene žrtve trgovine ljudima</i> <i>Poboljšanje pristupa životu bez nasilja za žene sa iskustvom nasilja u centralnoj i sjevernoj Crnoj Gori</i> <i>Sportom protiv nasilja i ugovorenih maloljetničkih brakova .</i></p> <p><i>REALIZACIJA: Aktivnost se sprovodi u kontinuitetu</i></p>	<i>Obezbijedena baza podataka i analitički pristup u procjeni šta je neophodno unaprijediti</i>
2.1.3. <i>Zajedničko apliciranje za sredstva kod međunarodnih donatora</i>	<i>Sve institucije uključene u implementaciju ciljeva Strategije</i>	<i>Kontinuirano</i>	<i>MUP/Nacionalna kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima u partnerstvu sa Crvenim krstom Crne Gore dobila je sredstva od MO UNICEF za realizaciju projekta koji se odnosi na mapiranje osnovnih uzroka potencijalnog nasilja, zlostavljanja, zanemarivanja i / ili bilo kog drugog oblika eksploatacije u Roma i Egipćana u kampu Konik u Podgorici</i>	<i>Obezbijedena realizacija aktivnosti za koje se procijeni da su veoma korisne a da nijesu predviđene drzavnim budžetom</i>

		<p><i>Pored navedenog, MUP/Nacionalna kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima je u partnerstvu sa NVO SOS Nikšić otpočela projekat pod nazivom "Unapređenje pružanja usluga i svijesti o borbi protiv trgovine ljudima na Balkanu, Albanija, Makedonija, Crna Gora, Kosovo" koji ima za cilj da ojača kapacitete predstavnika institucija u primjeni transnacionalnih SOP za razmjenu informacija o slučajevima trgovine ljudima, a koji su urađeni i usvojeni kao operativni mehanizam za kvalitetniju implementaciju potpisanih bilateralnih Sporazuma o saradnji. Projekat traje dvije godine.</i></p> <p><i>NVO „Centar za promjene u zajednici“ je sa Nacionalnom kancelarijom za borbu protiv trgovine ljudima aplicirala projektom „Poboljšanje položaja žena RE populacije u cilju smanjenja rizika od porodičnog nasilja i trgovine ljudima“ kod Vlade SAD.</i></p> <p><i>NVO „Crnogorski ženski lobi“ je sa organizacijom ARSIS – „Asocijacija za socijalnu podršku mladih“ i „Youth Support Center“ kandidovala partnerski projekat kod EU – “Unapredjivanje prekogranične saradnje i podrška maloljetnicima i porodicama na balkanskoj ruti“.</i></p> <p><i>Poseban akcenat u zajedničkom radu i koordinaciji u ovom projektu stavlja se na zaštitu djece i mladih posebno ranjivih</i></p>	
--	--	--	--

			<p><i>kategorija : djeca u pokretu, djeca / mladi u riziku od trafikinga , djeca bez pratnje i djeca odvojena od porodica . Opšti cilj regionalnog projekta bio bi jačanje sistema i mehanizma za zaštitu djece, mladih i njihovih porodica , žrtava trafikinga, suzbijanje socijalne isključenosti i integracije u fazi trafikinga izbjeglih lica , migranata ili tražioca azila . Osim Crne Gore u projektu bi učestvovala i zemlje: Grčka , Albanija, Bugarska i Bosna i Hercegovina.</i></p> <p>REALIZACIJA: Aktivnost se sprovodi u kontinuitetu</p>	
<p><u>Strateški cilj 3.</u> <i>Kontinuirano sprovoditi evaluaciju primjene Kodeksa ponašanja za zaštitu djece od seksualne eksploatacije na putovanjima i turizmu i po potrebi unaprijediti sprovođenje Kodeksa u praksi</i></p>				
<p><u>Operativni cilj 3.1</u> <i>Sprovođenje evaluacije implementacije Kodeksa ponašanja za zaštitu djece od seksualne eksploatacije u putovanjima i turizmu</i></p>				
<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosioci aktivnosti</i>	<i>Vremenski okvir</i>	<i>Stepen realizacije</i>	<i>Indikator uticaja</i>
<i>3.1.1. Održati sastanak sa predstavnicima Unije poslodavaca Crne Gore sa ciljem planiranja konkretnih aktivnosti u dijelu</i>	<i>GSV-Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima</i>	<i>II kvartal 2017. godine</i>	<i>Nacionalna kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima je inicirala održavanje sastanka sa predstavnicima Unije poslodavaca Crne Gore sa ciljem planiranja konkretnih aktivnosti u dijelu implementacije potpisanog Protokola o saradnji.</i>	<i>Ojačana saradnja sa novim menadžmentom u cilju obezbjeđivanja implementacije protokola u praksi</i>

<i>implementacije potpisanog Protokola o saradnji</i>					
3.1.2. <i>Usvojen godišnji plan aktivnosti</i>	GSV - Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima	II kvartal 2017. godine	Dogovorene aktivnosti oko realizacije Protokola sa Unijom poslodavaca.	Obezbijeđeno praćenje dostupnosti uluga planiranih protokolom o saradnji Kancelarije za borbu protiv trgovine4 ljudima i Unije poslodavaca CG.	
		II kvartal 2018. godine	U toku maja mjeseca 2018. godine realizovana su četiri treninga-obuke za predstavnike turističke provrede za sjevernu, centralnu i južnu regiju kojom prilikom su učesnici obuka –njih preko 50 upoznati su sa samom problematikom trgovine ljudima, ključnim trendovima koji tretiraju ovu problematiku, indikatorima za prepoznavanje žrtava, kao i mehanizmima upućivanja.		
3.1.3. <i>Sačiniti izvještaj o implementaciji aktivnosti koje su planirane u cilju implementacije Sporazuma sa Unijom poslodavaca</i>	GSV - Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima, Unija poslodavaca	IV kvartal 2017. godine	Održan sastanak sa predstavnicima Unije poslodavaca Crne Gore na kome su dogovorene aktivnosti koje će se realizovati na planu informisanja poslodavaca oko potpisanog Protokola.	Unaprijeđene mogućnosti reintegracije za žrtve Unaprijeđeno znanje poslovne zajednice o trgovini ljudima	
		IV kvartal 2018. godine	MUP/Nacionalna kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima je tokom 2018. godine posebnu pažnju posvetila realizaciji preventivnih i		

			<p>edukativnih aktivnosti za članove Unije poslodavaca Crne Gore koje djeluju u sektoru turizma i ugostiteljstva.</p> <p>REALIZACIJA: Aktivnost realizovana za 2018. godinu</p>	
<p><u>Operativni cilj 3.2.</u> Unaprijeđenje sprovođenja principa Kodeksa u praksi u skladu sa izvještajima prilikom sprovođenja evaluacije implementacije Kodeksa</p>				
Aktivnosti	Nosioci aktivnosti	Vremenski okvir	Stepen realizacije	Indikator uticaja
<p>3.2.1. Osmišljavanje aktivnosti i njihova realizacija u cilju unapređenja sprovođenja principa Kodeksa u praksi</p>	<p>Ministarstvo turizma</p>	<p>Kontinuirano</p>	<p>U prvoj polovini 2018. godine u cilju unapređenja sprovođenja Kodeksa ponašanja za zaštitu djece od seksualne eksploatacije u putovanjima i turizmu, Nacionalna kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima je u saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma organizovala 4 jednodnevne obuke za hotelijere (07. i 08. maja u Budvi, 09. maja u Kolašinu i 10. maja u Podgorici). Tokom obuka hotelijeri su se upoznali sa indikatorima za detekciju djece žrtava seksualne eksploatacije i načinima prijavljivanja takvih slučajeva (obuke je prošlo preko 50 predstavnika hotelijera). Tokom izvještajnog perioda održani su sastanci sa predstavnicima Nacionalne kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima u cilju izrade flajera/informatora za ugostiteljske objekte. Sadržaj flajera/informatora će biti kopiciran</p>	<p>Obezbijedena bolja zaštita djece u putovanjima i turizmu u odnosu na mogućnost seksualne eksploatacije u putovanjima i turizmu</p> <p>Obezbijedena bolja informisanost turističkih posenika u odnosu na prepoznavanje i upućivanje potencijalnih žrtava seksualne eksploatacije u putovanjima i turizmu, kao i njihovo upućivanje nadležnim službama za pomoć</p>

			<p>tako da će svaka potencijalna žrtva (a koja je gost hotela), između ostalog, imati i broj SOS telefona koji će u slučaju potrebe moći pozvati, kao i indikatore za identifikaciju žrtava trgovine ljudima, tj. Prepoznavanje slučajeva seksualne eksploatacije.</p> <p>REALIZACIJA: Aktivnost se realizuje u kontinuitetu</p>	
--	--	--	---	--

TABELARNI PRIKAZ STEPENA REALIZACIJE AKTIVNOSTI IZ AKCIONOG PLANA TOKOM DRUGE POLOVINE 2018. GODINE

(01.07. – 31.12.2018. godine)

<i>Poglavlje AP za implementaciju Strategije za borbu protiv trgovine ljudima</i>	<i>ukupno</i>	<i>dospjelo</i>	<i>realizovano</i>	<i>Realizuje se u kontinuitetu</i>	<i>Djelimično realizovano</i>	<i>nerealizovano</i>
<i>I Prevencija i edukacija</i>	<i>29</i>	<i>16</i>	<i>11</i>	<i>5</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>II Identifikacija</i>	<i>12</i>	<i>8</i>	<i>1</i>	<i>7</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>III Pomoć, zaštita i reintegracija</i>	<i>13</i>	<i>5</i>	<i>0</i>	<i>5</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>IV Efikasno krivično gonjenje</i>	<i>4</i>	<i>2</i>	<i>0</i>	<i>2</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>V Međunarodna saradnja</i>	<i>11</i>	<i>7</i>	<i>0</i>	<i>7</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>VI koordinacija i partnerstvo</i>	<i>26</i>	<i>19</i>	<i>5</i>	<i>13</i>	<i>0</i>	<i>1</i>
Ukupno:	95	57	17	39	0	1

STEPEN REALIZACIJE PLANIRANIH AKTIVNOSTI

Akcionim planom za implementaciju Strategije za borbu protiv trgovine ljudima za 2017-2018. godinu planirana je realizacija 95 aktivnosti, a u periodu od 01. jula do 31. decembra 2018. godine pratila se realizacija 57 aktivnosti.

Realizovano je 17 aktivnosti, dok se u kontinuitetu, ili po potrebi realizovalo 39 aktivnosti. Jedna aktivnost je ostala nerealizovana.